

CULTURA POPORULUI

Luminează-te și
vei fi! — Voeste
și vei putea!

C. A. Rosetti

Prim-redactor:
CONST. CEHAN-RACOVITĂ

REDACȚIA: CALEA DOROBANȚILOR Nr. 10.
TELEFON No. 15-75.

Cluj, Marți, 1 Aprilie 1924

ADMINISTRAȚIA: CALEA DOROBANȚILOR 10.
TELEFON No. 15-75.

ANUL IV. N-RUL 53-54
Apare în fiecare Duminică

Impotriva alcoolismului

Lubiți fii suflați!

Poporul nostru românesc este înzestrat de Dumnezeu cu multe însușiri bune, frumoase, unele chiar neîntrecute de alte popoare; dară vremea timpurilor grele din trecut a împiedicat în mare măsură dezvoltarea și ieșirea la iveală a acestor însușiri, pe cari astăzi adeseori aflăm copleșite de mari și uricioase păcate și patimi, ca și cum grămădă de floare, plantă nobilă, ori legumă folositoare într-un strat depășit, neîngrijit și necultivat, înădușit de niște buruieni neferice, dar trănicioare, cari așa zicând le înmoară.

Despre o astfel de buruiănă periculoasă și foarte lăptosă în câmpul poporului nostru românesc, mi-am propus a vă scrie de astăzi; și anume despre beție, pe care cu toții o știm, că pe un rău mare, ca pe un păcat greu.

Indemn nou de ne ocupa de această necoste, venită pe capul poporului nostru, de-a dat faptul, că în țara noastră — 1923 — creșterea de bătrâni și de copii, cari trăiesc ca niște moșnegi, arăni și cinstiți în satul de naștere, Toată România din Ardeal — am constatat că aproape cu bucurie, ca — de când, voi cei

din vechiul regat, în nemărginita noastră dragoste de frați prin grele suferințe i-ați scăpat din robia străină — frații noștri din Ardeal au pus capăt pe conducerea treburilor obștești, au devenit stăpâni pe pământul, pe care până acum îl lucrau în folosul altora, au pus mâna pe poduri, cu păsuni grase și lemne de mare preț, începând un trai mai bun și mai mulțumitor — pe lângă toate greutățile vremurilor de azi.

Dar, de altă parte, cu durere am observat cum acest lăptos popor începe a cădea în o altă robie, mai grea, din care de regulă numai sapa și lopata scapă pe cei mai mulți, din robia fără milă a patimei beției.

Pe o întindere de vre-o 200 metri s'au deschis 2 cârciume, toate în mâini străine. Ca la noi în toate satele; iară în Bucovina și Basarabia cârciumile s'au înșușit în anii din urmă și pretutindenea; 2 din 3 părți sunt în mâna străinilor fără milă de român, pe care li sleșește de vlagă vieții și de tot câștigul, ducându-l la sapă de lemn.

În Moldova te cuprindea jalea, văzând priveleștea cârciumilor pline de români, chiar și în zilele de sărbători și Dumineci, când din slăbiciunea celor ce conduc satele și orașele — împotriva legii — mențin târgurile numai pe ziua Domnului. Și ce-i mai dureros, medicii au constatat, că unii cârciumari evrei introduc în rachiu var, alții vitriol, ca să ardă mai simțitor, alții bagă în rachiu alte necurățenii otrăvitoare.

În asemenea împrejurări cârciumarul devine mai periculos decât însuși alcoolul. Suflul nostru părintesc a fost cuprins de mare îngrijorare văzând, cum iubiiții noștri fii suflați și cum românii din toate părțile sunt atrași în număr tot mai mare în paianjenii ameteților al băuturilor spirituoase, cari au să-l mistue nu numai frumoasele venituri, ce le au pe urma împroprietății și a prețurilor frumoase ce le capătă țărâni pe toate produsele lor, ci cu timpul chiar întreg avutul, îmbogățind zece de mii de venituri străine, venite la noi de prin toate țările cu gândul de a ne suge sângele ca lipitorile.

Călăuzit de dorința fierbinte de a feri pe unii din fiii neamului nostru de-a cădea în această patimă, iar pe alții de-a scăpa din ghiaarele ei spurcate, repet apelul meu și a-l Sf. Sinod cu părintească îngrijorare către toți fruntașii bisericii și ai țării, fie în calitate oficială, fie particulari, ca să ia parte activă, cu tot ce pot, la propagarea contra alcoolismului și a patimei beției cu toate funestele ei urmări. Îndosebi:

P. P. S. S. Chiriarii vor pune la dispoziția preoților din Eparhie o predică model în contra patimei beției, pe care preoții o vor citi în biserici, când va fi mai mult popor adunat.

Conferințele preoțești viitoare vor lua în discuție chestia alcoolismului și vor stabili toate mijloacele pentru combaterea consumului de băuturi spirituoase. Protopopii vor însușea din bună vreme pe preoții mai bine pregătiți cu studierea chestiei și propunerea de soluții practice și radicale.

Cereurile culturale preoțești vor începe cât mai curând o specială mișcare de propagandă contra beției, cerând concursul administrației, al medicilor, al învățătorilor, profesorilor și al tuturor cărturarilor din partea locului.

Directorii, profesorii, învățătorii tuturor așezămintelor noastre culturale, școlare, sunt rugați a iniția conferințe, întruniri, disertații, producțiuni cu declamări, dialoguri, mici piese teatrale și cu tot felul de mijloace apte de a împiedeca lătrirea patimei beției, care ne ruinează poporul. Această propagandă, oricât de serioasă ar fi, nu va pune capăt răului; dar, generalizându-se, va arăta înaltului guvern, că întreaga țară mișcă de cece au inimă pentru ea, dorește măsuri stricte, radicale.

Administrația Statului în interesul viitorului acestui neam și al cetățenilor țării este rugată a da întreg concursul ei acestei patriotice datorințe, care nu mai suferă amănare, împiedicând orice abuz în privința sporirii cârciumilor și stărpind corupția unde s'ar afla.

București, Martie 1924.

Dr. MIRON CRISTEA
Mitropolit primat

O operă de luminare

Iubite Domnule General,
Sincere felicitări pentru
buna reușită a operei de lu-
minare ce-ați întreprins în

massele largi ale poporului.
Munca D-Voastră e cea mai
bună dovadă a rolului con-
structiv pe care-l poate avea
în vremuri de pace o armată
condusă de lozinci civilizate.
Călcând pe urmele vechi-

lor legionari romani, cari
după moarte semănau lu-
mină, D-Voastră va fi dat
seama că între hotarele im-
plinite, redemptoare cul-
turală trebuie să fie suprema
noastră țintă. Numai prin ea
cei chemați la o viață nouă
vor putea câștiga după o re-
parație materială și una su-
fletească. În deplină conști-
ință a acestui adevăr a-ți in-
temeiat o gazetă populară, în
a cărei îndrumare v-ați afir-
mat din nou: un eminent or-
ganizator și conducător.

Vă felicit pentru rezultat și
vă rog să duceți mai departe
întrudirea dintre spadă și con-
dei, convins fiind că ați pus
în lucrare o distincție și utilă
tovărășie. Numai așa se va
distringe aci o grozavă putere
dusmăna de care ne împiedică
la tot pasul: Puterea
întunerecului! OCTAVIAN GOGA

POPORULUI MEU

Fie-ce țară are nevoie de toți copiii ei, mari sau
mici, bogați sau umili, muncitori sau oameni de știință,
soldați sau preoți; ea are nevoie de cel ce muncește
cu brațele sale, pre-
cum și de cel ce mun-
cește cu creierul lui.

Fie-ce om are a-
ceeaș valoare pen-
tru țara lui, fiecare
după mijloacele și
după puterile sale.
Fiecare este o căr-
midă în marea clă-
dire, și Dumnezeu
nu întreabă care căr-
midă a fost între-
buințată pentru te-
melie și care pentru
așezarea acoperișu-
lui! Regele, pe tro-
nul său, este tot
atât o parte a clă-
dirii, ca și omul
care sapă un șanț.

Dirigitorii sunt
de nevoie în lume;
unii dintre noi tre-
buie să arate calea,
iar alții să urmeze
și trebuie să primim
cu bucurie pe acei,
cari pot arăta calea
cea bună.

Nici o pizmă să
nu încolțească în
suflulele noastre și
să nu credem, că
partea lor este mai
bună ca a noastră.

Nu e dat ori-cui
să fie o lumină, după
care să ne călăuzim; însă lumina ori de unde ar veni ea,
este de mare preț și se cuvine să luăm bine seama spre
a nu o stinge și a rămâne în întuneric.

Țara noastră a trecut prin foc și pârjol, dar s'a oțelit
prin flacăra jertfei și acum este gata în așteptarea
acelora, cari vor lega rănile ei, a tuturor acelor, cari
vor întări trupul ei, cari vor ajuta-o spre o viață mai
largă, mai bună, mai strălucitoare.

Noi toți avem partea noastră în reînălțarea patriei;
tot așa, în toată lumea, sunt țări pline de nevoi și de
răni, așteptând o deplină unire a copiilor lor, cari să
ajute din toată inima
lor la renașterea pa-
trilor lor.

Să nu fim mai pe-
jos de datorită noas-
tră în această clipă,
să ne arătăm vred-
nici de vremurile în
cari trăim, vrednici
de eforturile ce se
așteaptă de la noi,
vrednici de noua
așezare a lucrurilor,
care ar trebui să se
orânduiască în mă-
sura jertfelor tutu-
lor acelor, cari zac
împrăștiți în sute
și mii și milioane
de morminte peste
toată suprafața pământului și supt
apele mărilor!

Să nu pângărim
acele morminte prin
certurile și neînțele-
gerile noastre, prin
urile noastre, prin
pizmele noastre, prin
nesfârșitele noastre
vrăjmășii!

În război am fost
cu toții frați, n'am
putea noi oare să
fim tot frați și în
vreme de pace? După
sfârșitul luptei sân-
geroase, n'am putea
să punem umăr la umăr, precum am făcut atunci, pentru
a clădi, în loc de a dărâma?

Ce muncă minunată s'ar face pe această lume,
dacă omul ar iubi, în loc de a uri, dacă ar ajuta,
în loc de a pune piedici, dacă ar binecuvânta, în loc
de a blestema, dacă, în loc de îndoială, el ar fi stă-
pânit de sfânta credință!

MĂRIA

SUFLETUL ȚĂRANULUI

Ne aducem cu groază aminte de
zilele petrecute în 1916—1918.
Valea plângerii își întinse ari-
pile asupra neamului nostru,
răspândind jale, lacrimi și
lipsă.

Puțini mai aveau o privire
clară și o judecată limpede și
rece, — cei mulți priveau îngri-
jorați la ziua de mâine.

Singur țăranul dela sate nu-și
pierduse încrederea în Dumne-

zeu și în biruința finală. Pe el
nu l-au clătina dezastrele de-
la Orlat, Porumbac, Valea Jiului
și nici căderea Bucureștilor.
Și cum senină era judecata ță-
ranului nostru în timpurile ace-
le grele, așa a rămas senină și
azi.

Așezări la vetrele lor, luând
în primire bucată de pământ,
gândul lor cel dintâi este întot-
deauna la Dumnezeu, spre casa
lui Dumnezeu, spre biserică, un-
de au aflat mângâiere și alina-
re a suferințelor. Bineînțeles,
biserică azi e mântuită de „din-
tele vremii.”

Rămâi uimit în fața jertfelor
ce îmbie acești oameni pentru
zidurile de biserică noi. În mai
bine de peste 50 de sate din
Dieceza Voivodului Ștefan cel
Mare, se pregătesc oameni să
ridice noul altare cu jertfe mari,
neînchipuit de mari.

În fața acestor stări înălțăto-
are de suflare, trebuie să ne ple-
căm capul. Suflule noi, pline de
duh dător de viață, vor să
preamărească pe Dumnezeu în
case potrivite și să iasă din bie-
tele colibi, rămășițe ale vremi-
lor de urgie și iobăgie.

Pleava de învățătură ale ad-
ventistilor, pocăiților, plății de
agenți străini, se spulberă în fa-
ța îndemnelor curate și în fața
îsbucnirilor spontane, provenite
din inimă curată și din dragoste
către legea strămoșească.

Domnii se mai ceartă prin ce-
le gazete, care să răpună pe
celalalt; poporul își vede de tre-

bile lui. Sunt semne bune aceste
semne, din cari vedem, cât de
curat și cât de nemolipsit a ră-
mas sufletul țăranului nostru.

Scumpetea materialului nu
mai e piedică pentru împlinirea
dorului de a-și avea fiecare co-
munitate Sionul ei sfânt.

Miscarea e generală, pe So-
meș, pe valea Mureșului, sub
poalele Munților, pe Câmpie și
spre Sălaj.

Se așează oamenii la sfat, bă-
trânii mai scotocesc pungile,
numai să vadă cu ochii lor îm-
părăția binelui și a păcii pe pământ,
iar tinerii îi urmează, ca în
vremuri bune, când sporeau
bisericele — lăcașurile sfinte.

La orașe — încordări supra-
omenești pentru a ajunge la re-
zultate, dar încordările nu sunt
generale, sunt ale unor idealști,
ale celor ce pot mai mult cu
inima, decât cu banul.

Lănțezeala e în 2—3 locuri și
aceea provine din certuri și din
întrigi de partide politice, ori
din oboseala ce au cuprins pe
unii oameni, cari nu înțeleg mo-
mentul, când trebuie să facă loc
elementelor țigere.

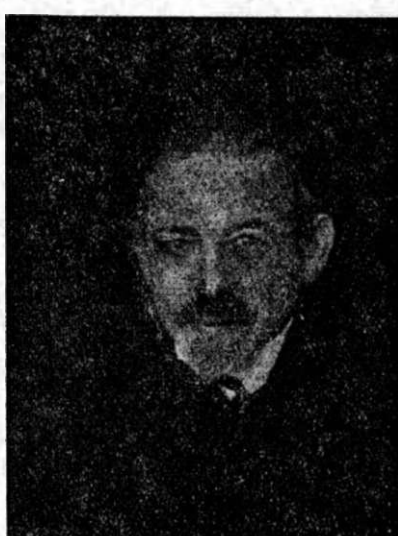
Nici odată nam observat des-
vâlnindu-se cu tăta tărie impor-
tanța cuvintelor „Sus să avem
inimile.” Da, irimile noastre ale
tuturora s'a bată creștinește, să
dăm din prisosul nostru fie-
care pentru casele lui Dumne-
zeu și răsplata va urma înșușit
și înmii. Să ru ne împiedece
dela jertfă cât un slujitor al
altarului neclăuzit ori puțin
potrivit zilelor de azi, — va veni
vremea, când și va face selec-
țiunea și primirea și când cei-
ce slujesc la altarul „inimii”
vor sluji „cu Duhul și cu de-
văral.” Și zilele acele vom griji
ca să vie cât de repede, mai ales,
că deja la anul vom deschide și
aici în Metropola Ardealului un
institut teologic pentru crește-
rea viitorilor preoți.

NUJIAE IVAN,
episcop al Clujului, Vadului și
Felceniului

Mijloc și nu scop

Problemele economice să
îngrămădesc pe planul în-
tău al preocupărilor — în
deosebire acum după răz-
boiu, când generația de azi
și poate cea de mâine e che-
mată să refacă și să con-
solideze bazele materiale ale
progresului omenesc.

Până când acestor pro-
bleme li se caută și li se
dau soluții izvorite din con-
cepția și convingerea că ele
nu servesc decât ca mijloc
de progres și nu ca scop de
viață individuală sau colec-
tivă — acțiunile în dome-
niul economic au haina celui
mai înălțat idealism. Altecum
cad iremediabil în uriciunea
materialismului brutal.

La fel și cu ori care pu-
blicafie, cu ori care gazetă.

Până când servește ca
mijloc întru asigurarea pro-
gresului general și în speță
a progresului național și a
consolidării unității — con-
stituită una din idealistele
acțiuni.

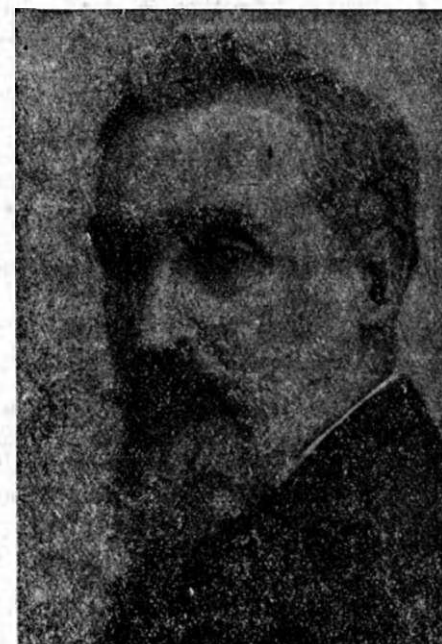
Cine a urmărit publicațiile
din coloanele gazetei „Cul-
tura Poporului” s'a putut
convinge că această gazetă
vrea să fie un mijloc de
progres și nu un scop indi-
vidual sau colectiv.

Iată pentru care cuvânt
sunt mândru că fac și eu
parte dintre colaboratorii ga-
zetei noastre.

VASILE C. OSVADĂ

CULTURA MULTIMII

E o trebuință neapărată; nu
e o modă sau o imitație. Cul-
tura înseamnă lumina minții
și podoaba sufletului. Lumina
minții pentru om este tot așa
de folositoare ca și lumina soa-
relui pentru viața de pe pământ.
Nu e vorba doar numai

să știi a ceti o carte, cât din
carte a prinde tot ceea ce îți
îmbânzește traiul, făcându-l ade-
vărat omenesc. Mai ales pentru
un popor ca al nostru, ținut de
dușmanii feluriti într-o întune-
cime voită a minții, acum când
el a ajuns stăpân și slobod în
țara lui, se cuvine să știe ce
vrea și încotro pășeste. Numai
cultura poate să-i servească
drept steaua magilor, călăuzi-
toare. Prin cultură omul devine
mai înscuș în al traiului. Poate
să muncească mai cu chibzuință,
ca să nu se slească de tot. Prin
cultură capătă încredere în el.
Își cunoaște mai bine însușirile
firești și știe cum să le folo-
sească pentru binele lui, pentru
binele familiei lui și mai ales
pentru binele țării, la care tre-
buie să țină ca și la copiii lui.
Prin cultură însă omul, în cea-
surile libere, mai poate prinde
din frumusețile firii, se poate
bucura de năzuința spre mai
bine, poate să sboare mai sus,
tot mai sus cu mintea, poate
să-și deschidă inima către fapte
bune, către dragoste mai adâncă
pentru vecinul său în suferin-
ță. Munca și cultura sunt
treptele pe care se poate urca
omul, până la nebulănta înțele-
gere a celor dumnezeiești.

De aceia străduința tuturora
este de a răspândi cultura mai
cu seamă în mulțimea româ-
nească, rămasă în urmă din pri-
cina vitregiei dușmanilor. Ei
țineau ca să aibă supuși ascultă-
tori, iobagi buni numai ca să
înlocuiască vitele de muncă. E
o datorie patriotică, înainte de
a fi omenască, pentru chema-
rea celor neștiutori spre înțele-
gerea rostului fiecăruia în lu-

me. Începutul culturii se capătă
în școală. Atâta nu ajunge. În
școală se dă numai mijloacele
de a capăta cultura trebuitoa-
re: scrisul, cetitul și cunoștințe
folositoare, omul însă
trebuie să se cultive cât trăiește;
până ce închide ochii, are multe
de învățat.

De aceia sunt gazetele scrise
pentru acest rost cum e **Cul-
tura Poporului**. De aceia sunt căr-
țile, scrise cu grea casă și ti-
părite cu mari cheltuieli. Cărțile
sunt prietenii omului; sunt în-
țelepții care-i suflă în ureche
sfaturi și povești în ori ce clipă
de nevoie ori desnădejde.

Răspândirea ziarelor scrise
pentru a înălța și nu a învrăjbi,
ori o cărților cu **Cunoștințe fo-
lositoare**, ori cu pilduirea cuvîn-
telor bune, este o datorie pentru
oricine. Mai ales prin lipsa la
noi a librăriilor românești, a ne-
gusturilor de cărți care să nu se
uite numai le câștig, dar să aibă
și dragostea de împrăștiat căr-
țile bune, e datoria oricărui să
facă pe librarul ori răspândito-
rul cărților ieftine scrise anume
pentru popor. Nu e de ajuns a
spune că e nevoie de cultură în
mulțime, ci de a veni fiecare
într'ajutor în ori ce chip. Ici re-
comand o carte, dincoace înde-
amnă le un abonament pen-
tru **Cultura Poporului**. Pe unde
trece, aruncă samanta cea bună.
Preotul, învățătorul, medicul,
judecătorul, cărturarul satelor,
se pot pune în legătură cu libră-
riile mari, cum e Cartea Româ-
nească din București, Asocia-
ția Astra din Sibiu ori altă edi-
turală care scoate cărți pentru po-
por. Pot face le ei acasă un mic
depozit de asemenea cărți, și ori
când are prilejul nimerit, poate
îndemna spre cumpărare pe cel
care stăpânește cetitul, dar n'are
de unde afla ce cărți folositoare
s'au mai tipărit. Unul scrie, al-
tăl tipărește, alții, mulți, răs-
pândesc cartea ori ziarul. În
acest chip să iușească largirea cul-
turii în mulțime. Nu trebuie și
nu e drept să se ceară totu de
le stat. Suntem datorii fiecare
să-i venim într'un chip oare-
care în ajutor. Fiecare cu poa-
te și când poate, numai să nu-i
lipsească preocuparea. Căci un
lucru trebuie să știe fiecare. Ța-
ra nu se va întări; nu va ajunge
puternică și cinstită, de cât a-
tunci când bășinașii vor fi lu-
minați. Când vreme nu vom
alunga întunerecul în care alții
anume ne au lăsat, dușmanii
din afară și cei dușmănoși nouă
din lăuntru, vesnic ne vor birui
în toate. Vom trăi în țara noas-
tră, da nu vom fi stăpâni în ea
atâta vreme cât nu vom căuta
să ne luminăm prin cultură. E
păcat și de țară, e păcat și de noi.

I. SÎNIOIESCU
membru al Academiei Române
și prof. la Univ. din Iași

Tăria legăturii suflați

Când s'au năpustit, în secolul
al XVIII-lea și la începutul ce-
lui de al XIX-lea, cei răi asupra
trupului țării noastre, ca să ru-
pă bucăți din ea, credea că gra-
nițele cele nouă vor fi un zid
atât de tare, încât între frații
rupți unii de alții va înceta orice
legătură suflați. Dar

amar s'au înșelat chiar și în ce
privește administrația teritori-
lor răpite. Mai tare s'a dovedit
legătura de credință strămo-
șască, așa că guvernul din Viena,
după răpirea Bucovinei, s'a
văzut silit să recunoască, în
parte, dreptul străvechiu al
Sfintei Mitropolii dela Iași asu-
pra bisericii din Bucovina. Acea-
sta o dovedește I. P. Șa. Mitro-
politul Moldovei și al Sucevei
trimițându-ne următoarele:

După răpirea Bucovinei dela
trupul Moldovei (1775) singura
legătură de oficialitate, ce mai
rămăsese între țara mamă, Mol-
dova, și fiica răpită — Bucu-
vina, — era titlul ce-l avea Mi-
tropolia Moldovei și „Sucevei.”

Această titulatură dovedește
un adevăr istoric că: Mitropo-
lia Moldovei dela Iași e Mitro-
polia Moldovei dela Suceava, cu
aceleași drepturi și privilegii le-
gale și canonice. Și numai în
temeiul acestor drepturi și pri-
vilegii, guvernul austriac a re-
cunoscut Mitropoliei Moldovei
dela Iași, dreptul de patronat,
asupra vechii Mitropolii din Su-
ceava — Sft. Gheorghe — al că-
rei Egumen, a fost numit tot-
deauna de Mitropolitul Moldo-
vei dela Iași, din o listă de can-
didați alcătuită de Consistoriul
Mitropolitan din Cernăuți. Acea-
stă listă de trei candidați era
prezentată de guvernul din Vie-

na, pe cale diplomatică, Mitro-
politului Moldovei și Sucevei de
la Iași, care cu deplină putere
desemna pe Egumenul bisericii
Sfântul Gheorghe, vechea Mi-
tropolie din Suceava, și guver-
nul vienez îl întărea.

Această legătură oficială în-
tre Mitropolia Moldovei din Iași
și Bucovina a păstrat întotdea-
na în popor o vie conștiință de
neam — Moldovean — româ-

nesce și a hrănit nădejdea, că
într-o vreme — fie mai depăr-
tată — fie mai apropiată —
Fiica se va întoarce în brațele
Mamei.

Cu ajutorul lui Dumnezeu a-
ceastă nădejde seculară s'a în-
deplinit în marele războiu, prin
vitejia ostirei noastre, cu multe
jertfe de vieți omenesti, și mie
mi-a fost dat să fiu fericitul Mi-
tropolit al Moldovei, dela Iași,
care să port titlul de „Sucevei”,
nu numai ca amintire istorică,
dar ca o realitate, politică și
canonică.

P. I. N. E.
Mitropolit al Moldovei și al
Sucevei

La statuia lui Carada

În 17 Februarie am luat parte la desvelirea statuii lui Eugen Carada în fața palatului Băncii Naționale din București. Eram de față membrii guvernului cu d-l prim-ministru Ion Brătianu în frunte, reprezentanții instituțiilor economice și culturale. Duhul Domnului invocă de I. P. S. Mitropolit Primat Miron

în pioasele rugăciuni era peste tot, și toți chemau numele lui Eugen Carada de al lor. Scriitor, artist, bancar, gospodar, industrial, comerciant, într'un cor armonios îl slăveau ca pe înaltul mergătorului lor, pentru că el și-a început cariera ca ziarist și a terminat-o ca director al Băncii Naționale rămânând același idealist în toate fazele vieții sale. Rar s'a mai văzut o simfonie ca aceasta.

Din discursul lui Rebreanu aflăm ce nu știam, că „Frunză frunzuliță” e opera lui Eugen Carada. Această descoperire mi-a reoglindat întreaga măreție a apostolatului dascălului ardelenesc cu „cântecile naționale” de cari răsunau satele noastre. La admirația publicistului și economistului s'a asociat și admirația poetului tinereților mele, inspirate de idealul național al poeziei sale. Vedeam în acel bust simbolic și pe dascălul meu. Lume din București, aici nu știe cât de mult era popularizată la noi „Frunză frunzuliță” și ce educație națională s'a făcut cu ea în școlile noastre confesionale.

Îtă doada cea mai clasică despre puterea creatoare a idealismului. Căci iată cum poetul idealizează misiunea Băncii Naționale, făcând din ea izvor de binefacere, de dezvoltare culturală și de întărire economică a țării.

Idealul nu e o abstracțiune, ci are un cuprins real. El înalță realitatea la perfecțiune. Desbaterile parlamentului francez asupra reformei învățământului au fost o apoteoză a clasicismului în care se reoglindă concepția ideală a lumii clasice ca cel mai bun factor educativ. Tânăra generație trebuie să ducă din școală un idealism în cariera sa de toate categoriile ca un element de nobilitate. Așa se nobilizează atelierul industrialului și cântărețul bancarului, a tuturor breslelor productive, și banul nu devine un mijloc de corupție, ci un mijloc de edificare a sufletului.

Noi, încă stăm în pragul desbaterilor asupra reformei învățământului. Evoc figura ideală a lui Eugen Carada și concepția înaltă a parlamentului francez despre educația tinerimii în clipele când stăm în fața celei mai mari probleme a țării.

Episcop Roman Clujean

Pentru „Cultura Poporului”

„Cultura Poporului” este ceva trebuitor, creată cu multă cheltuială și multă străduință.

Este felia care trebuie să lumineze mințile și sufletele întinsecate și pe cele slab luminate.

„Cultura Poporului” este ca o grădiniță bine îngrijită în care se seamănă și se cultivă plantele lecuitoare a boalelor sufletului.

Țara noastră este una dintre cele mai bogate, are pământ mănăs, are păduri multe și întinse, are ape mari și reze, are, mince nenumărate, dar toată rămasă fără valoare dacă n'are cine să le pună în valoare, cine să le munciască și să profite de ele; punerea în valoare în valoare în valoare trebuie să fie luminată, sfătuit.

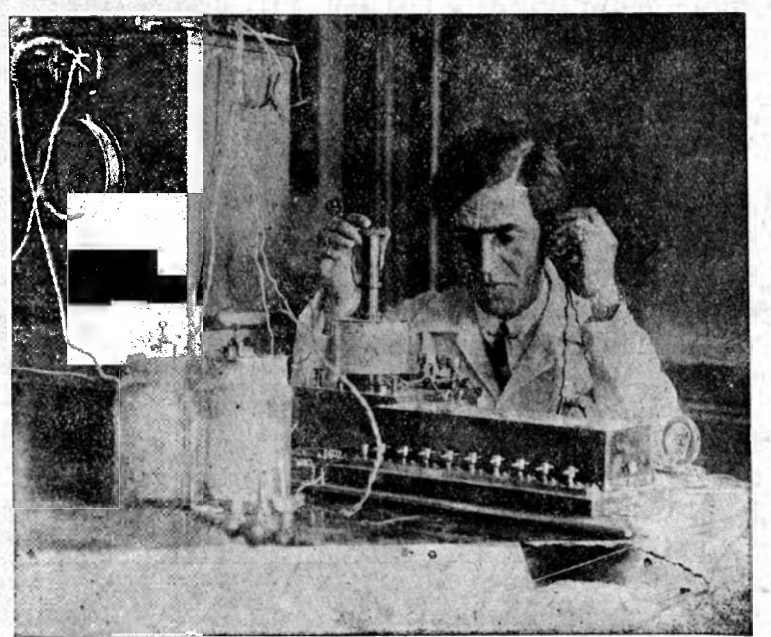
Acesta este scopul „Culturii Poporului”, să lumineze poporul. Sfaturi bune de cum trebuie puse în valoare bogățiile țării, cum trebuie păstrată sănătatea corpului și sufletului, se vor tipări în foaia „Culturii Poporului”.

„Cultura Poporului” dorește să lumineze sufletele iar nu să le învrăjbiască. Poporul Român este cuminte, și va înțelege gândul bun ce-l are „Cultura Poporului”.

Fără lumină și căldura soarelui viața și sănătatea pe pământ nu pot exista, fără luminarea și cultivarea poporului o țară nu poate trăi... Țara noastră a suferit destul și ea să nu lăsam prilej dușmanilor noștri să ne mai răpue vre-o dată, trebuie să ne armăm, mai întâi prin cultură, prin știință, prin înbogățire. Avem bogății destule, însă trebuie să le punem în valoare.

DR. C. P. PAMFIL,

profesor la Univ. din Cluj

CAPORALUL MOGAȘI FRONTIERA DE VEST

În ziua de 18 Iunie 1921, inspec-torul regimentului 85 de infanterie la Sentul Târnadului în Sălăgiu.

Dupăce am văzut companiile la exerciții și aplicațiuni în teren, am rugat pe colonel să aleasă una din companii și să facă oamenilor întrebări din geografie și istoria neamului.

„Cum te cheamă?” întrebă colonelul A. punând mâna pe umărul unui caporal chipeș dela aripa dreaptă a companiei.

— Să trăiți, domnule colonel, sunt caporalul Moga din regimentul 85, batalionul I. compania 3-a, plutonul I. din județul Bihor, comuna...

— Bine, bine, destul, lasă plutonul și comuna, eu vreau să aflu deia tine, cari sunt hotarele României?, îi zise cu blândete colonelul.

— Da, să trăiți, știu... Și Moga începu: „La răsărit ne învecinăm cu țara Rusului de care ne desparte apa Nistrului; la miazăzi avem de vecini pe Bulgari și pe Sârbi și între noi curge apa cea mare, Dunărea, și mai stă o linie de grani- cieri dela Turcia la Balcă; la miazănoapte avem pe Cselovac, pe Lech și pe Rus peste Tisa, Prut și Nistru, iar la apus ne învecinăm cu Ungurii, de cari ne desparte o linie covioțională, care pleacă dela Macău pe Mureș și trece pela răsărit de Batania și prin Curtici...”

Aci Moga se poteni, rămase puțin pe gânduri și iar începu cu îndrăzneală: „Da, să trăiți, pe la apus de Curtici... da, cu Maghiarii, de cari ne desparte o covioțională, care pleacă din Macău prin Batania, pe la apus de Curtici și merge mai sus... trece mai la deal...”, și iar se poteni și iar începu dela cap și-o ținea tot așa între Macău și Curtici și se frământa și își răsușea gâtul pu- terno în guleru-i gilav iar de sub capul se prelingeau pe obraji lui aprinși stropi mari de sudoare.

Degetele-i seurte și groase jecau în lungul pantalonilor, pe cusătură, parcă gâdelea o cobză și nu-i venea în minte, bată-l, nici satul care venea după Curtici, nici celalt, necum alte vre-o douăzeci până dincolo de Satu-mare și Halmeu.

Era mănios, bietul Moga, că nu-l ajută aducerea aminte; îi clocețeau creierii în țeastă și mai îngăna înec: „Macău... Curtici... cu Ungurii...”, dar tot mai înec și mai stins, până când se potoli de tot cu vorba și rămase țepăn și îngândurat.

Un ogaș adăne se croise între sprâncenele-i stufoase și înfiorate și cu fruntea lui masivă de țaran dărz și ambițios, pleastă spre pământ, părea un atlet subțil, care se pregătește pentru ultimul asalt, hotărât să nu cadă.

Nici o scapță nu se auzea; doar un zbrânit de tăun în vâzduhul fierbinte și uratul muzical al unei căruțe, care se tot apropia.

Un sentiment groci ne stăpânea pe toți și era, cât pe aci să pun capăt acestor clipe apăsătoare, când deodată Moga ridică fruntea și lu- minat ca un arhanghel, cântând cu țarie în fața noastră și întinzând stânga către apus, izbucni trium- fător: „Tisa ar fi să fie, domnule general!”

— „Bravo, Moga!”, izbucni și eu, în adevăr ușurat.

Apoi îl luai părintește de nas și îi adăugai din toată inima: — „Bravo, Moga! și tu ar fi să fi sergent, că minunat ai scurta-o, bat'o de covioțional!”

Și l'am făcut sergent și așa tot crește România noastră.

General MARCEL OLTEANU

Comandantul Corpului 5 Armată

In cort... la mare

Nu-mi place așa... oglindă... de par'că ai murit
Mai scutură-ți hlamida de-albastru-pai o mare...
Să simți polop de viață venind din depărtare
Și cîntec de mîrire s'aducă din răsărit!

Nebună, mândră, sfîntă și plină de avînt,
Așa erai în clipa cînd m'îndrăgii de tine,
Cînd sufletul meu tîndr venise să se'nchine
Nemărginirei tale... fugind de pe pământ...

Așa apoi departe cu-ți-am știut de dor,
Pe drumuri înoplate din viața mea pustie...
Și în clipe de durere din nopți de poezie
Îmi așezam în suflet divanul tău decor...

Și-ți ridicam la ceruri nemărginîntul vin
Pe cripe de cîntec te preamăream de-apururi
Și rîmăneam în fața mîreilor contururi
Furam ca de miraje văzute într'un pustiul...

Și-acuma stai tăcută... Cum te privești din cort
Îmi pari ca o cetate cu porțile închise.
În care nu s'niel lacrimă, nici cîntec, nici vise
Îmi pari o haină moartă ce-nvădăte un mort.

Nu-mi place așa... Te'naltă din somnul înorât,
Desvîlcește-ți sînul de-apururi fără vină
Și despletie-ți părul în raze de lumină
De vreat să-ți fii poetul ce'n vezi te-a adorat...

Și-atunci grădă marea cu glasul ostent:
De-ai ști că m'e de scumpă dătoasa ta mustrare...
Te-am așteptat atîta să vii... și n'ai venit!

Și singură... uitată... frîngându-mă pe vin
Îmi fărîmam urîl în lacrimi de spume...
Tu te îdăși pe valul iubirii din tîmne
Ademenit... de cadul frumuseții de pămînt...

Căuseși în robia bețiilor ce pier...
Te răsfățai pe brațe plîpînde de fecioare,
Uitînd de biata mare ce'n răsărit de soare
Îți dase vecinicia iubirei de sub cer...

M'am abucinat de doru-ți atîtea luni și ani,
M'am ridicat în valuri de muni pe nopți senine...
Și-acum, te miri că somnul venit-a și la mine,
Cînd ții că singur somnul alina pe orînt...

O, lasă-mă sub bolta albastrului cîrm
Să-mi odănesc iubirea bolnavă de veghere...
Și stai... O, stai cu mine... dorită mîngiere
Și cîntă-mi iar iubite... și lasă-mă să dorm...

Și-apoi la noapte... singuri... Frîgă de mister
Mi-oi pune sărbă abia de răsărit de lună
Și'n linștea eternă cîntă-rom împreună
Și'n valuri de iubire ne-om înălța la cer.

ZAHARIA BĂRSAN

Comasarea și cadastrarea

Așezarea și înfățișarea pe care o are proprietatea plugă-rească a unei țări — în ce privește forma sa pe teren — nu poate fi de loc trecută cu vederea, când e vorba de producțiunea de care se învecinește plugăria ei.

Astfel nu e de loc fără însem-nătate, dacă pământul fiecărui plugar în parte e strîns laolalt, sau e împotrivă împărțit într'un nesfârșit număr de bucăți — unele mai mitilele de cât altele — după cum iarăși nu poa-te fi fără urmare, dacă aceste bucăți cad la depărtări mai mici ori mai mari unele de altele, sau dacă ele fug ori se apropie de forma pătrată, singura care împacă mai bine cerințele producțiunii.

Tot așa are iarăși un rost deose-bit pentru buna stăpînire pa-snică, de pe urma căreia plugă-ria are chieșăia trebuitoare pentru a-și îndeplini chemarea, dacă hotarele bucății fiecărui plugar în parte sunt statornicite și păstrate astfel, încât să se poată face ori-cînd dovada, drepturilor de proprietate și să se poată ști în chip hotărît ce sarcini apasă proprietatea, prin cate mîini a trecut înainte și ce, fel de pământ și folosință cores-punde fiecărui petec din pro-prietatea fiecărui plugar în parte.

În această privință, dacă Ar-dealul și Bucovina stau ceva mai bine — de pe urma unor lu-crări, care însă s'au făcut mai mult pentru a se smulge astfel proprietatea rurală din mîinile Românilor, decât pentru restul lor economic, — în schimb ve-chiul Regat și Basarabia se în-fățișază destul de rău. Astfel paguba pe care și vechiul Regat și Basarabia au avut-o în trecut, prin proasta repartitie și prin forma nepotrivită a proprietății plugărești, a crescut și mai mult, din pricină că la vechia repartitie și la forma nepotrivită de odinioară, s'a mai adăugat acum încă un rău covârșitor, prin aceia că reforma agrară — cu loturile ei de completare — a adăugat alte fășii, și ele destul de înguste și deci și destul de puțin potrivite pentru nevoile producțiunii. S'a fărîmițat în felul acesta și mai mult pămîntul nostru de odinioară și — în locul singurului proprietar, ca-re-și avea întrunit, într'unul sau în două trupuri, sute și poate și mii de pogoane — de data asta, s'au pus zeci și sute de săteni, fiecare cu pămînturile împărțite și fiecare silit să se supui noii așezări, orînduită de lege.

Din aceasta se înțelege că nu poate izvorî decât și mai multe zădărnice zadarnic cu dusul și întorsul dela o bucată de pămînt la alta și în plus, s'a spor-it astfel întinderea — destul de însemnată și în trecut — care se scoate din producțiune, prin ho-tarele dintre fiecare bucată de pămînt și vecinătățile sale. În afară de aceasta însă, s'a în-lăturat — pentru nu se știe cîta vreme — puțină oricare încercări de orînduire a culturilor pe aceiași bucată de pămînt și s'a tăiat — prin urmare — drumul înnoirii care începuse înainte de război pe moșile arendate de obștii, tocmai pentru că sătenii lucrau atunci lanuri întregi, ca-re — prin mărimea lor — puteau fi supuse unei rotații. Și — în sfîrșit — tot multămintă acestei binefaceri, a vremurilor de odinioară și de azi, buruienile destul de multe și în trecut, au și azi și vor avea și pe viitor destui sorți de înmulțire, prin aceia că

una din căile care au ajutat tot-deauna înmulțirea buruienilor a fost și e hotarul dintre lanuri, care a sport acum și pe care — din respectul tradițional de pro-prietate, țărînimea noastră a în-țeles să-l lase cu cât mai multe și mai afurite burueni pe dăns-ia, pentru a avea astfel cheză-sia deplină că hotarul nu se va schimba cu ușurință.

Starea aceasta de lucruri se înțelege că nu poate fi privită decât cu îngrijorare. Producți-unea țării s'a resimțit destul de pe urma ei, iar multele procese — izvorâte din lipsa unui cada-stru — cum și greutatea prețuiri-lor, când e vorba de moșteniri și de atâtea alte lucruri — în care cadastrul și cărțile fundare din Ardeal, de pildă, ajută tribuna-lele să dea o dezlăgare cât mai dreaptă — alcătuiesc o greutate uriașă, care se împotrivesc în-zuințelor de îndreptare ale țării și ale plugarilor ei.

Ar fi fost deci, după toate ace-stea, prilejul nimerit că — odată cu împrumutarea — să se fi luat și măsurile de coma-sare și cadastrare, care să curme o veche stare de lucruri, prin în-datorirea de a se revizui vechia proprietate țărînească și prin încheierea întregii proprietăți a fiecărui plugar, într'un tot care să primească celelalte înnoiri, la care numai după aceea am putea să ne gîndim.

Lipsind însă cadastrul și im-proprietăria ajungînd — din pricina preumpărării punctu-lui de vedere politic — o tre-buință neapărată, se înțelege că nici comasarea nu s'a mai putut înlăpăta. Legiutorul s'a multu-mit deci, să împiedice deocam-dată fărîmițarea loturilor pe viitor, prin măsurile bune intro-duse în legiuirea agrară a tu-turor ținuturilor — afară de Ba-sarabia — lăsînd însă ca prin-tro lege deosebită să se aducă la îndeplinire cadastrarea și co-masarea.

Rămăne acum să se vadă în ce măsură cărmuitorii noștri vor îngrijii ca atât cadastrarea cât și comasarea — cerută și în congresul agrar din 1920 și în cel din anul acesta — să a-jungă cât mai grabnic un fapt împlinit, pentru a se curma astfel o păgubitoare stare de lu-cruri și a se pune pămîntul țării în împrejurările cele mai po-trivite pentru sporirea produc-țiunii sale.

D. G. CHIȚOIU

cauzele războaielor sunt:

a) Mai puțin cauze biologice,

b) Puternice cauze afective de op-resiune (apăsare) și

c) Relative cauze economice.

Dar rămîn reat, cauzele afective de dominațiune, de ambiguități și de ură.

Acestea vor stala temelia războiului de mâine.

Să luăm aminte!

Vigiliu Ghineraru-Nicol

Trei ani

S'au împlinit trei ani de la apari-ția „Culturii Poporului”.

Deci, pe buzele unor, mijeste un suris de uimire, sărbătorirea activității unei munci de trei ani, ce înțeles?

Sufletele altora, tremură înduo-sate de liniște.

Căci, munca acestor trei ani, nu înseamnă, munca comuna, în ser-viciul exi-

gențelor vieții pra-ctice și pen-tu satura-rea lor.

Ea este produsul unei ere-dite. În-demonul unei năzu-iațe. Sim-bolul unui ideal.

În coloanele „Culturii Poporului”, s'au adăpostit, de pildă, învăță-burile îndrumătoare, care însușeau caracterul unor predicii — înălță-tor de superioară — ale înălților Prelați, în megieșie, cu articolele înțelepte ale preoților noștri.

Cugetarea, poate sfioasă, dar ne-fățărnă a învățătorului, alături de gândirea luminosă conturată, dar lipsită de trufie, a Universitarului.

Și, cu imbierea discretă a celui ce a zămislit răsăritul „Culturii Poporului”, s'au adunat sub flama ei, înmăbiată de un optimism vigu-ros și înălțată de o dragoste de neam ideală, dintre cele mai talen-tate condeie ale intelectualității românești.

Iar, din cînd în cînd, ilustrați paginile „Culturii Poporului”, rînduri subscrise Maria, pogoșite din înălțimea suverană a Majestății Sale, ca o mană divină, peste căm-piile abea desfrîntate.

„Cultura Poporului” a biruit ne-numărate piedici, a frînt multe ză-gazuri, a nesocotit urzile...

„Cultura Poporului”, nefugind adjectivale injurioase care trivă-lizează tiparul și păstrînd tonul riguros obiectiv al expunerilor, în cadrul năzuințelor de răspundere a noțiunilor culturale, serioase și variate, în cele mai ațănă și de-părtate straturi sociale, pășete cu demnitate și credință, pe calea eroică spre înfăptuirea idealului ei!

ALEXANDRU MANDREA
Președinte la Curtea de Apel
Brașov-Mare

CÂNTEC

Primăvară... flori... și soare...
Unul vine, altul moare.

Unul plînge, altul cîntă,
Primăvara-i cea mai sfîntă.
Unul frînt de spume pier,
Altul e sîtul de miere.
Unuia zîmbetu-i place,
Altul suferă și tace.

EMIL ISAC

Teatrul la sate

Multe năzbătii de ale mele au ajuns realități. Cred că, în curînd se va rea-liza și asta. În adevăr Ministerul Instrucțiunii Publice a obținut fon-duri ca să clădească pe lîngă școlile

comunale, câte o încăpăre mare des-tinată școlii de meserii.

Iată școala de teatru, fîcîntă gata. Dacă se învinge spre un capăt al săleii bancurile meseriașilor și așe-zînd pe ele, o dușumea lespe de al-cătuit, iacă scena.

De ce mai trebuie? O cortină, vre-o două-trei fondaluri, câteva culise, o rampă, vre-o două trei rivalți, adică pînă, tînchea și praf de vîpșea amestecat în apă de leie în care s'au stins câțiva bulgari de var.

În sală bîncile dela școală. Iacă și staluri.

Oare, unor frunțași ca preotul, învățătorul, uncheși, babele, copii, etc. n'ar fi de folos asemenea sală pentru a ține șezători, a forma coruri, a povesti din viața sfinților, a stră-builor sau a smelilor?

Actori, cîntăreți și auditori, be-rechei.

Iacă teatrul la sate,

A. Davila

L A T R E I A N I

Am primit cu mulțămire invitarea „Culturii Poporului” de a-i serie câteva rînduri cuprilejului împlinirii a

treilea an al naș-terii acestui puter-nic organ de cul-tură. O fac cu mare plăcere, pentru că am citit-o totdeauna cu mare folos și mai ales cu mare mîngîiere suflete-ască, gîndindu-mă la mîile de frați țărani, cari se în-fruptă sufletește, din săptămîna în săp-tămîna, din acest fagure de miere al gazetariei culturale.

Îmi place, îndoe-sebi, punctul de ve-dere larg, din care privește che-tuina mare a unificării sufletești singura întemare a tuturor Ro-mânilor din toate părțile pămînt-ului atât de binecuvîntat de Dum-

nezeu al scumpei noastre pî-mi place dragostea, cu care căuțați oamenii aleși ai sa-

noastre cari și ca și în trecut și rămîn com-noastre morali sunt puși la în-drept pîlde vi-urmat pentru re-le generații sătenilor. Dar pî toate îmi place-lul cuminte d-pune în arm-desăvîrșită, iub-de țară, iubire-neam și iubire-bisericii și a-Această arm-este o gara-temeiică a cu-

rei române pe care „Cultura poporului” o duce cu apostolie, dornă, prin solia slovei, până în mai depărtate cînte. Cu Dum-zeu înaintea!

DR. E. DĂIANU, pre-

Cum se formează argilele [uturile]

Argila este cel mai prietenos solu de pămînt, care se înfrățese cu înălțămintele omului spre deosebită bucurie a gospodinelor dori-toare să-și țină casele curate. Dacă te întăleşte în cale, nu se lasă cu

una cu două de ghelete tale și dacă nu-i lăși vre-o gheată, cel pu-țin, a-mintirea și urme-leghete-lor rî-mănelor

tipărită în fața ei moale. Când ne gîndim că e de prietenosă nu ne putem mira, dacă uoeri acțiunile omeștii au mirosul caracteristic al argilei.

Biblia ne spune că Dumnezeu, cînd a zidit pe om, l-a făcut din lut și l-a suflat duh dumnezeiesc ca prin aceasta să se deosebească de celelalte forme pe cari le poate lua argila. Și omul a rămas re-dincios origini sale: o mare parte din obiectele de cari se serveste sunt făcute din argilă. Vasele din cari mîncăncă, fie ele simple sau din porțelan, casele în cari locuiește, colibe sau palate sunt făcute din argilă. Cele mai vechi lucruri cari ne-au rămas dela oamenii primi-tivi, primele semne ale culturii omeștii, sunt prinse în argilă și omul niciodată nu se va putea dispensa de binefacerea acestui material.

În țara noastră avem argile în multe locuri. În foarte multe loca-lități vom putea găsi terenuri potri-vite pentru cărămidărie și țiglarie. Avem sate întregi de olari. Iar în câteva locuri găsim și cea mai fină argilă; caolină din care se fac porțelanurile și cărămizile refractare.

Să ne întrebăm cum se for-mează argila?

Răurile de munte sunt limpezi; nisipul și pietrișul din albiile lor este mare la bob. Cînd sunt puroaie mari, apa furioasă ridică petricelele din albia sălățrețelor râuri, le isbește de stîncile din-prejur, le isbește de alte petricele răpăte de valuri și le mărînește. Cu cât ajungi mai în jos în cursul râului, cu atât este mai mărînt nisipul. În râurile mari din șes, departe de izvor, petricelele de peatră sunt atât de mici încît plu-tese în apă. Apa acestora e tul-bure. Apa Mureșului duce în fie-care zi de primăvară câte 28 va-goane de nisip din Ardeal înspre șesul Aradului. Șesurile din jurul Ardealului sunt zidite cu nisip și pămînt dela noi. Ele sunt ale noastre. Ele sunt zidite de Mures, de Crișuri, de Someș care întocmai ea și Olul în o singură primăvară duce atîta pămînt înspre Dunăre cât duce Mureșul într'un an. Astfel din Ardeal în fiecare zi se duce înspre șesuri și spre mare câteva sute de vagoane de pămînt.

Apa smulge fricele cu fricele piatra din muni și face vîile adânci. Vîile munților, oricît de mari, de adânci, sau de prăpăsti-case ar fi ele, sunt făcute din munca continuă a miilor și milioanele de fricele de nisip ridicate de ape. Ce poate săvîrșă munca continuă stă-ruitoare și perseverentă! Mută muniții din loc.

Fricilele de nisip pe aripele apelor sunt duse în mare unde se depozitează și ridică fundul mării, umple marea și în locul ei rămîne pămînt uscat. Între mare și uscat este o continuă luptă, o continuă schimbare.

După acestea să urmărim istoria unei tandure din o stîncă, despică-tă din locul ei de piciorul unei câprioare urmărită de vîntor. Schința de stîncă se rostogolește se prăbușește din înălțime, se sfîrșă în părțilele mai mici pe cari le duce mai departe șuvoarele de apă cu ocaziunea ploilor dese și abundente, cum numai în muniți se găsese. Undele râului le fră-mîntă în cataracte, le mărînește și mai mult, le face nisip și le iau cu ele, aruncă o parte din ele cu ocaziunea revărsărilor în vreun lan din vecinătatea râului și se trans-formă în pămînt arător. O altă parte a fricelelor de nisip călăto-rește mai departe, se mărînește

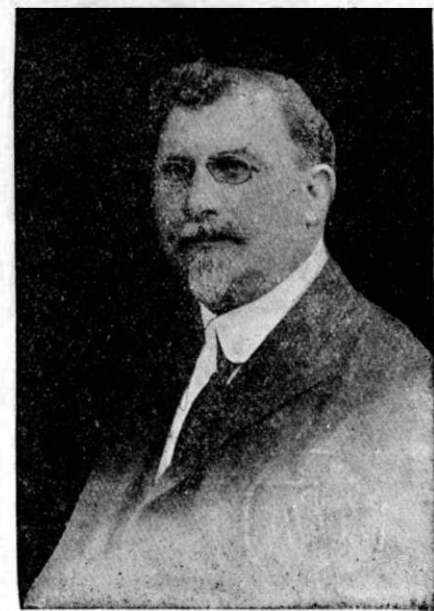
și mai mult și nu mai au odî-cum nu are nici apa curgătoare. În șesuri se întăleşte tot mai mărîuri; valurile lor își schimbă în-olaltă nisipurile și cu fruntea creștînd călătoresc mai departe a mare.

UMANITARISM SAU ANTIROMÂNISM?

În sfânta Rusie Roșie, în ultimii ani, s'au întâmplat cele mai neînchipute grozavii. Infernul lui Dante e un nimic față de întreprinderea de a stăpîni, după chinurile suferinței cele mai îngrozitoare, orice conștiință luminată care ar fi gândit și-ar fi lucrat ceva în contra noii stări de lucruri de-acolo. Mii și zeci de mii de profesori și învățători, de preoți, episcopi și mitropoliți; mii și zeci de mii de negustori și industriași burchizi, de funcționari, de medici și ofițeri, — ei și familiile lor, bărbați în floarea vârstei, tineri și tinere în vârsta dulcilor speranțe, femei și copii pradă suferințelor neînchipute ale griji și ale morții soților și părinților lor, — si-au găsit peiră prin împușcare, prin înjunghere, prin măcelărire, prin înec, prin strangulare, prin ghiarele foamei și mizeriei, pe tot întinsul Republicii Roșii! Aproape două milioane de oameni, judecați și nejudecați, și-au găsit o moarte grabnică ori după erude amănări, prin miile de falci sfâșietoare ale monstrului politic comunist; aproape două milioane oameni, reprezentând, în cea mai mare parte, intelectualitatea, capacitatea de muncă superioară, conștiințele luminate ale poporului rusesc, floarea sufletului lui grandios, în care durerile sfârșitului lor crud a putut lua cele mai neînchipute forme ale chinului uman!

E un fapt unic de groază în cruce în viața omenirii, — și un fapt, care ar fi trebuit să fie pe cei ce-i vezi luptând pentru drepturile omului și pentru umanitarismul universal, să cheltuiască torențele de cerneală, pentru în scrisul lor să-și exprime sentimentele lor de protestare, de indignare de revoltă, în contra fapturilor! Cutoate acestea, — în multe publicații umanitariste ce-au apărut și apar la noi — cu ce fonduri nu se știe, — n'am întâlnit niciun accent de revoltă în contra acestor grozavii; — n'am auzit în fața oribilelor statistici ale acestor omoruri legale, nicio protestări în numele libertății gândirii și drepturilor omului; — ceva mai mult, nici măcar publicarea rece și fără comentariu a vreunei statistici de acestea luate din ziarele ruse, în care cu o crudă sinceritate conducătorii sovietici își mărturisesc isprăvile! În schimb însă am citit multe articole de indignare în contra măsurilor de siguranță pe care le ia Statul nostru, ca să se apere în

contra anarhiei de peste Nistru; de compătimire pentru energumenii ce au căutat să semene această anarhie și la noi; și de subtilă admirație pentru reprezentanții de căpetenie ale celor care vor să refacă lumea, cu aceste mijloace, spre hotarul nostru de răsărit.

În fața acestei publicistici umanitariste, cu acest caracter, ce atitudine trebuie să avem?

Când țara nu este încă așezată; când hotarele ei nu sînt recunoscute și suferitește de vecini; când nici înăuntrul ei în afară nu este destul de consolidată — așa încât forța de represiune este nevoită însă să se exercite ca o simplă armă de apărare — de legitimă apărare — ce sens poate avea aceste publicații umanitariste? Ce sens pot avea legile pentru drepturile omului? Ce sens pot avea slăvirile acestora care condamnă războiul, când n'au niciun cuvânt de reprobaire — la aceste a celor care fac din pace uriașul cimitir al atâtor victime care în mare parte n'au altă vină decât că gândesc altfel de cât ei?

Este evident că aceste publicații, fie ele scrise de români sau de minoritari, de ziariști naționali ca șabăgoimi, sau de oameni politici convingși, de descreșeri sau de indivizi ce se cred cu seacă la cap, — un fapt e cert: ele sînt publicații vrășmașe românismului, vrășmașe Statului român, în formația lui actuală, vrășmașe României Noi!

Și trebuie tratate în consecință!

M. DRAGOMIRESCU.

DUPĂ UN AN

Când zorii se revarsă și aurora purpurie dă străluciri umede florilor mîroșitoare; iar soarele, de pe bolta azurie soare cu nesățu roua dimineții; atunci plugarul chipes, glumeț și plin de îndemănare, trage brazda adâncă în felină bîtrînd; și în spre amurgul serii, când noaptea îngheață ziua, aruncă sămînțele pregătite în anul desfundat; iar grapa în mîna sa vînzătoare prefăcîndu-se în țărăni.

Nouii călători vîrsă a lor lucrări peste ogoarele întinse; sămînța însetată prinde via puteri; din ea fructul încofeste; suge hrana din pămînt, a căruia seară o sparge, când ea lu lumină. Primăvara-i dă viață nouă; iar în toad verii felinele se acopăr de grîul auriu: vîale gem sub vîrșele îmbelșugate; pe cînd pe mirișii, ca străjor de pază, se înalță porumbul mădăos.

Mulțumit plugarul privește cu mîndrie la mîncea-i de un an!

În toamă ca și acest plugar, ziarul „Cultura Poporului” tras-a brazda adâncă în sufletul neamului român; ca și el, aruncat-u, în clipa de grea cîmpănă, o sămînță: sămînța înfrățirii între toți fiii adevărați ai nației române; ca și plugarul, cu o grapa, cu grapa conștiinței, nivelat-a valuri de furtună.

Cu nouii călători, colaboratorii „Culturii Poporului” etropit-au cu simțul datoriei inimile încercate de vijelia vieții; a lor învîntăminte prin-s'au rădăcini puternici în piepturi ofeliste; și, ca prin farme, fructele produse s'au răspîndit prin plaurile poetice ale falmeului Ardeal, prin pădurile îmbătrînite ale tîcului Maramures; prin grădinile înflorite ale dulcilor Bucovine, prin meleagurile mănoase ale scumpii Basarabii; prin vîile vestite ale vechinului Regat; prin cîmpurile bogate ale trunchiatului Banat; ba încă ele au pătruns chiar și în țara minunilor de dincolo de Ocean.

Măndră de rodnică-i producție, din cursul acestui an, „Cultura Poporului” așteaptă cu încredere ziua mare a judecării, cînd, dacă va fi întrebata, despre ce a făcut pe pămîntul României întregite, ea, cu fruntea sus, inspirată de Bardul gîntii latine, va răspunde:

„Eu Doamne! n' am luncă cît am trăit. Menirea-mi s'întîlni am împlinit.”

V. DUMITRIU prof. la univ. din Cluj

CULTURA POPORULUI

Se împlinesc patru ani, decăd frunții vieții românești din Cluj, îngrijorați de greutatea ce în-tămpinau începuturile acestei vieți și în special în-tămpinarea temeinică a autorităților de stat și asigurarea ordinii publice în Ardeal, s'au adunat în jurul Universității și au înființat Societatea de propagandă „Cultura Poporului”. Scopul acestei Societăți era, pe deoparte, de a stabili o unitate de gândire și de simțire între toți cei cari fuseseră chemați în Cluj, din diferitele părți ale pămîntului românesc, ca să ereize

GENERAL N. PETALA
DIRECTORUL „CULTURII POPORULUI”

cu număr cititorilor noștri cunoștințe folosite, stări și îndemnări potrivite, ca și știți despre faptele de seamă din viața culturală, economică și socială a românilor de pretutindeni. Pe această temelie a luat ființă, s'a ridicat și si-a format culoarea și caracterul bine determinat această publicație cu caracter pur cultural și educativ românesc. Cititorii ne-au dovedit ei dragostea lor și cu toate că, din lipsă de mijloace materiale, nu ne-am putut organiza ca celelalte ziare răspîndirea prin oraș și prin sate, numărul acestor cititori sporoste neconținut, prin propaganda ce fiecare din ei o face, ca o contribuție la răspîndirea culturii românești.

Nerecunoscînd pentru noi, cei cari am relințat „Cultura Poporului”, decât meritul de fi grupat în jurul acestei mișcări culturale o pleiadă de oameni distinși, cari cred ca și noi, cu aceeași tărie în virtuțile acestui popor lăsat prea mult timp în întunecul neștiinței, le adresez tuturor — colaboratori și prieteni ai „Culturii Poporului” — în momentul cînd intrăm în al patrulea an de existență al acestei foi, odată cu recunoștința noastră pentru sprijinul ce ni-au dat, rugămîntea de a trimite și mai departe acestui popor bun și nobil, prisosul bogăției minții și sufletului lor, bogăție care ne-a fost și nouă dăruită de alții, nu spre folosul nostru personal, ci spre a o întrebuițina pentru binele obște și a o dăruia, la rândul nostru, aceluia cari au mai multă lipsă de ea.

General N. PETALA

PRESA DE IDEI

Cu începutul acesta de primăvară, sămănătorii de idei, grupați în jurul acestei foi, înainte de a asvări boabe rodnice mai departe, de învățătură în sufletul norodului, se opresc pentru o clipă și se uită în urmă la strădania celor trei ani de muncă. Și ochii li sunt plini de bucurie și inimile asemenea de mulțumire. Sărbătorește: o izbândă. Prea alunecase presa pe cărări noroioase și prea multe bălări crescuseră, încât trebuia, din nou, să se ridice, un spirit cinstit și credință curate. Nu putem spune că nu erau câteva altare, dar acestea prea puține față cu templele cu farisei și vameși. Și pentru acești din urmă tipărișele nu erau decît un mijloc de a împotmoli cultura, în loc de a contribui la progres. Tipărișele nu mai erau așezate în chili de cinste, ci, în palate de speculă. Mișunau nechemății și stricătorii de limbă, de biserică strămoșiască și de tradiții sănătoase. Aerul redacțiilor se vi-clasie de acritura din suferințele aceluia, cari la mase de brad, iscodiau totă șărlăntia sub aspectele unor teorii umanitariste. Se gădăliau mereu ambițiile deșarte și se ventilau toate curentele nesănătoase, numai cele sănătoase nu...

lată de că, sămănătorii de la această foaie, sărbătorește: o mare izbândă. În presa românească s'a readus spiritul al unei epoci de redemptare națională, cum a fost cea a lui Eminescu, Cezar Boliac, C. A. Rosetti, S. Bănuțiu, Gh. Bariț și alții. Și nicăieri nu era locul mai bine de

Din cauza totalei lipse de mijloace, începuturile au fost și de data aceasta nespuse de grele. Dar, încetul cu încetul, oameni de bine, aprecind frumusețea idealului și curățenia de suflet a celor care-l îmbrățișaseră, s'au adunat în jurul steagului „Culturii Poporului”, care purta în culele sale numai suflet, dragoste creștinească pentru aproapele, inimă caldă românească, dragoste de adevăr și de pămîntul țării. Din locurile cele mai înalte, de la înălțimea Tronului ca și de la capul Bisericii noastre naționale, dela frunții vieții noastre intelectuale ca și dela mo-dești învățători și preoți de sate, din palatele bogăților ca și din bordeecele cele mai umile, ne-au venit curând cuvinte și semne de încurajare, care ne-au întărit în lupta ce începusem cu oare care sfială. Zi cu zi, oamenii cei mai de seamă — din orase ca și din sate — au sporit rîndurile lucrătorilor acestei foi și mulțămia lui Dumnezeu, astăzi o legiune întreagă de oameni de bine cu mintea luminată și cu inima caldă, lucrează prin coloanele „Culturii Poporului”, fără nici o altă răsplătă decît aceea a conștiinței lor, la luminarea și educarea cetățenească a fraților noștri plugari ca și a muncitorilor din fabrici. Din cauza varietății ocupațiilor scrisorilor noștri — înalți prelați, profesori de universitate, învățători și preoți de sate, literați, agronomi, ingineri, medici, magistrați, funcționari și simpli plugari știutori de carte — și din cauza faptului că ei sunt împrăștiați în toate colțurile României, ca și în toate țările locuite de Români, până peste Ocean, s'au putut trimite număr

cu număr cititorilor noștri cunoștințe folosite, stări și îndemnări potrivite, ca și știți despre faptele de seamă din viața culturală, economică și socială a românilor de pretutindeni. Pe această temelie a luat ființă, s'a ridicat și si-a format culoarea și caracterul bine determinat această publicație cu caracter pur cultural și educativ românesc. Cititorii ne-au dovedit ei dragostea lor și cu toate că, din lipsă de mijloace materiale, nu ne-am putut organiza ca celelalte ziare răspîndirea prin oraș și prin sate, numărul acestor cititori sporoste neconținut, prin propaganda ce fiecare din ei o face, ca o contribuție la răspîndirea culturii românești.

Nerecunoscînd pentru noi, cei cari am relințat „Cultura Poporului”, decât meritul de fi grupat în jurul acestei mișcări culturale o pleiadă de oameni distinși, cari cred ca și noi, cu aceeași tărie în virtuțile acestui popor lăsat prea mult timp în întunecul neștiinței, le adresez tuturor — colaboratori și prieteni ai „Culturii Poporului” — în momentul cînd intrăm în al patrulea an de existență al acestei foi, odată cu recunoștința noastră pentru sprijinul ce ni-au dat, rugămîntea de a trimite și mai departe acestui popor bun și nobil, prisosul bogăției minții și sufletului lor, bogăție care ne-a fost și nouă dăruită de alții, nu spre folosul nostru personal, ci spre a o întrebuițina pentru binele obște și a o dăruia, la rândul nostru, aceluia cari au mai multă lipsă de ea.

General N. PETALA

la rugăciunea ciocărliei, se ridică viața. Viața țării noastre, viața din suferințele țărănilor noștri, viața din cerul, munții și apele României, aceasta e menirea noii presei să o înțeleagă și să o reverse asupra norodului care așteaptă să fie emancipat și să nu mai fie numai spini la ușa românului.

Și „Cultura Poporului” a înțeles acest crez.

CONSTANTIN CEHAN RACOVITĂ

ZAHĂR DIN PALMIERI

În unele ținuturi tropicale, (foarte călduroase) dar mai ales în Insulele Filipine, crește un palmier numit Nipa, care acopere întinderi foarte mari, mai ales în regiunile mlaștinose ale revărsării fluviilor. De câțiva ani încoace acest arbore se bucură de o atenție specială din partea mai multor învățători americani atașați pe lângă biroul științific din Manila. E din cauză că în trupul lui circula o sevă foarte bogată în zahăr, care era întrebuiținat de indigeni pentru pregătirea unor băuturi alcoolice. Cercetările sistematice au arătat că sucul proaspăt conține 14—15 la sută zahăr, care se poate extrage după aceleași metode ca și zahărul din trestie. Dar la început americanii n'au cîntat să scoată zahărul, ci întrebuițau sucul de nipa ca și indigenii la fabricarea felurilor băuturi alcoolice. Erau în vremea din urmă v'r'o 48 de distilării care produceau v'r'o 10 milioane de litri de alcool pe an, din cei 90 milioane litri de suc cules

stăvilirea alcoolismului, industria alcoolului de Nipa s'a transformat fundamental și acum, în loc să producă alcool din sucul palmierilor, ea scoate un aliment de primă necesitate: zahărul. Astăzi palmierul Nipa este cultivat în Filipine

pe întindere de zeci de mii de hectare. Primele tăieturi pentru cules suc se fac atunci cînd arborii s'au împlinit cinci ani și se poate scoate ușor, în timpul sezonului care ține 4 luni, până la 40 de litri de suc dela un singur palmier. Pe un hectar se pot cultiva, în condiții foarte bune, 750 de palmieri, dela care se culege pe an 30.000 de litri de suc. Culesul și transportul a 1000 kgr. de sevă, aduse la fabrică, nu costă mai mult de 8 franci. Din această mie de litri se pot scoate, în mijlocie, 115 kgr. zahăr rafinat. Pentru a da de lucru unei fabrici care lucrează 10 tone pe zi, trebuie să dispunem de o plantație de 450 hectare în plină producție, care să ne dea zilnic 90.000 litri de sevă. Scoaterea zahărului de Nipa e mai puțin costisitoare decît cea din trestie sau din sfeclă. Iată dar un nou izvor de bogăție care poate fi tras din mlaștinile ținuturilor tropicale.

D. CALUGAREANU,
profesor la Univ., din Cluj.

După trei ani de muncă...

Prima brazdă în ogorul culturii și a luminării trasă de „Cultura Poporului” deja dă roade îmbelșugate. Și din cel mai modest cîntun vine mulțumirea și recunoștința pentru această gazetă a tuturor, în care țaran, intelectual, găsește hrana cea mai folositoare inimii și minții lui. Il ajută pe oricine la înțelegerea celor din jurul casei, la munca înțeleaptă a cîmpului, la cunoașterea trecutului nostru, la cunoașterea sufletului, și în general la toate ce ar dori să știe și să înțeleagă mintea noastră. După trei ani de zile gazeta noastră pleacă cu încredere la multe zeci de mii de suflete cari așteaptă vorba de învățătură și de alinare a gândurilor.

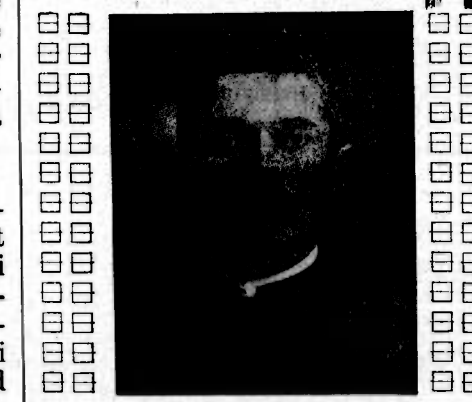
Am stat de vorbă cu săteni în județul Bihor pentru cari această „foaie” este ceea ce ei doresc și se bucură mult că ajunge și prin creerii munților unde cu greu ajung oameni cari să le fie în-ajutor și povătuitori în viață. Prin ea află tot ce se petrece în țară, știe cum merg lucrurile, iar de sărbători au cu cine sta de vorbă cetind și spunând și altora cuvinte calde și înțelepte.

A. POPA, prof. Cluj

Începutul culturii poporului român din Ardeal

Veacul al optsprezecelea a fost un veac de lupte grele pentru românii din Ardeal. Încercările lor de-a câștiga măcar câteva frînturi de drepturi, au fost înfrînte de împotrivirea dărză a boierilor unguri, măcar-că românii nu doriau pe-atunci sfărmașarea lanțurilor ce-i țineau legați. Doriau numai — o ușurare a lor.

Episcopul român Ioan Inocenție Clain, a trebuit să pă-

răsească țara și să fugă la Roma, ca să scape de urgia dușmanilor de veacuri a neamului românesc. În durerea lui împlinită a avut o singură mîngăiere. După mari sforțări și după câteva drumuri la Viena a dobîndit pe seama românilor dreptul de a-și da băieții la școală. A fost un câștig mare pentru acele vremi.

Gîndurile lui erau însă și mai îndrăznețe. Visul lui a fost să deschidă școale românești în Blaj și pentru înfăptuirea acestui vis a și făcut toate pregătirile. L'a înfăptuit urmașul lui în scaun: episcopul Petru Pavel Aron. În toamna anului 1754 a deschis în Blaj cea dintîi școală românească. Dornici de învățătură, tinerii români alergau din tot cuprinsul Ardealului la Blaj. Încă în cei dintîi ani, școalele din Blaj ocrotiau peste trei sute de școlari.

Dușmanii neamului românesc s'au cutremurat văzînd avîntul ce-l ieau aceste școale și au făcut tot ce le-a stat în putință pentru nimicirea lor. Intre români erau mari tulburări religioase pe acele vremi. Boierimea ungurească salta de bucurie, în nădejdea, că tulburările vor stinge și această faclie luminioasă și vor împiedica astfel deșteptarea românilor la viața națională românească. Așa s'ar fi și întâmplat poate, dacă n'ar fi fost sufletul mare al episcopului Petru Pavel Aron, care și-a jertfit toată viața pentru păstrarea și întărirea școalelor din Blaj.

Cît timp a fost el episcop, a trăit numai cu mîncări uscate și degetele lui pururea se cunoșteau de mulțimea mătînilor. Dar pe elevii școalelor din Blaj îi ținea cu pîne moale, cu fierțură și cu carne. De cîteori vorbira despre elevii școalelor din Blaj își puneau mîna pe inimă și zicea, că ei sunt inima lui. Astfel a făcut cu puțință, ca și cei mai săraci români să-și poată trimite băieții la școală și din neamul de iobagi au răsărit o mulțime de bărbați luminați cari au chemat la lumină și cultură pe frații lor din toate ținuturile locuite de Români.

În ziua, cînd gazeta noastră sărbătorește trei ani de muncă în slujba culturii poporului, s'a căzut să ne aducem aminte de acest sfînt și mare om. Sfîntele lui oase sunt îngropate în cripta mitropoliei din Blaj. De pilda vieții lui ne încălzim și noi și muncim după ale noastre puteri în ogorul cel sfînt al culturii poporului. Dacă munca noastră își va da roadele ei, bucuria ce vom simți în adîncul sufletului ne va fi cea mai bună răsplătă.

SEPTIMIU POPA

Excursiunile școlare

Sosind dulcea primăvară, toate școlile din țară trebuie să se gîndească serios la minunatul mijloc de educație și instrucție, care este excursia școlară.

Și cea mai mică plimbare în crîngul apropiat, prin împrejurările localității, unde se află școala ori la mo-nu-men-tale isto-ric-ee, mu-ze-ele și fabricile din lo-calitate, însoțită de expli-cațiile convenite și îndrumări in-teligen-te

la observații proprii, este un izvor nesecat de învățătură, de desvol-tare a minții, de întărire a sim-țurilor și nobilitare a sufletului.

Cît este însă de rodnică o excursie mai mare, de 2—6 zile, prin diferite regiuni ale țării, cînd elevii au ocazie să cunoască frumusețile naturii, bogățiile naturale ale țării, orașele și satele așeză-minte culturale și industriale, mo-nu-men-tale istorice, diversele po-poare ce locuiesc în mîndra noastră patrie! Cum se uplecă cămara minții și a sufletului tineresc cu o mulțime de impresii și cunoștințe, cari nu se vor șterge niciodată! Un sentiment de mîndrie națională și de patriotizm adevărat va prinde rădăcini adînci în sufletul elevului basarabean, care a vizitat Iașul și Ardealul; în sufletul ardelenului, care a văzut Constanța, Iașul și Bucureștii mari; al munteanului, care a vizitat Clujul și industriile ardelen.

Dascăli generațiilor de mîne, folosiți deci cît mai mult puternica armă de educație și învățătură: excursia!

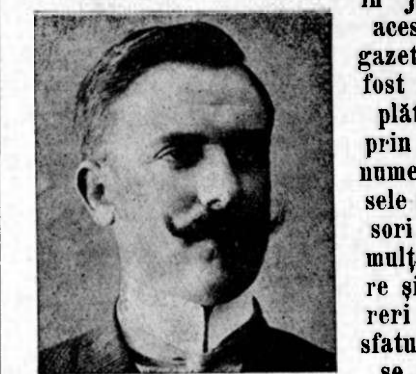
Pregătiți însă de bunăvreme aceste călătorii de studiu; mari și mici. Elaborati un program de-tailat, comunicați-o ministerului și tuturor celor interesați. Îndrumați și supravegheați părințele pe cei ce conduceți, ca să-i puteți rea-duce la căminul lor cu sufletul nobilitat, iar nu întinat, cu ochii deprinși să cunoască binele și frum-osul moral, iar nu contrariul acestora.

Dr. ALEXANDRU BORZA
prof. univ. Cluj

„Cultura Poporului”

Donă cuvinte, în jurul cărora s'au adunat la început toți românii de bine din Cluj, iar de cîtva timp, din întreaga țară. Nu există frunții căruia să se fi adresat cei din jurul gazetei, care să li refuzat a da concursul cerut.

Dragostea și avîntul celor adunați în jurul acestei gazete an fost răsplătite prin ne-numeroasele scri-sori de mulțumi-re și o-er-ri de sfaturice se pri-mesc la

redacție în fiecare zi, din cele mai departate colțuri ale țării, acolo unde cu greu au răzbătut alte gazete.

Dat fiind scopul curat ce urmărim de a veni în ajutorul celor mulți, avem convingerea fermă că facem o faptă bună și dacă astăzi luptăm cu greutate nelișpiti ori cărnii început, suntem siguri că mîne nu va mai fi cîntun și comună din care gazeta să lipsească.

Că lupta a lupta din răspuneri pentru a aduce lumina celor cari până acum au fost ținți numai în întuneric și dorind ca într-un timp cît mai apropiat să putem veni în ajutorul lor și cu fapte, cei adunați în jurul gazetei declarăm că vom face orice jertfă și vom lupta tot înaintea.

EMIL PETRINI
Director general al reformei agrare din Ardeal.

Pentru „Cultura Poporului”

La Cluj, s'a înfăptuit o operă pozitivă. E accentuarea în proporții mari a adevăratei presei. „Cultura Poporului” începe o redemptare națională; creiază o epocă. Prea se îmbăscise atmosfera cu o presă rădăciță și prea

mult samarii con-deiului dă-deau busna în redacții, să otrăviescă sufletele cititorilor. O otrăvă zilnică, periculoasă

Țipărul prefăcut în banii tuturor. Articolele se plăteau cu cotul, și cine dădea mai mult acela populariza mediocritatea.

„Cultura Poporului” e o scăpare a unor vremuri grele. De-aceia în jurul ei se adună mînuitorii de condei cinstiți și de acia din fiecare rînd tipărit pornește suflet.

Mereu tot înainte, aceasta e dorința oamenilor de bine, cari doresc ridicarea acestei țări, prin cultură.

ȘTEFAN VLĂDESCU

acestui col de a progresat. D. I.

Gânduri cu tăle adânc

Poeții din toate timpurile au cântat în versuri armonioase simfonia înaltă și sfântă al iubirii de țară.

În istoria literaturii universale, sunt genii cari au prea mărit în epopei mările isprăvile de arme ale neamurilor lor, — pentru apărarea pă-mântului unde au vă-zut lumina soarelui.

Omer — orbul truda-badur — a ră-tăcit din cetate în ce-tate — stră-bătând cu-prinsul ve-

*chei Helade — ca să culegă cele mai mărețe balade — ce sburau din gură în gură, ca să strângă pentru viitorul lupte național — cele mai calde și entuziaste acorduri — ce vibrau pe coardele sufletului elin.

Virgiliu — a gravat în Eneida — cartea sfântă a leagănelui latinității — ră-tăcirea predestinată a piosului Eneo — ce a cutreerat luciul mărilor și pustiiul țărmurilor, împins de me-niunea istorică ce avea de îndeplinit: de a-și vedea reîntemeiată patria și re-înecat poporul ce trebuia să re-comande întregii lumi pe atunci cunos-cute.

Și dacă ridicăm vălul trecutului și cercetăm documentele și vestigiile istoriei, și artei, găsim probe vii și elocvente despre însemnătatea ce s'a dat de-apururi patriei și patriei.

E așa de greu să pronunți cuvântul „Patrie” și să nu-ți simți sufletul cald și inima înduioșată.

Să te gândești la moșia în care odihnește praful oaselor strămoșilor tăi, la ogorul ce hrănește cu seră spornică poporul din care faci parte — și să nu te simți înfiorat de grija răspunderii ce o ai pentru viitorul lor — înseamnă să nu fii al nimăru și să nu meriți numele de om.

„Cântarea României” — poemul lui Alecu Russo, — în care e trăit cel mai dulce simțământ patriotic, trebuie să fie pentru orice ostaș și cetățean — o carte de rugăciune, înviore și recurgere.

Românul — își iubeste țara cu statornicie și discreție: netemător de moarte și rezistent până la legendă.

În fața lumii trece drept un element viguros de care se ține seamă în orientul Europei. În ultimul timp avea a atras atenția și de aceea s'a urcat vertiginos pe scara măririi — deși el de secole a fost acelaș.

După răboiul de întregire — în perioada critică a unificării etnice, el a înțeles că sovietismul trebuie să-i facă loc patriei și lumii și nobile împăcitori de adevărat legionar — cu națiunile conlocuitoare. Dovadă, drepturile acordate prin noua constituție.

Românul, a arătat că e pătruns de însemnătatea curentelor sociale și în loc de a li-se fi împotrivit — a pluit cu îndemănare peste cele mai năvalnice sîroaze.

S'a înverdat că dacă e Dac prin spiritul de jertă — e Roman prin spiritul de ordine: „omnes res legum sumus, ut liberi esse possimus”.

Ca diplomat s'a evidențiat iscusit și creator. Probă: raporturile cu Marii Aliați și formarea Micii Înțelegeri.

Vechii hrăpăreți și vicleni sun azi învinși și cu orgoliul umilit...

Noi, n'am luat decât ce ni-se cu-venea, conform drepturilor istorice a majorității etnice și al autodetermi-nării, și ceiașe se cuceresc legitim și prin jertă sângelui e durabil, dim-potrivă toate imperiile întemietate pe furt s'au năruit. Exemplu: imperiile efemere ale lui Alexandru, Cesar, Napoleon, și de curând al celor trei împărați: rus, austro-ungar și german.

Geniile militare pot prefăce harta globului în mod trecător, dar opera lor se sfârșă dacă aspirațiile lor nu-și găsesc înfrupare reală în ajuto-riul maselor din care s'a înălțat...

Pentru aceia e nevoie de unitate în-cordare: nimeni să nu doarmă pe banii cășugăci.

Să nu se uite că luxul și trândăvia au adus decadența Atenei și Romei.

Istoria noastră e alcătuită din sfor-țări uriașe: dela încheierea Principate-lore de către Dragoș și Radu Negru, la pregătirea unei vieți de stat sub Mircea și Ștefan; dela idealul năruit de un Mihai Bravul și înfăptuit în parte de Cuza; dela Proclamarea Regatului și Independenței aceluiași principat sub Vodă Carol — la al-pi-piea țărilor surori dezrobite într-o Românie în fruntărele vechi Dacie sub înțeleptul și fericitul Rege al tu-tor românilor — Ferdinand I.

Dar să nu uităm că nu toți fii noștri sunt sub aripa aceleiași Patrii: mume: mai sunt în Cherson și Po-dolia în Văile Pindului și Timocului.

Insula mică în mijlocul oceanului slav — România — numai prin muncă și patriotism va putea deveni o cetate etnică latină inexpugnabilă. Și ne mai trebuie ceva idealism și recunoștință pentru „Eroii” — atât cei din groșnița comună și anonimi, cât și cei ce au ca cruce la cap florile cele mai mândre ale câmpilor noastre Elysee...

Lor s'a dedicat tot ce lucrăm. Moartea prea nătură a marelui general Christescu ca și a fratelui meu Locot. de rezervă Const. I. Stoika, pe câmpul de luptă în Carpați, și în preajma sărbătorii ziarului de pro-pagandă culturală românească „Cul-tura Poporului” — mi-a sugerat aceste rânduri sincere și lipsite de pretenții.

Poate vor avea pentru unii un tăle adânc...

TITUS T. STOICA.

Dela Români din Jugoslavia

Pătrunderea fiii „Cultura Poporu-lui” la românii din Banatul sârbesc, este un eveniment de mare însem-nătate, care cu siguranță o să-și aibă efectul dorit.

Împreună cu „Graiul Românesc” din Panciova, are chemarea sfântă de a trezi simțul fraților noștri, căci avem nevoie mare de lumină, suntem dornici de cultură, iar aceasta, nu ne-o poate da altă foaie.

Unica foaie românească, care stă departe de luptele politice, o citesc românii de pretutindeni, foaie ce face cînta întregii preșe românești, iar pe noi... să uităm toate necăzu-rile vremilor noi.

„Cultura Poporului” este foaia tuturor românilor!

Cu această ocazie, îi urăm cu toții viață îndelungată, pentru a servi și mai departe cauza neamului nostru atât de încercat.

„Despărțit ori depărtat, frațele e tot frate.”

TRIFU ȘOCARDĂ

învățător în Uzdin, Banatul-Sârbesc.

IMPRESIUNI DE ARTĂ

Un pictor al gleei noastre: Vălsan

Plaiurile noastre, ca și șesurile noastre, argintiiul isvoarelor noastre — limpezi și reperi — toată dui-șia culorilor de fire, cântate așa de mișcările de doinele țăranilor noștri — n'au putut și nu pot fi

mai bine și mai pede-antregulul-țese în d.urecilor, ea și în bu-curia lor, n'au putut și nu pot fi furate, pe pânză ori pe carton, mai cu foloș năut-rie — de

cât de un fiu al acestor mângăioase și deapuri vindecătoare pitores-cur. Nimeni nu poate asculta cu ureche mai bună, mai fină; cu suflet mai înțelegător; cu inimă mai de-schisă, aceste rugăciuni către cel ce a făcut cerul și pămâ-ntul și toate câte le vedem și nu le vedem, câte le auzim și nu le auzim, — nimeni nu poate să le tălmăcească mai cu folos obștese, de cât un țăran — un țăran, un copil al acestor țărmuri mai sfinte, mai curate, mai sfîntitoare, mai curățitoare. Tălmăcirea lor, mai aproape, cât mai aproape de toată această poezie a Firi, se datorează, fără îndoială, înrădăcirea ce se află între el și pământ, între el și glia care l-a născut, și alături de care a crescut și a îmbătrînit. Acesta, taină este înțelesă numai de sufletul lui, dornic să dea cât mai mult din el, pentru a putea să zugră-viască mai măiestrit tot ce'l încon-joară, tot ce'l încântă mai mult.

Și din această mare dorință iese, cu ușurință unei faceri ușoare, tălmăcirea pe pânză ori pe carton a acestor simțăminte ce le născăre el — în unele clipe sufletești. În ulei, ea și în pastel — erion olo-rat — lucrările lui Marinescu-Vălsan sunt produsele, sincere și cin-stite, a tot ce-a putut să treacă prin sîta sufletului lui. Nimeni în-răurit de alții — străini de neam ori de acelaș neam — și nimeni nea-urât, netrecut prin firea sufletu-lui, curat și alb ca al unei fecioare de acum cătăva vreme, și nimeni nerodit, așa ca să nu ne facă mai buni, mai blânzi, mai iubitori de pământul nostru, de țara noastră de neamul nostru.

Aceasta trebuie să fie ținta adevă-rată și frumoasă a Artei: să în-buneze, să înnoieze, să înalte. Și, ținta aceasta este pedantregul atînsa de primitivismul picturii lui Vălsan, al cărui nume arată limpede cum se oglindește așa de frumos, în lucrurile lui.

Cerul albastru al țării noastre, așa cum se oglindește și în apă, în apa curgătoare, din satul lui, dela care și-o împrumutat el nu-mele.

Fiecare țăran, ca și fiecare oră-șan, trebuie să caute să-l cunoască cât mai deaproape, ca pe un bun frate al lor, care li cinstește și numele de român și țara Să-l cunoască și să-l primiască numai cu brațele deschise în casele lor — și pe el și lucrările lui. Și din această primire — frumoasă, — cât mai frumoasă — să iasă un folos obștesc: și pentru ei, ca și pentru el. Acest folos obștesc nu poate fi decât spre cîntare, spre cîntare țării noastre fiindcă din rodnicia lui Marinescu-Vălsan trebuie să aie rod și neamul lui!

CRIDIM

Câteva întrebări

Cine lucrează spre binele seme-nilor săi, spre binele comun to-odată? Acela care rechiamă stările din fosta Austro-Ungarie, când ro-mâni, slovaci, sârbi, cehi, croați, sloveni, ruși, ucraineni, polonezi, italieni erau

nedreptățiți, din cauza unor lozine false, date, chiar și în detrimentul, spre strică-ciunea popo-lui german din Austria și maghiar din Ungaria — lozinei

cari nu se vor putea înfăptui nici-o dată — sau acela care pledează pentru o consolidare a statelor in-dependente, ieșite din răboiul mondial?

Cel ce critică starea de astăzi, cu goana după posturi, e rugat să pună în cumpănă că stări aproape la fel, în proporții mai mici, fîrește, au dăinuit după răboiul din 1870/1, în Germania, după răboiele pur-tate de Ludovic al XIV-lea și Na-poleon Bonaparte, în Franța, când patimele omenești s'au deslănțit, când poftele, în urma câștigurilor, au crescut, când oșeleștile aparatu-lui registrator, al seismografului vieții publice franceze și germane, a arătat perturbări însemnate.

Dar la noi, acum, când nedrep-tățile îndurate din partea „naționa-lităților” din Austro-Ungaria, au ajuns și ele să priciniască răș-boiul — și când, după lichidarea statului, posturile, în cari au bu-zuruit, pe nedrept, cătăva, urmează să fie ocupate de fii popoarelor res-pective — nu este firesc timpul acesta de tranziție?

„Febra” aceasta poate fi luată în nume de rău românilor, cehilor, slovacilor, sârbilor și-ți bați joș de oșeleștile firești din ziua de astăzi, când încearcăm să facem corectura greșelilor, a păcatelor săvârșite împotriva noastră generații întregi.

Nu mai dăești mie de suflet și dacă nu poți privi lucrurile „per summos apices” (pe de-asupra creș-tetelor mîntilor), îți freei mîinile de bucurie, băgînd de seamă aspe-ritățile (aspririle) vieții de azi.

Parcă ciocnirile sunt mai puțin aspre în Alsacia-Lorena franceză, în Slovacia Cehoslovacă, în Serbia? Cel ce vrea binele poporului său, fie el de orișicare neam, nu poate să dorească altceva decât consoli-darea statelor nouă, ieșite din răs-boi, fiindcă un popor de 14 mi-lioane, ca cel românesc, nu va lăsa niciodată ca să i-se lege din nou mîinile și cu aceeaș îndreptă-țire au pretins dreptul de existență și celelalte popoare ale fostei Austro-Ungarii.

Francezii, „avangarda ideilor umane-liberale, arată în muzeul lui Victor Hugo (unul din cei mai mari scriitori din căți au trăit vreodată), pe masa lui de scris, pagina, pe care se află scris de mîna lui cuvintele: „Reprezent un partid care încă nu există — partidul Revolu-ției-Civilizației. Acest partid va forma secolul al XX-lea. Se vor naște la început „Statele Unite ale Europei”, mai apoi „Statele Unite ale Lumii”.

Cum se vor putea intra cuvin-tele lui V. Hugo?

Dănd mînă liberă, iarăș, unor lozine false, false și din punctul de vedere al popoarelor de unde au pornit?

Acum, când la putere în Anglia este partidul muncitoreșc al lui Mac Donald, când în Italia e fostul învățător socialist Mussolini, când frănele Cehoslovaciei le au în mînă, un filosof, fost profesor, Masaryk, și un băiat le țăsu Benes — acum să înceară din nou să înge-nunche popoarele fostei monarhii austro-ungare o lozină de teapa lui „Nem, nem, soha!” care însem-nează că e mînă de o mie de conți și baroni unguri, proprietari de latifundii, să joace reghiuul pe spinarea noastră?

Atunci n'am mai tînde spre Statele Unite ale Europei, ci spre Statele și mai învîrșite ale Europei iar autografurile marelui scriitor și patriot francez ar trebui să fie înlocuite în pînza de jale.

Nu mai consolidându-se statele actuale vom putea ajunge, odată și odată, ca să scriem, în fiecare țară, cu litere mari, pe obiectele și ma-nuserisele, amintiri de vîră, de lupte între popoare:

„Uitați-le! Priviți-le cu ochii de atunci! Asem dămonese alte vre-muri!” Spre binele, spre propă-sirea comună...

MIRIA PETRA-PETRESCU

INDEMN CĂTRE NEGOT

— Fiii de săteni și învățătura comerțului —

Învățătura cu adevărat negusta-rească nu o dă decât școala comer-cială unde gospodarul cu dragoste de familie, iubitor de țară și ne-

am își tri-mite copii-lul ca să învețe fru-moasa și libera me-serie a ne-goțului. Zi-ce „frumoasă și liberă” de-oarece nici o altă meserie de pe lumea aceasta nu se bucură de atîta libertate de ac-țiune ca meseria negoțului, care nu are stăpîn, și nu are de cât un mare secret: acela de a ști când să cumperi, și mai cu seamă când să vinzi a marfă.

Intrate în școală, tinerile vîlăstare a le plugarilor noștri; plini de sănătate și cu mîntea neobosită, încep înecut cu în-cetu' a pătrunde tainele acestui meșteșug pe care bătrânii noștri, din lipsa de timp și copleșiți de nevoi l'au lăsat pe mîna al-tora. Văgînic cu traista în spinare și gata de drum în spre hotarele țării unde dușmanii mereu dă-deau navala, meseria negoțului prea strîns legată de dughiana și de vatra satului, nu numai ca a fost lăsată în părăsire, dar chiar și desconsiderată până la un punct oarecare.

Și atunci căzuți pe mîna străinilor, fără de suflet și fără de neam, această meserie atât de frumoasă deveni în scurt un mijloc de îmbogățire a străini-lor pe seama bieților voinici in-torși Dumnezeu știe cum de pe la hotarele țării.

În zadar Domnitorii noștri de pe vremuri se întrec în măsuri grele contra tuturor abuzurilor, în zadar trag la răspundere și pe negustorii și pe autoritățile banul „ochiul dracului” cum îl poreclește săteanul, e mai pu-ternic ca ori cînd, iar poporul neputincios și fără de vlagă se uită cum holdele aurii transfor-mată în banițe de galbeni iau drumul fanarului.

Iată ce scriu hrisoarele de pe acele timpuri când negoțul era lăsat pe mîna străinilor.

Marele cronicar Cantemir scrie: iar după căruțele dom-nești urmau slugile, negustorii și golani.

Constantin Ipsilante auzind că la Buzău pâinea se vinde mai scump ca la București, unde zi-ce Domnitorul: „Toate zehereau-ua cea trebuincioasă vine de la țara și unde s'ar conveni după tot cuvîntul drept, a fi mai scumpă: scrie ispravnicilor de la Buzău:

„Fiind bine încredințat Dom-nia mea, că această rea urmare se scumpătate a pâinei nu se pricinuesc și nici nu curge din altceva, fără numai din lăco-mia interesului și matrapză-lui vostru Magarilor, iată vă poruncim strînic să dați ni-zamul cel cuincivinci (ordonan-ță) și se va feriți de acest fel de urmări, căci vă vom sfărâma Domnia Mea capetele (Cod. XLIX file 251 arhiva Statului).

Iar Domnitorul Mihail Suțu poruncind (la 1873) Vataivilor (administratori de plasă) să se ferească de a călca ordinele pri-mite scrie „avem a face cercări și când te vom găsi cu cât de puțină, hotărîre avem a te pe-depsi înțai cu bătaia, acolo la vederea tuturor, și apoi cu tîrgul (închisoare) și cu ocna, și nici odată nu te vei mai învrednici la slujba și la mila Domniei mele”.

Pe acele vremuri lucrurile mergeau altfel de cum merg a-cum, când pentru țara noastră mărită cu brațele vîjșoșilor noștri luptători întreg orizontul îi este deschis.

Învățămintele trecutului în-samnă pentru noi cel mai straș-nic indemn de muncă, iar căm-pul de muncă al comerțului pa-re a fi unul din cele mai însem-nate de oare ce prin el se va-lorisează cu adevărat cuvînt, atât munca plugarului cât și a-cea a meseriașului.

În școala comercială fii de să-teni vor învăța multe lucruri cari mai de cari mai frumoase și mai folositoare vieții de toa-te zilele — pe lângă o sumede-nie de cunoștințe geografice, aflînd astfel locul de producție a diferitelor mărfuri, pe lângă studiul mărfurilor (merceologia) din țara de peste mări și oceane, pe lângă frumosul stu-diu al economiei politice, care îi învață mai presus de toate ca meseria negoțului se ocupă în special ca împărțirea produse-lor, va învăța ce este moneda, biletul de bancă și va afla cu aceasta ocazie răspîndind prin-te prieteni și cunoscuți tineri și bătrîni, ca biletul de bancă sau bumașca cum i se spune prin Moldova, nu este făcut ca să fie pus în teancuri sub stre-șina casei, în cufăr sau sub șo-ternut la îndemîna focului, șo-terocilor și a guzganilor.

Cu aceasta ocazie fiul sătea-nului va învăța că banul este făcut să umble din mînă în mînă pentru ca să poată servi la cât mai mulți drept mijloc de schimb.

Va învăța de asemenea că eco-nomiile trebuiesc depuse la Bancă, la cooperativă sau la ca-sa de economie.

Tot la școală va învăța și dreptul comerțului, când des-chizându-i-se mîntea va vedea că omul cinstit poate începe munca de negustor și cu mai puține părale. Va afla ce este polița sau cum i se mai zice printre cărturari „cambiază” (o promisiune pe cuvînt de onoare scrisă pe hîrtie avînd timbrul Statului).

Va deprinde a face o factură, va înțelege rostul asociațiunei și a cooperațiunei și va înțe-lege mai bine că niciodată, în com-erț ca și în cele alte ramuri de activități însoțirea mai mul-tor la un loc aduce putere și în-lesnește drumul spre izbîndă.

Se va încredința odată mai mult de adevărul marelui pro-verb ca „unde-i unul nu-i pu-tere, unde-s doi puterea crește, și dușmanul nu sporește”.

Va pricepe și va face să în-teleagă și pe alții cu care se va în-tîlni că unica salvare econo-mică a țării noastre atât de în-cercată în acest mare războiu, se află în învățămîntul comer-țului, în cooperative și acele asociațiuni de săteni avînd de scop Producția, Creditul și Con-sumația. Căci dacă săteanul are nevoie de bani el și-i procură prin cooperativa de credit, de instrumente prin cooperativa de producție, și de alimentele nece-sare traiului de toate zilele prin negoțul sătesc și prin coo-perative de consum.

RICHARD R. TRUFFLI

fost atașat comercial la Praga, profesor, industriaș

Rolul medicului în societate

Dacă ne îndreptăm privirile în-domeniul istorie, vedem că în toate timpurile și la toate popoarele me-dicul a avut o menire foarte im-portantă în viața publică și privată. Deodată cu prăbușirea imperiului roman

institu-țiunile sanitare au început să lănceze-ască iar năvăli-rile bar-barilor au mărit și mai mult conțin-utul institu-țiilor sanitare

gentul enorm al bolnavilor și in-firmilor, a căror îngrijire trecu pentru un anumit timp în seama clerului. Preoțiile înfîință case de sănătate, cari au suferit transfor-mări continue, tinzînd spre orga-nizația spitalicească din zilele no-astre: medicii își luă din nou rolul de aparători al sănătății publice.

— Astăzi — în opera generală a activității sociale — medicii devine un factor din ce în ce mai impor-tant, deoarece soluționarea tuturor problemelor economice și sociale este strîns legată de starea sani-tară a populațiunii. Sănătatea pu-blică e barometrul care ne arată cu o precizie uimitoare gradul de cultură al unui popor.

Pătrunzînd în cutele cele mai întime ale suferințelor omenești, medicul e duhovnicul celor mai sincere mărturisiri și în ciuda tu-tor prejudecăților dăunătoare cari stăpînesc încă pretutindeni, alină durerile, smulge bolnavul din ghia-rele pierzaniei și-l redă societății. Răsfoind filele marile acte de fi-lantropie și de umanitate ne con-vingem că cele mai monumentale opere de binefacere au fost săvâr-șite sau determinate de medici, iar în organizația fundamentală a sta-telor moderne medicul se impune ca un colaborator de primul ordin.

Anglo-americanii au știut să pro-fite în mod admirabil de calitățile și cunoștințele medicilor, cu cari au inundat coloniile, întrebunțîndu-i ca pe cele mai active elemente de propagandă. Medicii sub vraja tălmăduitoare a profesiunii lor au reușit să facă patriei lor servicii inegalabile iar indigenii s'au re-semnat și au acceptat cu bucurie protecția unei administrații, cari le îngrijiea cel mai prețios bun de pe pămînt: sănătatea.

Dar pentru medicul să-și poată îndeplini misiunea cu cât mai multă răvnă și devotament, socie-tatea e datorată să-i asigure o si-tuație privilegiată și un trai comod, punîndu-l la adăpostul oricărei griji, pentru că să-și poată consacra tot timpul pentru binele semenilor în mijlocul cărora trăiește.

Dr. A. VOINA.

Curentele noi în agricultura noastră

Pentru ca să corespundă si-tuațiilor create de frământările ultimului deceniu, toate ramu-rile de activitate omenească sunt astăzi în curs de organiza-re și adaptare la condițiile noi. Acest fenomen se poate obser-va atât în industrie cât și în com-erț și, zilnic citim despre fel de fel de înfrîniri, consfătuiri, congrese etc., în fine o bogată activitate către mai bine.

Singură agricultura, care to-tuși este baza întregii noastre existențe, a rămas dacă nu în urmă, dar merge mai domol în căutarea lucrurilor noi și aceas-ta, poate pentru că însăși ca-racterul ei este de așa natură încît nu poate să facă pași așa de grăbiți și de mari, ca celelalte ramuri de activitate.

Totuși, cuprinsă și ea în agre-najul transformărilor și în av-ântul pentru mai bine, asistăm dela o vreme încoace la oare-cari manifestări a căror rezul-tat însă, nu poate fi așa de ime-diat prin faptul evoluției in-ce-te, caracteristice agriculturii.

Găsim de aceia, mai multă ac-tivitate în reorganizarea agri-culturii particulare ori, mai bi-ne zis, în aceia a intereselor particularilor deținători de bu-nuri fondiare unde, datorită re-formei agrare, condițiile princi-pale ale vechilor exploatați agricole au fost în mare parte schimbate.

Dar și agricultura oficială se manifestă.

Am avut un congres al agrom-onimilor despre care s'a vorbit mult bine și când s'a constatat, nu fără surprindere, că pătura cultă a agricultorilor nu numai că este bine pregătită, dar chiar absolut stăpîna pe problemele ce frămîntă astăzi întreaga noastră viață economică.

În ultimul timp, o altă ma-nifestare ne atrage atenția în mod cu totul deosebit. Sunt con-ferințele — 3 până acum, în Moldova, Oltenia și Ardeal — organizate de Direcția generală a fermelor și pepinierilor din Ministerul Agriculturii — al că-ror scop a fost de a pune în cu-rrent pe conducătorii instituțiilor agricole din întreaga țară, cu problemele mari la ordinea zilei în agricultură și de a re-împropășa și a completa cu cercetările cele mai noi, cunoș-tințele agronomilor împrăștiati peste întreg cuprinsul țării.

Ultima serie de conferințe a avut loc la Făgăraș până la începutul acestei luni și au luat parte agronomi din Basarabia, Muntenia, Oltenia, Dobrogea și din Ardeal. Insufletea ce a domnit în timpul conferințelor cât și atențiunea cu care ascu-tau bravii agronomi expunerile colegilor specialiști, a fost o do-vadă indiscutabilă nu numai de necesitatea acestor conferin-țe, dar chiar de dragostea de care îndrumătorii agriculturii noastre sunt însuflețiți pentru a contribui fiecare după puteri, la progresul nostru agricol, atât de necesar astăzi, în urma schimbărilor prin care a trecut proprietatea rurală.

Expunerile cele mai multe, fă-cute la conferințele dela Făgă-

raș, au fost din domeniul selec-țiunii plantelor și a cunoașterii boalelor de tot felul ale plante-lor cultivate pe lângă care s'au adăugat și expuneri din domeni-ul creșterii raționale a vite-lor, a contabilității agricole și a economiei rurale.

Dacă înainte de război, țara noastră producea mult, astăzi grație perioadei de tranziție în urma reformei agrare, o parte a producției cereale se găsește în descreștere, iar calitatea — din cauza nepriceperii în ale-gerea semințelor și a greutăților de tot felul ce le împînă agri-cultorii — este atât de inferioară, încît cerealele noastre nu sunt cotate pe piețele străine la înălțimea la care ar trebui să fie.

De aceea o selecțiune chibzuită urmată cu multă răbdare, al cărei rezultat necondiționat va fi o creștere a producției, este urgent necesară. Felul academi-cum ca expus chestiunea se-lecțiunii cerealelor la noi și a celorlalte plante, colegul Dr. D. Andronescu, cu competența în-discutabilă, ne-a întărit credin-ța că, urmînd saturele și învătăturile sale practice, rezultate-le nu vor întârzia.

Pe de altă parte, chestiunea cunoașterii boalelor la plante și a combaterii acestor boale, care la noi a devenit o chesti-une vitală, a fost așa de bine lămurită și prin proiectii, de colegul W. Knechtel, încît a inter-esat în cel mai înalt grad în-treg auditoriu, care a urmărit demonstrațiile tot timpul cu o vădită atențiune și deosebit in-terese.

De asemenea chestiunile trata-te în legătură cu creșterea vite-lor, de colegul I. Saidac au fost necesare pentru a pune la cu-rrent pe auditor cu direcțiile noi date zootehniei în genere, la noi în țară, pe lângă cunoaște-rea raselor locale de animale necunoscu-te în celelalte țîn-turi, — a căror răspîndire în cuprinsul țării nu ar aduce decât cele mai bune foloase — iar, problemele de contabilitate și economie rurală au deschis orizonturi noi în cercetările ce ur-mează să le facă agronomii în vasta și complexă știință a agri-culturii.

Aceste conferințe, cari au durat 5 și 6 zile în șir, au fost cer-cetate și de persoane străine cu interes pentru agricultură, pre-cum și de un număr însemnat cum și de un număr însemnat de săteni din comunele înveci-nate de lucruri noi și necuno-scute lor, foarte folositoare pen-tru agricultura pe care o fac.

Rezultatele, ce au adus con-ferințele sunt de nediscutat, iar foloasele pentru îndrumarea conducătorilor agronomi sunt mari și reale, astfel că, deși la început încă, dorim din tot su-fletul ca ele să continue mai de-parte și în restul țării cu aceiași răvnă și acelaș interes.

Astfel, exemplul dat de Direc-ția Generală a fermelor va ră-mâne înscris pentru totdeauna în istoria dezvoltării agri-culturii noastre.

IOAN LICA CIOMAC

Inspector agronom

Ofensiva culturală

Echilibrul, —

Bucovina și cultura românească

Bucovina, partea dinspre Miazănoapte a vechii Moldove, este cunoscută, ca:

*"Dulcea Bucovină
Vascul prădător
Cu gâtul roșu
Și mândri feciori".*

Ea nu este numai atât. Îți trebuie ani de zile pentru a o cunoaște deplin. Dar cine poate să

ne vorbească de acele comori nemăsurate și nenumărate, care încă nădărnicește de cercetătorul savant, nevăzute de ochii profan, neînțelese de sufletul superficial, pe îngustul cuprins al acestei regiuni?

Cineva a spus, că Bucovina înțelegă este un muzeu național.

Nu există epocă de dezvoltare culturală a poporului nostru, care să nu fie reprezentată și de Bucovina. Și dacă stăpânirea străină a știut să oprească unele manifestări ale sufletului populației băștinase, ea totuși n'a putut să țină seama pe loc toate manifestările acestui suflet dornic de libertate. O frumoasă dovadă pentru aceasta este activitatea unuia dintre cei mai mari bărbați pe cari i-au avut români, a lui Eudoxiu Hurmuzachi. Într-una din cele mai triste epoci pe care le-a trăit această țară, în epoca alipirii ei la Galiția, acest dărz coborât dintr-o veche familie de boieri moldoveni a întreprins o puternică luptă pentru deslășirea nenorocitei provincii dela Galiția și pentru autonomia ei. Ba și mai mult, dânsul — în acele vremuri de restriște politică — concepe ideea unei alipiri mai firești a Bucovinei, la Ardealul românesc, care, după înăbușirea revoluției dela 1848, zăcea în cele mai cumplite lanțuri de robie. În castelul său dela Cernauea, E. Hurmuzachi pune la cale această minunată idee împreună cu marele ardelean Andrei Șaguna. Ideea era însă prea frumoasă pentru a putea fi realizată. Că a existat însă o atât de frăgească legătură între Bucovina și Ardeal pentru o dezinteresată colaborare în vremuri de nenorocire națională, nu o poate tăgădui nici, și faptul acesta nu ne îndoieste să sperăm într-o colaborare culturală în viitor, a acestor două țări de străveche cultură românească.

Și aceste două țări surori, Bucovina, care l-a dat literaturii noastre pe Eminescu și Ardealul în care s'a născut G. Coșbuc și O. Goga, e și de tot firea să întrețină totdeauna relații culturale și literare cât de strânse.

Pentru a exprima această dorință a mea, care cred că e și a tuturor oamenilor ce vreau și pot lăsa pe câmpul culturii naționale, am scris aceste șire.

Dr. VASILE GHERASIM
profesor, Cernăuți

DE UNDE VINDE NOMELE DE „RĂMNIC“?

Într-un articol publicat în „Cultura Poporului“ din 27 Ianuarie 1924, vorbind despre trecutul orașului Râmnicu-Sărat, am amintit acolo că, în ce privește originea numelui acestui oraș, trebuie să primim ca mai aproape de adevăr părerea d-lui profesor N. Iorga, care îl explică prin cuvântul slavonic *râmnice* (sau mai precis *râbnice*), adică „lac cu pește“.

Dar iată că primesc o întărire tocmai din Turnu-Severin, iscalită A. Resmeriță, prin care stimulat domn pe de o parte se ridică împotriva părerii d-lui Iorga, iar pe de altă parte îmi explică „misterul numelui“, prin următoarea etimologie: la cuvântul *Roma* adăugându-se sufixul românesc *nic* (ca în zilnic, ușernic), s'a format cuvântul *Romanic*, care sub influența slavă a devenit *Râmnice*. (Râm în slavonește înseamnă *Roma*).

Etimologia d-lui Resmeriță, autorul broșurei „Rectificarea unor erori academice“, nu este însă atât de nouă. Ea se găsește în toate dicționarele geografice și topografice ale României, ca de exemplu în cel al lui Frunzeșcu din 1872, sau al lui Lahovari-Brătianu-Tocilescu din 1902. Numai că în aceste dicționare, nepomenindu-se de influența slavă, etimologia pare mai verosimilă, fiindcă altfel ar rămâne cu totul neexplicabil numele toponimic *Râmna*, aflător în jud. R.Sărat.

Cu aceste constatări am scris însă din cadrul județului R.Sărat de care mă interesez. Și cum numele de Râmnic îl mai găsim în județele Vâlcea, Tulcea, Drobeta și Roman, vedem că mare estindere poate lua problema. Originea Râmnicului Vâlcei e mult mai probabilă romană însă, fiindcă, după cercetările arheologice, se bănuiește că pe acel loc ar fi existat, odinioară, cetatea romană *Pons-Adulii*.

Chestiunea, cu voia d-lui Resmeriță, rămâne așa dar deschisă, căci, până când nu va fi cercetată absolut în mod științific și în complexul ei, nu se va putea ajunge la nici un rezultat pe deplin satisfăcător.

CULTURA MUZICALĂ

După renașterea în literatură și în artele plastice, la 1850, prin primele enunțuri și realizate de „Camerata Fiorentina“ — o societate a celor mai distinși muzicieni și intelectuali italieni, din acea vreme, cari se întruneau în Florența — arta muzicii a intrat într-o nouă fază de dezvoltare, și a devenit un factor puternic și stăpânitor de cultură, în viața poporului italian și mai târziu a celorlalte state emancipate din apusul Europei.

Cultura muzicală a acestor popoare în trecerea secolilor, în a lume romantică, plină de idealism, sub influența directă a atâtor artiști celebri și a imensei literaturi muzicale creată de dânsii, s'a dezvoltat, s'a rafinat și a devenit tradițională.

Sub cultura muzicală, în general, a unui popor sau individ, înțelegem, gustul, sau mai bine, capacitatea de-a aprecia și gusta capodoperele literaturii muzicale universale sau naționale.

Acest gust, această capacitate nu se poate însuși și dezvolta, numai,

prin studii teoretice și istorice muzicale, și compoziții și estetice; aceste studii privesc în primul rând pe specialiști și profesioniști. La un amator sau la un popor întreg, mijlocul adevărat și decisiv consistă în a-i da ocazie să audă multă muzică, bună și executată de artiști chemați.

Poporul nostru nu a avut norocul, să trăiască în condiții politice și sociale, cum au trăit alte popoare din apus, favorizate de soartă. Pentru el evoluția enormă, prin care a trecut literatura muzicală universală, a rămas absolut necunoscută. Muzica noastră a cultivat-o poporul, în bordei, și cobzar, la curțile boierești, prin instinct și pentru satisfacerea gustului rudimentar, a cărui scop nepretențios era distracția.

Sub domnia Regelui Carol I s'a încreștat, pentru prima dată, să se introducă și să se dezvolte cultura muzicală artistică. Au fost chemați în țară mai mulți profesori de muzică, dintre cari, însă, cei mai mulți, dorind să fie apreciați și să-și asigure o poziție materială, cât se poate de bună, sub presiunea gustului „clasei culte“, fără nici o remușcare, au tradus, imitat și popularizat românețe ușoare și fără nici o valoare artistică ce se cântau prin Germania și Franța, învinzându-și opinia artistică a acelor, cari le gustau.

Este un noroc, că poporul dela țară — care azi, în general, constituie, pe toate terenele, pentru națiunea noastră, un rezervor imens de energii și speranțe, — a rămas intact. Sufletul lui curat a rămas credincios, doinelor și cântecelor. În aceste creații spontane, puternice, pline de comori și-a ogindit, mereu, bucuria sau năcașurile. Aceste cântece i-au dat credință, încredere și putere nemărginită de luptă, în zile grele de restriște, prin deosebita forță edificatoare de suflet ce face în ele.

Azi, în România întregită, avem două opere subvenționate de stat, a căror menire este să se îngrijască, în viitor, de creșterea culturală-muzicală. Opera, însă, în felul cum se concepe azi, nu reprezintă, singură, mijlocul de creare și dezvoltare a gustului. În istoria evoluției muzicale ea a fost vesnic o dușmană a stilului muzicii adevărat artistice, cauzând decadente. Activitatea operei se mărginește numai asupra centrelor mai mari, unde întreținerea ei mistuie sume mari de bani.

Influența hotărâtoare și sănătoasă, îndosebi la noi este rezervată concertelor instrumentale și vocale, date de artiști erudiți, culti și constituiți de menirea lor de apostoli, colindând toate orașele.

Ar fi ridicol, până-când nu vom avea o literatură muzicală, artistică, națională, bine timbrată — care se va forma din munca sânguină și complexă a mai multor generații de compozitori, români, sub conducerea vre-unui geniu, sau a mai multora, cari vor veni — să se încearcă o cultivare artistică a poporului dela țară prin opere italienești, germane, franceze, sau muzică clasică de concert străină.

Poporul își va cânta și mai departe doinele și cântecele, și dacă, în trecut, și-a cultivat muzica în atmosfera curată și romantică a șezătoriilor, azi se împune să-și cultive și dezvolte, și în societăți corale.

În Banat — unde s'a înființat prima societate corală — și în Ardeal azi sunt mai multe. Ele trebuie înființate în țara întreagă. De lângă biserică și școală să nu lipsească, nici în cel mai mic sat, societatea corală. În viitor, la țară,

aceste societăți vor fi cele mai puternice elemente de dezvoltare a culturii și susținătoare a conștiinței naționale.

O datorie sfântă, a compozitorilor noștri este, ca să aleagă cele mai frumoase cântece, să le fixeze forma, să le armonizeze, cu acorduri naturale, într-un stil ușor de executat și educativ, și să alimenteze prin ele repertoriul acestor societăți.

Gazeta „Cultura Poporului“, care azi sărbătorește al treilea an de existență și care a muncit tot timpul și va munci îndosebi pentru trezirea și dezvoltarea culturală a poporului dela țară, având în vedere societățile corale cari există, sumpetă de neînvins a tiparului de muzică, și posibilitatea foarte mare de răspândire, pe care o are în calitate ei, a deschis o rubrică pentru publicarea corurilor în acest gen, și a pus-o la dispoziția acelor, cari posedă cunoștințele necesare, ca să colaboreze.

Un plan de muncă, rațional și temeinic organizat cu sprijinul statului, cu colaborarea artiștilor inteligenți, conștiinți și erudiți, sub controlul unor critici muzicali competenți și cinștiți, va deslășea în timp scurt neprețuite comori muzicale, cari stau ascunse, azi, în genul poporului românesc, punând baze sănătoase literaturii și culturii muzicale.

LAURIAN NICORESCU

Cât poate face un jurnal bun

Ne gândim la un jurnal bun. Un asemenea jurnal poartă prin oraș și mai ales prin satele depărtate ale țării noastre cuvântul adevărului și al binelui, care totdeauna are darul de a înfrânți pe oameni. Iar nicodată

mai mult ca astăzi n'a fost nevoie de înfrânți, căci lumea noastră de la început, care nu poate să-și aducă decât rău pentru toți.

Un jurnal trebuie să scrie ce gândesc și simt fiii aceluiași țări spre binele obște, căci el trebuie să fie gândul și simțirea tuturor. Nu mai înțelegem însă că toți românii, cari pe drept poartă acest nume, doresc binele țării și dacă la prea puțin dorință aceasta e întinsecată de zădărnici politicieni, nu trebuie să ne lășăm țării de aceste porniri nevrednice de oameni cu judecată. Din nenorocire chiar cele mai multe jurnale nu dau cuvânt decât patimilor personale, fără să caute deloc părțile prin care suntem uniți. De aceea asemenea jurnale nu sunt cinstite, căci cine le-ar împiedica să răscălesc mereu tot părțile rele și să ascundă pe cele bune. Tot de aceea nimic nu e mai folositor pentru noi decât un jurnal bun.

Ce ar să facă un astfel de jurnal prin deșteptarea conștiinței de ce suntem și ce putem face prin apropierea mai mare a sufletelor noastre, ne dăm seama ușor când ne gândim că în fiecare șir citit răbate un îndemnul puternic spre mai bine. Acesta este și sprijinul cel mai mare ce-l găsim într-un jurnal bun, o apropiere tot mai mare a sufletelor noastre, spre a ajunge să ne croim cu toții un drum neschimbat în înțelegerea și simțirea a tot ce este românesc. Cât ne însemnează, cât ne luminează scrisul jurnalului, care este pe placul inimii noastre și parcă ne ghicește dorințele noastre! Din zi în zi așteptăm să-i vedem citit de mai multă lume ce să știm că și alții se împărtășesc dintr-un vreau neprețuit.

Iată ce vrea să fie pentru cititorii săi jurnalul „Cultura poporului“ și de ce trebuie să-i dorim toți să ajungă o foale zilnică.

C. SUDETEANU

Vremea și recolta viitoare

Plugăria noastră a produs până astăzi, cea ce pământul și vremea sau clima s'a milostivit să ne dăruie și nici decum cea ce ar fi putut să producă.

Populația țării se înmulțește însă pe zi ce trece și va veni că de curând timpul, când plugarul nu o să se mai poată mulțumi cu ceea ce natura îi dăruiește în fiecare an și va trebui să se străduiească să scoată de pe lotul, pe care azi îl stăpânește, tot venitul de care va avea nevoie

ca să trăiască. Venitul țarinelor nu poate însă să crească, dacă plugarul nu cunoaște bine pământul și clima din locul în care trăiește și dacă nu știe cum să le facă cât mai mănăse.

Omul poate să schimbe fața pământului lui și cu oarecare pricepere și muncă poate să-l și îmbogățească, dacă e sărac în materiile hrănitoare de care plantele au nevoie.

Îmbogățirea pământului se face dându-i gunoi și alte materii, ce se fabrică în industrie și care poartă numele de îngrășăminte.

Cu totul altfel se petrece însă cu clima, care chiar dacă se schimbă puțin dela un an la altul, când soarele mai multuși la un loc, dovedim că ea a rămas tot ceea ce a fost, acum câteva sute și mii de ani în urmă.

Oricât s'ar strădui omul ca să stăpânească vremea, el nu va reuși nici odată; va putea însă să lupte cu ea și chiar s'o învingă, dacă o cunoaște.

Cunoașterea vremii atârână de observarea înfățișărilor văzduhului, adică a fenomenelor meteorologice și a tuturor prefacerilor, ce le încearcă timpul, în mod regulat dela o zi la alta, dela o lună la alta și dela un an la altul.

Prefacerile văzduhului sau fenomenele meteorologice ce alcătuiesc clima unei localități, sunt destul de numeroase și între ele putem aminti: ploaia, temperatura sau gradul de căldură și de frig al aerului, presiunea atmosferică, sau puterea cu care apasă aerul asupra corpurilor, vânturilor sau starea de mișcare a aerului, higroscopicitatea sau gradul de umezeală și uscăciune a vremii, nebulozitatea sau gradul de înorare și de lumină al cerului ș. a.

Dintre toate aceste prefaceri, de care atârână vremea, numai trei au un preț mai mare pentru agricultură, de oarece sunt mai în strânsă legătură cu viața plantelor și a animalelor. Aceste trei prefaceri sunt: ploaia, temperatura și gradul de înorare sau de lumină al cerului. Lucrul acesta este atât de adevărat încât fiecare plugar are credința neștirămată că „dacă dă Dumnezeu să plouă s'o face pâine la vară“. Tot același lucru îl spun și agronomii și oamenii învățați; însă ei nu stau cu brațele încrucișate și cu ochii la cer, așteptând să plouă, ci se trudesc mereu să vadă, dacă nu se poate avea ploaie când vrem, cel puțin să așteptăm plouă mai mult și când mai puțin, ca să știe astfel ce fel de seminte să sămene, când să le sămene și când se va putea obține roade bune.

Străduința învățaților din străinătate pe această țară urmă cale n'a fost deloc zadarnică, căci s'a ajuns să se cunoască legea după care se schimbă vremea în țările din apusul Europei.

Această lege zădă și legea lui Brückner, după numele celui ce a găsit-o, Profesorul Brückner din Berna, e de însemnată mare căci

cu ajutorul ei se poate ști mai dinainte, dacă anii cari vin vor fi secetoși sau ploioși, calduși sau răcoși.

După legea lui Brückner, se poate împărți timpul, începând dela 1800 încolo, în vârste mijlocii de câte 34 de ani, compuse fiecare din două grupe: una de 17 ani caldă și secetoasă, iar alta tot de 17 ani rece și umeză.

Aceste grupe de ani secetoși sau ploioși s'au scurs unele după altele fără nici o turbare, începând de pe la anul 1020 și până astăzi și n'au avut nici un motiv să bînuim că nu se vor seurge la fel și de aici în colo.

Bazați pe această descoperire, oameni din țările apusene ale Europei, știu mai dinainte cam care o să fie vremea în fiecare an și fiindcă anii calduși și secetoși aduc săracie iar cei ploioși și răcoși dau roade bogate, știu și ce trebuie să sămene și ce mană vor culege.

La noi însă lucrurile nu stau la fel, nici cu vremea și nici cu oamenii. Vremea nu-i la fel cu cea din apusul Europei, fiindcă Dumnezeu sau natura nu vrea să fie așa, iar oamenii, cari s'au deslășit astfel de învățătură, avem prea puțin și pe lângă asta nu sunt nici încrezuți.

Doar norocul îi mai ajută din când în când ca să aștepte ce se scrie sau se isodește în alte țări și atunci, tot ceea ce le mai rămâne de făcut e să încerce sau să vadă, dacă se potrivește și la noi acele născociri.

Așa s'a întâmplat atunci când m'am hotărât să scriu aceste rânduri despre vreme. Împins de dorința de a vedea dacă legea găsită de Brückner se potrivește și la noi am descoperit că lucrurile stau tocmai pe dos ca în apusul Europei și anume: când acolo avem o grupă de ani ploioși și răcoși la noi timpul e cald și secetos și invers, ceea ce se poate vedea și din exemplele de mai jos.

În anul 1884-1900, în apusul Europei a fost un timp cald și secetos iar la Cluj a fost rece și ploios, mijlocia ploii în tot acest timp fiind 673 m. m. În anul 1901-1917, când în vestul Europei timpul a fost rece și ploios, la noi a fost cald și secetos, mijlocia ploii fiind 595 m. m. Dela 1918 până la 1924, în general vorbind, în vestul Europei va fi un timp cald și secetos iar la noi rece și ploios; aceasta nu exclude însă posibilitatea ca printre cei 17 ani ai grupelor să nu fie câțiva și secetoși, cum a fost bunăoară anul 1923, când la Cluj n'a căzut în tot timpul celor 12 luni decât 385 m. m. ploaie.

Din grupa de ani răcoși și ploioși, în care ne găsim, au trecut deja șase ani și ne mai rămân 11; dacă facem acum socoteala la ploaia care a căzut dela 1918 până la 1923 și aceea care va trebui să mai cadă dela 1924 până la 1934, dăm peste niște cifre, care ne îndreptățește să ne așteptăm de aici încolo tot la ani ploioși, adică o cantitate de apă mai mare ca de obicei.

Nepotrivirea timpului dela noi cu cel din apusul Europei își are explicația în vânturile care suflă de obicei în fiecare loc și care sunt diferite de celea din altă localitate a Europei. Așa de pildă, când în apusul Europei bat vânturi calde și uscate la noi bat vânturi reci și umeze și invers.

Vânturile aducând căldură sau frig, ploaia sau seceta pe de o parte, iar pe de altă având însușiri diferite după locul în care ne găsim e firesc lucrul deci, ca atunci când la noi domanește o grupă de ani ploioși și răcoși în altă parte a Europei timpul să fie cald și secetos și tot astfel când la noi se fac bucate din belșug, altura să fie lipsă și săracie.

Dr. I. M. DOBREȘCU

prof. Academia Agricolă Cluj

TARINA

(Melodie populară din Ardeal.)

Aranjată și arm. de: Laurian Nicorescu.

1) Frunză verde, frunză lată
Bădiță gură căsăată
Ce te ții că ești fecior
Și eu mă toposes de dor

2) Las-o dracului șfială
Că mă bagi bădiță 'n boală,
Las-o dracului rușine
Și mai vină pe la mine.

3) Tu de n'ai fi rușinos
Pe cum te ții de falos
Și eu zic și satul zice
Căi trăi din gură dulce.

4) Câte fete vin la joc
Fug de gură ca de foc
Câte fete vin și joacă
Toate știu să se prefacă

5) Lelele pare rușinoasă
Saruta-o-aș nu se lasă
Dar o vâd pe cingători
Că moare după feciori.

6) Stați feciori și vă uitați
La poale din șape lată
La feciori li-e lăcomie
Cum le aruncă din călece.

T. G. MASARYK

președintele republicii cehoslovace — împlinind 74 de ani de viață

Intreaga republică e în lumină de sărbătoare, prăznind ziua în care președintele ei împlineste 74 ani de viață. Bogat înzestrat de Dumnezeu cu cele mai alese daruri, a deslășurat de tânăr, o minună rodnici și laudabilă. Ca zărist, ca profesor, ca bărbat de stat propornește națiunii sale izbândă, visată de atâtea generații și viitorul de aur al țării sale. Prin meritele sale de a fi eliberat poporul cehoslovac de sub jugul asupritorilor, Masaryk a intrat

de viu în Pantheonul patriei sale.

S-a născut la 7 Martie 1850 în Hodonin, într-un orașel din satul Moraviei, din părinți foarte săraci, tatăl său fiind un simplu birjar. Însă și școala elementară la îndemnul învățătorului său, părinții îl dau să învețe de dascăl, carieră însă pe care n'a terminat-o din cauza că fu silit să plece la Viena într-un atelier mai de seamă de mecanic. Relatoarea acasă se angajează la un faur, unde lucrează cu multă istețime și răvnă. Întâmplător îl vede însă vechiul său dascăl în atelierul acesta, și după ce din nou îi capacitează pe părinți, tânărul Masaryk pleacă iarăși la școală. Intră la gimnaziul german din Brün, unde-și termină studiile secundare. Se înscrie apoi la Universitatea din Viena unde urmează literale. După ce-și ia doctoratul pleacă la Lipsa; aci face cunoștință cu tânărul Charles Garrigue, o americană din Brooklyn, cu care mai apoi se și căsătorește și care a avut-o înfrățire atât de holărd, toare asupra acestui om. Dela Lipsa se reintoarce la Viena ca docent al facultății de filosofie, de unde fu apoi chemat la Praga ca profesor la universitatea cea din nou înființată. De aci datează și epoca de mare a acestui învățat.

Masaryk în viața sa întreagă dovedește o deosebită iubire pentru tot ceea ce este bun și nobil. Dugman neîmpăcat al minciunii, prieten însă al adevărului curat, susține cu multă tărie, că cumintăcia în cinstea și tot găsi loc una lângă cealaltă. Deja ca tânăr se ocupă de probleme serioase, și din religiozitatea moștenită din partea mamei sale, îi mai rămâne și pe când devine bărbat.

Există Dumnezeu, — zice el — el conduce lumea cu înțelepciunea sa atotștiutătoare, și-l recunoaștem în momente însemnate ale vieții noastre. Există o viață veșnică, și credința în ea te îndeamnă a trăi în adevăr... Călușit de acest „crez“, zice că pentru adevăr nu trebuie numai să suferi, ci la nevoie să-ți și lupta. „Și nu e

A plecat bătrânul profesor — lasându-i catedra — într-o cale atât de lungă, contra unei soarte nesigure... Nu se știe dacă mai avea să se reintoarce pentru a, aduce la izbândă „dreptatea“, în care credea el cu atâtă tărie... Și pe timpul cât făcea calea unui apostol, acasă poliția îi sechestraseră mult puțină sa avere, iar pe cel mai aproape ai săli internează dintre cari unul să și prăpădește în temniță.

Masaryk însă a rămas cu toate acestea neclintit în convingerea sa, că „dreptate învinge“... și a învins.

ST. ARDELEANU

Să ne amintim de unul din cei mai puternici stâlpi ai literaturii transilvănene, — de Iosif Vulcan

Se împlinise în anul de față, sezece de ani de când, în chiar capitala Ungariei și sub domnia maghiară, unul din tinerii români, supuși coronei Sf. Ștefan pe atunci, avu îndrăzneala să scoată în lumină

tiparului de care mai de seamă publică periodică literară în grai românesc, revista săptămânală „Familia“, ilustrată, organ pentru răspândirea culturii.

Ca unul ce am participat și eu, începând din 1884, la colaborarea în această revistă, cu nenumărate articole, pentru cari am primit totdeauna călduroase încurajări și mulțumiri din partea neobositului Iosif Vulcan, îmi fac o pioasă datorie de a reaminti... dacă trebuie s'o fac eu aceasta, din depărtarea vechii capitale a Moldovei, meritele neasămuite ale acestui apostol al neamului românesc, cerând cu stăruință tuturor conaționalilor, din întreaga Românie Mare să contribuie așa, ca numele lui Vulcan să nu mai fie lăsat uitării, azi când el a trecut în somnul dreptilor, ei să se facă tot ce-i cu putință spre a se eterniza, fie prin crearea unor instituții cari să-i poarte numele și înfățișarea, fie prin lucrări de artă plastică, cari trebuie să fie o operă de demnitate națională, acia de a ne slăvi și perpetua amintirea acelor inimoși luptători al condeiului, cari mai ales, ca Vulcan, prin ostenele și jertfiri necontenite, au contribuit cu tot sufletul lor la luminarea și înălțarea idealului neamului lor românesc.

Opiniții-vă deci puțin, voi toți ceea ce-ați vădit de meritele înaltașului soldat al României Mari și nu-l mai lăsați dat uitării nici o clipă mai mult!

N. A. Bogdan

O țară poate prospera, numai când toți locuitorii ei se iubesc între dânsii și simțesc în vederea fericirii tuturor.

A. GROSU

ABONAMENTAL: Pe un an 200 lei.
Pentru sătenți, învățători, profesori,
preoți, studenți, funcționari, mese-
riași și muncitori 150 lei pe un an.
Abonamentul se plătește înainte; se
face abonamente și pe jumătate an

Cultura Poporului

Abonamentul pentru instituții finan-
ciare, biblioteci, cluburi și localități
publice 300 lei. Pentru sprijinitorii
fidei minimum 300 lei. În America
3 dolari. În Jugoslavia 100 dinari
pe an. În străinătate 300 lei pe an

Operă pozitivă.

Un suflu de curat idealism, bănuie presa română!

Și când zice presa română, înțeleg nu acea presă de partid, care oricând s'ar zice — afară de prea puține excepții — este subjugată intereselor patronilor săi, nici acea presă, inconștientă după mine, „anumita presă” după alții, care învârbeste spiritele, încurajează

mișcări subversive, ș. a., ci acea presă răspânditoare de lumină în aspectul activității zilnice și în special creatora, întreținătoare a spiritului național, cât și a sentimentelor de sinceră și adâncă colaborare față de minorități, cari în orice caz, vor avea un nou prilej de recunoaștere a superiorității noastre culturale.

Una din aceste foi, cu adânci legături în straturile populare, este desigur „Cultura Poporului” de la Cluj.

Mi se umele inima de bucurie, la vestea împlinirii a trei ani de activitate intens moralizatoare și aceasta cu atât mai mult, cu cât a avut de luptat, cu îndolența scolară, cari ar trebui cu orice sacrificii să încurajeze o presă sănătoasă.

Alături de inițiatori, de colaboratori de toate zilele, îmbrăcăm și noi haină de sărbătoare, înțelegând a proslăvi un succes, ce nu este numai al unor indivizi, ci a nației care a știut a-și creia „presa pe care o merită”.

Înțelegem în al doilea rând a aduce înalte și sincerele noastre felicitări, dlor general N. Petala, Cons. Cehan-Racovița și tuturor energicilor, grupate împrejurul foiei, precum și susținătorilor ei cititori, cari într-o activă gândire comună și prin nobile sacrificii, au putut oferi, românilor de pretutindeni, „adeverată hrană sufletească”.

Și acum cuprins de florul unor noi și frumoase nădejdi, am speranța că legăturile sufletești dintre colaboratorii autori și cititori, vor fi și mai strânse, reușindu-se a se creia în fostul focar al culturii maghiare din Cluj, cea mai de seamă faoale de cultură și propagandă națională, a noastră.

Talentele nu ne lipsesc și îmi place a crede, că nici voința.

Totul depinde, de modul cum vom ști a încuraja și mai departe, opera începută, adeverată operă pozitivă. Inchei strigând din toată inima:

„Trăiască opera!”
„Bunilor Români, continuai a încuraja opera!”

Avocat CORNELIU MEZA, Vaslui.

Nu disprețuiți pe muncitori

Munca manuală, făcută cu inteligență este adeverată muncă creatoare din care poporul român și-a făcut dealungul veacurilor, un titlu de mândrie pentru existența sa națională.

Această muncă care în desfășurarea este o jertfă datorită altorului omenirii, pentru muncitori, se traduce prin șiroaie de sudori și prin oboseala corporală.

Munca acest cu-vânt pios și sublim care eu-prinde toate aspirați-

unile și viața poporului de la țară, este la orăse disprețuită și cei ce și-au făcut din ea „o brațară de aur”, sunt considerați ca membri ai unei clase inferioare.

Desigur, omul care muncește nu poate avea totdeauna o haină curată, căci, uleiul de la mașină, varul de la zidărie, cărbunele din mină sau dela forțe, materii ale naturii, cu care el este în continuă luptă, își răzbuună și îl urmăresc pretutindeni. Ele își lasă peceata lor și pe haină și pe corp, îl urmăresc chiar și acasă, până și în copii și în soție ghiacești meseria tatălui.

Cei cari disprețuiesc pe muncitori fac de sigur foarte rău, însă credem că nu li-se poate pretinde sentimente mai bune, căci ei nu pot fi de cât, ori mărețini străini ce au încercat să se altoiască în grădinele noastre, ori sunt români adeverăți, însă un produs al unei culturi și educații greșite.

Inginer V. MISICU
Directorul revistei „Arte și Meserii” pentru cultura și educația meseriașilor

Considerații generale asupra orașului Iași

(din punct de vedere arhitectonic, cultural, etnic și industrial)

Originea acestui oraș, atât de încercat în decursul veacurilor, oraș care de atâtea ori a renăscut, ca pasarea Phoenix, din propria cenușă, se perde în noaptea vremilor!...

Din inscripțiile cari s'au găsit, cu ocazia unor săpături incedentale pe Bahlui, în cartierul Nicolae, s'a stabilit, fără îndoială, că acest leagăn — pot zice — alromânismului, există, în stare embrionară, încă din timpul Scijilor, deci, înainte de Isus Hristos. E așezat pe văi și coine, întocmai ca și vechea Romă și împrejmuit, ca de o curte, de dealuri, dintre cari Bărnova, la Sud-Est, unde există un sanatoriu modern de tuberculoși, atinge o înălțime de 900 metri. Poziția orașului e una din cele mai pitorești din Europa și doar Constantinopolul sau Buda-Pesta, dacă îl vor întrece în această privință. Văzut din partea de Vest a cimitirului Eternitatea, precum și de pe dealul Cetățuia, privește ca se desăfoară înaintea ochilor și seducătoare și ia proporțiile unei feerii, pe care doar numai înaginația copilăriei o poate creia, în bazele cu Feji-Frumoși sau în concepția ei idealistă în clipe de reverie!...

Astăzi, bătrânul oraș numără și adăpostește o populație sedentară de circa 200 mii de locuitori, în afară de populația flotanță și ea foarte numeroasă, mai ales dela război înceoace... În timpul verii, lașul nu prezintă, ca alte orașe, un aspect rigid și plitictor, ci, din contră, fiecare curte, fiecare sîradă o o grădină, ce farmecă privirea. Din punct de vedere arhitectonic și arheologic se găsește, în Iași, o mulțime de monumente istorice, relicvii sfinte ale trecutului și adeverate perle de artă, fie picturală, fie sculpturală, fie arhitectonică; vechimea onora atingând 500 de ani. Enumăr, în treacăt, printre acestea, catedrala Trei-Ierarhi, zidită de Vasile Vodă Lupu, biserica Sf. Nicolae zidită acum 400 ani în urmă, biserica Barnovschi, Golia zidită de Erimia Golia, pe vremea lui Ioan Vodă cel Cumplit, cu turnul său faimos, actualmente reconstituit și ciuitit, dar de o înălțime amețitoare, altădată, mănăstirea Galata, împrejmuită cu vîi, Cetățuia clădită pe o mucle de deal ce domină orașul, Frumosa, Socola, ș. a. Cât despre localul universității, el este și rămâne un monument cultural modern, de o măreție care face fala românisimului de pretutindeni. Tot așa și localul facultății de medicină, reconstituit în ultimii trei ani.

Prin natura și aspectul lui pitoresc, prin liniștea relativă care-l caracterizează și care predisune spiritul la meditație, și, întrucâtva, din cauza trairului mai efîn decât aiurea, orașul atrage un maximum de studenți, devenind, prin aceasta, și important centru cultural. E un fel de „vechiul Heidelberg”!...

De altfel, știut este, că în afară de Transilvania, aici, la Iași, a fost cuibul culturii și al redeșteptării noastre naționale și de aici și-au luat zborul ideile mari și generoase.

Tot aici au trăit și unii s'au născut chiar, atîția luceferi și înainte mergători ai științei și graiului românesc, ca, de pildă un Eminescu, un V. Conta, un C. Negruzzi, un Alecsandri, un Creangă, un Anghel.

Trecând acum la starea industrială a orașului, constatăm că ea se prezintă într-o situație destul de înfloritoare. Industria lui dispune, în afară de capitalul circulant, care e de origină românească, de un capital fix, imobilizat în mașini cu totul moderne, apt ca să rivalizeze, atât cu privire la capacitatea, cât și cu privire la cantitatea produselor necesare, cerute nu numai pe piața lașului, dar și aiurea, — ca multe din industriile similare străine...

Materia primă, necesară fabricilor, e procurată în cea mai mare parte de către agricultura județului Iași și special de Basarabia, unde această agricultură și creșterea vitelor sunt în floare și formau, altădată, depozitul de alimentare al industriilor rusești.

Iată, în mod sumar, căci natura acestui articol nu mi permite să mă întind mai mult, și pe categorii, numărul, în medie, al acestor industrii:

Industria chimică alimentară, reprezentată prin circa 30 fabrici de: ulei vegetal, spirit, bere, paste făinoase, Frank-cafea, apă gazoasă, mezeluri, bomboane, oțet, făină, ș. a. Industria metalurgică reprezentată prin 12 fabrici.

Industria confecționării lemnului, cu peste opt fabrici. În afară de acestea se mai găsește: tăbăcării, fabrici de ghețe, de săpun, lumanări, cărămidă, ceramice, ciment, pungi de hârtie, oglinzi, nasturi, boiangerie, circa 29. Apoi tipografii 12, Textile și tricotaie 15, ș. a.

După ce observăm, până acum, lașul se prezintă atât sub raportul arhitectonic natural și artificial, cât și sub raportul cultural și industrial,

într-o situație destul de bună. Aceasta nu ne îndrăgăște, totuși, ca să exaltăm în optimism și nu înseamnă că nu trebuie și că nu ne incumbă chiar datoria de a semuala și partea detestabilă a acestui oraș.

În primul rând, gospodăria comunală, serviciul municipal (în sens de bună întreținere a stradelor, nu numai dela centru, căci și la periferie trăesc tot oameni), starea sanitară, situația demografică, etc., lasă foarte mult de dorit și nu arare-ori am ascultat plângeri și protestări, nu numai dela ieșeni, dar chiar dela străini, în acest sens. Ași fi, oricum, inconștient cu mine însu-mi, dacă ași acuza numai actuala guvernare liberală de cauza acestor rele, întrucât toate partidele precedente au rămas, față de această Metropola a Moldovei, tot așa, dacă nu mai nepăsătoare! Care să fie, oare pricina?... Ea se explică, pe de o parte, prin firea prea bună, ca să nu zic dezinteresată, a moldovanului, iar pe de altă parte prin psihopatologia modern de după război, a cărei morală exclusiv egoisto-mercantilistă, a spulberat din sufletul omesc orice alte idealuri, de ordine etică, mai superioare.

În al doile rând, răul cel mai mare de care suferă acest neprețuit centru, e că populația lui de rasă latină nu reprezintă nici 25%, față de rasa semită cu mai mult de 75%, pe de o parte, iar pe de alta că toate ramurile de activitate sunt în mână acesteia din urmă, în mod exclusiv!... Dezastrul la care ne va expune această situație, din punct de vedere etnică, oricine îl înțelege!

Dr. V. HORTOPAN.

Coliba...

Odată, am pornit dintr-o colibă căzută în genunchi sub povara coperății de trenții, să prind marea taină de a citi în suflute, să înțeleg rostul vieții și să învăț a fi om. Am colindat prin orașe cu aur în vitrine, m'am strecurat ca o umbră prin saloane pline de mișme și pachetșenii... Și, de atunci, am rămas cu credința că numai în lumea de unde pornisem mai puteam găsi frunzi arse de sudoare dar nelinite — mării bătorite de muncă dar gata oricând să se întindă spre ajutor — suflute încoavate de mizerii dar pline de lumină, atunci când necazurile le dau răgaz să se scalde în aurul înțelepciunii sănătoase.

M'am întors pocăit și am sărutat pragul colibei.

Dar n'a mai eșit nimeni să mă întâmpine și tovarășii copilăriei mă priveau ca pe un străin... Nu mai eram al lor! Suflute!... Îmi rămăsese sângerat de o luminoasă aducere-aminte, în poarta unui oraș cu statui albe în piețele murdare...

...Și iată de ce, astăzi — când scrisul românesc de pretutindeni preamărește „Cultura Poporului” — și prin ea — sărbătorească izbândă a luminii contra întunericului — eu împletesc din lacrimi o cunună și o închin, în care am învâțat că roua din mătasa genelor e mărgăritar iar codrul de păine — rod al belșugului!...

Este umilul prios pe care fiul pocăit îl aduce părintelui blând și gata să ierte.

GEORGE MIHAIL-ZAMFIRESCU

In 1924...

Suntem un popor civilizat, dar ineult. Nu e un paradox.

Peste civilizația română, pe care o avem în fundul sufletului nostru, veacuri lungi de lupte și robire, au troenit mușii de întunerice.

Trebuie numai să săpăm adânc, să desfacem din țărna aceste comori de bunăte și fînețe, aceste culmi de resemnare în suferință, aceste puteri de jertfă și entuziasm, căror le dăror încompatabilitate noastră elasticitate

sufletească și pe care le avem zestre din contopirea armonioasă a misticismului traie cu disciplina română. Aceasta este rolul culturii prin carte. Să coborâm cartea în sufletul poporului.

Să facem din carte floarea minunată din basme, care deschide porți ferecate de veacuri.

Să cultivăm acest popor civilizat. Aceasta este chemarea vremii. Esteapostolatul generației noastre. N'avem nevoie de mucenici. Avem nevoie de misionari.

Veniți!

Pentru această nobilă sarcină trebuie numai devotament până la jertfă de sine...

I. I. STOICAN

Se împlinesc trei ani...

Se împlinesc trei ani, decând a apărut primul număr al „Culturii Poporului”. Mi-s'a spus să scriu câteva rânduri pentru numărul de sărbătoare. Scriu din întunecoasa chilă a societății academice „România Jună”. M-am retras aici, unde atâtea generații, prin munca lor încrească au contribuit la ridicarea țării, lasându-ne numele nemuritor, în cărțile prăfuite din arhiva societății. De multe ori îmi zic, că oare „România Jună” de azi, își mai are rostul?... și de atâteaori aleg tot mai multe și mai multe date, cari îmi arată, că mult poate să facă un suflet de român, o persoană ne oficială, un student dela ori-ce facultate, sau alii nelinsemați, cari prin câteva informațiuni, prin câteva rânduri la gazetele din străinătate, prin interviuuri, cu persoane mai însemnate, luate pentru un anumit zier din țară, contribuie mult la propagandă românească care trebuie făcută neapărat. Dela căți am primit întrebări, cari m'au pus de multe ori în umire, văzând, căt de ne informați sunt mulți, căt ne știu despre țara noastră. Am putut întâlni persoane mai bine informate cu cari intram apoi în lungi discuții și-i aduceam pe acești prieteni (austrieci, germani, americani ș. a.) la adeverată convingere, că România integrită, este acel stat care pe viitor va duce un rol foarte însemnat în istoria Europei, atât în artă, precum și în literatură.

Între timp se resimt încă urmările grozavului război, pornit de neamuri lacome, trufase, dorind să stăpânească lumea, și multe patimi s'au deslășuit, fără să revenim încă la pacea rodnică, vindecătoare a atator suferinți.

Trebuie din partea tuturor: răbdare, bunăvoință, muncă, cinstită și cumințe.

Și banul, puțin sau mult câștigat prin munca dreaptă, trebuie respectat și folosit cât mai cumințe.

Și în primul rând să nu uităm poezia celui care va să se întindă numai cât îi e plapoma.

Să cheltuim mai puțin decăt avem, să nu facem datorii și să cheltuim mai întâi pe ce ne este mai de folos.

Prima cheltuielă pe care nu o putem ocoli este mănecarea. Trebuie multă pricepere — și mulți n'ar crede — ca să mănucăm, să ne hrănim mai bine și mai ieftin, fără risipă.

Pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, cum zice românul, „te mai cărești cum poți”, dar de hrană nu te poți lipsi, căci:

„Gură de om, gură de câine, cere păine”.

Omul fudul — dar fără minte — mai de grabă ia dela gură și ține la îmbrăcăminte, dacă ține mai mult la „ce o zice vecinii”, decăt la sănătatea lui.

Oamenii cu judecată au tras multe învățături din lipsurile cu care s'au întâlnit, în toate țările, în timpul războiului și de atunci s'au pus întrebarea: cu puț s'ar putea hrăni, omul, la nevoie, mai bine și cu parole puțin.

S'a asemuit trupul omnesc cu o mașină, pe care trebuie s'o întreții bine, ca să-ți dea căldură și o muncă oarecare.

Trebuie să întreținem mașina ome-nească, alegând alimentele care, pentru un preț egal sau chiar mai ieftin, să ne dea mai multă căldură — jarna simțim mai bine că mănecarea, fie ea chiar rece, ne încălzește — și mai multă putere de muncă.

Mașina (locomotiva) trenului, altfel va merge, altă putere va avea, după cum o vom încălzi cu lemne, cărbuni sau păcură. Tot astfel se petrec lucrurile cu puterea ce o dau trupului omnesc, felurilele alimente.

Hrana omului va fi deosebită bine înțeleș, după felul de muncă, după meseria pe care o săvârșește.

Muncitorilor din greu, cu brațele, ferar, plugar, ș. a., le va trebui mai multă mănecare decăt funcționarului, cărturarului și în genere celorlalte muncesc mai ușor.

Bucatele cu care ne hrănim, se mai chiamă alimente; ele se compun din apă, săruri, grăsimi, zaharuri și făinoase, și așa numitele „măști azotoase” sau „albuminoide”, din care fac parte: cărnurile, albușul de ou, brânzeturile, ș. a.

Grăsimile, zaharurile și făinoasele ne sunt trebuincioase căci, pe lângă că sunt hrănitoare, dar ne dau mai multă căldură, iar albulminele pe care le găsim și în carnea animalelor și peștilor, precum și în pâine, legume (mazăre, linte, fasole, ș. a.), ajută refacerea țesăturilor trupului nostru.

Din toate, omul trebuie să ia cu măsură, în hrana sa, ca să le poată mistui și folosi spre întreținerea sănătății.

În primul rând să nu uităm „măsură”, nu mănca până la Satin”, cum spune evanghelistul, sau să fim moderati în toate, cum a răspuns un mare învățat francez Chevreul — care a trăit peste o sută de ani — celor ce îl întrebau cum să facă oamenii ca să trăiască mai mult.

Dacă mănucăm mai mult decăt îi trebuie trupului, din grăsimi și zaharuri sau făinoase, ne îngrășăm, adică strângem „rezerve” pe care le putem folosi la nevoie, mai târziu, dar priosul de „azotoase” sau „albumine”, ce nu se poate pune la o parte ca rezervele celulele, e vătămător și se preface într-un fel de otrăvuri pentru sângele omului.

Ca să folosim bine ceea ce mănucăm, prima sarcină îi vine gurei. Un învățat a spus o vorbă cumințe: „gura e primul doctor al stomacului”, căci în gură se începe mistuirea bucatelor.

Cu dinții împărțim mănecarea, o sfășiem, o zdrobim, reducând-o într-o pastă, apoi tot în gură se potrivește temperatura alimentelor și băturei, ca să nu pornească în jos spre stomac nici prea fierbinte, nici prea rece.

În gură se amestecă totce apoi cu saliva, în timpul mestecării, care are multă însemnătate pentru mistuire și

Cum să ne hrănim mai bine și mai ieftin?

E banală și totuși nu îndestul de înțeleasă și urmăată de mulți vorba: „mănucăm ca să trăim, iar nu trăim ca să mănucăm”.

În viața e tot mai grea cu toate că omenirea e mai liberă — poate chiar prea liberă, pentru cine nu înțelege și nu sfîștește cuvântul libertate sau „slobozenie”, cum se zicea pe vremuri — și mai civilizată, deși nu se știe dacă e mai cumințe ca altădată. Au ajuns până să spună, că e tot mai greu traul omului cinsit.

Trăim în timpuri de prefaceri, căci mult timp se resimt încă urmările grozavului război, pornit de neamuri lacome, trufase, dorind să stăpânească lumea, și multe patimi s'au deslășuit, fără să revenim încă la pacea rodnică, vindecătoare a atator suferinți.

Trebuie din partea tuturor: răbdare, bunăvoință, muncă, cinstită și cumințe.

Și banul, puțin sau mult câștigat prin munca dreaptă, trebuie respectat și folosit cât mai cumințe.

Și în primul rând să nu uităm poezia celui care va să se întindă numai cât îi e plapoma.

Să cheltuim mai puțin decăt avem, să nu facem datorii și să cheltuim mai întâi pe ce ne este mai de folos.

Prima cheltuielă pe care nu o putem ocoli este mănecarea. Trebuie multă pricepere — și mulți n'ar crede — ca să mănucăm, să ne hrănim mai bine și mai ieftin, fără risipă.

Pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, cum zice românul, „te mai cărești cum poți”, dar de hrană nu te poți lipsi, căci:

„Gură de om, gură de câine, cere păine”.

Omul fudul — dar fără minte — mai de grabă ia dela gură și ține la îmbrăcăminte, dacă ține mai mult la „ce o zice vecinii”, decăt la sănătatea lui.

Oamenii cu judecată au tras multe învățături din lipsurile cu care s'au întâlnit, în toate țările, în timpul războiului și de atunci s'au pus întrebarea: cu puț s'ar putea hrăni, omul, la nevoie, mai bine și cu parole puțin.

S'a asemuit trupul omnesc cu o mașină, pe care trebuie s'o întreții bine, ca să-ți dea căldură și o muncă oarecare.

Trebuie să întreținem mașina ome-nească, alegând alimentele care, pentru un preț egal sau chiar mai ieftin, să ne dea mai multă căldură — jarna simțim mai bine că mănecarea, fie ea chiar rece, ne încălzește — și mai multă putere de muncă.

Mașina (locomotiva) trenului, altfel va merge, altă putere va avea, după cum o vom încălzi cu lemne, cărbuni sau păcură. Tot astfel se petrec lucrurile cu puterea ce o dau trupului omnesc, felurilele alimente.

Hrana omului va fi deosebită bine înțeleș, după felul de muncă, după meseria pe care o săvârșește.

Muncitorilor din greu, cu brațele, ferar, plugar, ș. a., le va trebui mai multă mănecare decăt funcționarului, cărturarului și în genere celorlalte muncesc mai ușor.

Bucatele cu care ne hrănim, se mai chiamă alimente; ele se compun din apă, săruri, grăsimi, zaharuri și făinoase, și așa numitele „măști azotoase” sau „albuminoide”, din care fac parte: cărnurile, albușul de ou, brânzeturile, ș. a.

Grăsimile, zaharurile și făinoasele ne sunt trebuincioase căci, pe lângă că sunt hrănitoare, dar ne dau mai multă căldură, iar albulminele pe care le găsim și în carnea animalelor și peștilor, precum și în pâine, legume (mazăre, linte, fasole, ș. a.), ajută refacerea țesăturilor trupului nostru.

Din toate, omul trebuie să ia cu măsură, în hrana sa, ca să le poată mistui și folosi spre întreținerea sănătății.

În primul rând să nu uităm „măsură”, nu mănca până la Satin”, cum spune evanghelistul, sau să fim moderati în toate, cum a răspuns un mare învățat francez Chevreul — care a trăit peste o sută de ani — celor ce îl întrebau cum să facă oamenii ca să trăiască mai mult.

Dacă mănucăm mai mult decăt îi trebuie trupului, din grăsimi și zaharuri sau făinoase, ne îngrășăm, adică strângem „rezerve” pe care le putem folosi la nevoie, mai târziu, dar priosul de „azotoase” sau „albumine”, ce nu se poate pune la o parte ca rezervele celulele, e vătămător și se preface într-un fel de otrăvuri pentru sângele omului.

Ca să folosim bine ceea ce mănucăm, prima sarcină îi vine gurei. Un învățat a spus o vorbă cumințe: „gura e primul doctor al stomacului”, căci în gură se începe mistuirea bucatelor.

Cu dinții împărțim mănecarea, o sfășiem, o zdrobim, reducând-o într-o pastă, apoi tot în gură se potrivește temperatura alimentelor și băturei, ca să nu pornească în jos spre stomac nici prea fierbinte, nici prea rece.

În gură se amestecă totce apoi cu saliva, în timpul mestecării, care are multă însemnătate pentru mistuire și

sănătate. E bine să mănance omul mai încet și să mestece cât mai mult, căci mănecarea bine mesteacă e pe jumătate mistuită, și cele mănucă mai puțin și mesteacă mai bine, e mai hrănit și mai folosit decăt cine mănucă repede și înghite pe nemestecate. Astfel stomacul nu se obosește și nu se prea încarcă cu alimente, care neputând fi mistuite, devin otrăvuri pentru organism.

E bine ca omul să mănance mai puțină carne și mai multe legume, pâine și făinoase, zaharuri, lapte și brânzeturi.

Seara, pe cât se poate, e mai bine ca omul să nu mănance carne și să se culce cu stomacul mai puțin plin.

Vinul, dacă e bun și puțin, la masa omului, nu vătămă, dar de beuturi spirtoase să se ferească. Băutura cea mai sănătoasă pentru oricine e tot apa proaspătă.

Ca bucatele să fie mai cu gust, mai bine primite de gură și stomac, omul le adăoga sare, piper, acrituri, ș. a. Și aci trebuie să ținem măsura, căci tot ce e prea mult, vătămă.

Dacă privim acum partea adeverată hrănitoare, de folos, a alimentelor, după prețul lor, am putea să le rândum astfel: pentru un preț, să zicem, de zece lei, mai hrănitoare ar fi pâinea, apoi făina de grâu, apoi orezul, iar în urmă s'ar însira din ce în ce, cu valoare hrănitoare mai scăzută: linte, zaharul, fasolea uscată, mazărea uscată, pastele făinoase, cartofii, ciocolata, untul și la urmă carnea de diferite feluri: vacă, porc, oaie sau vițel.

Alții, au făcut un fel de împărțea la alimentelor în mai multe categorii: 1) foarte avantajoase, adică ieftine, hrănitoare, cu preț mai mic: pâinea, orezul, ceapa uscată, piept de miel (oaie) — unt vegetal de nucă de cocos, castane, zahar, ulei de în sau de floarea soarelui; 2) avantajoase, mai puțin ieftine, dar tot la îndemână săracului: unt de cocos, linte, cărnați, cartofi, smochine, grăsimi de porc, macaroane, carne de vacă, fasole uscată, prune uscate, lapte; 3) scumpe: unt, șocolată, caise uscate, slănină; foarte scumpe: miere, mere, pește, costișe, pasări, brânzeturi, vin, carne de porc, ouă.

Din această listă și potrivit pungei, vom alege la piață sau în prăvălie, ce ne hrănește mai bine și cu bani mai puțin. Multe lucruri ne vād ochii și ne-ar cere inima, dar să dăm banul întâi pe ce e mai de nevoie și numai din prisos să luăm lucrurile de care ne mai putem lipsi. Dacă mulți ar face astfel, fiecare ar risipi mai puțin, n'ar face datorii și viața poate s'ar mai ieftini. Omul cumințe trăește mai bine cu bani mai puțin.

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

Dr. DIM. A. CLARIU

„Lumina pentru popor“

În ultimul timp s'a vorbit mult, dar s'a înfăptuit puțin față de nevoia ce se simte, pentru educarea poporului nostru. Până la războiul acesta mare însăși populația fugă de învățură, căci ziceau sătenii: „Pentru ființ plugu și pentru tras cu coasa, nouă nu ne trebuie carte“. Această judecată e greșită, căci la ce folosește că ști să muncești, dacă nu ști să-ți administrezi lucrurile câștigate cu atâta greutate? Ce-ți bun că ai adunat multă recoltă, dacă la vânzare o pierzi pe nimic fiind că nu ști cum sunt prețurile în cei cari știu nu vor să spuie? Și prețurile mărfurilor din toată țara se află din gazete, deci de pe urma științei de carte. Dar din cât poți afla și sfaturi de felul cum să sâmeni, cum să lucrezi, ce fel de sămânță trebuie la locușii și ce fel la humos, câtă sămânță la un hectar, cu un cuvânt, se capătă foarte multe cunoștințe cari nu strică nimănui când le știe.

Dar dacă pentru rosturile gospodăriei fiecare, cartea e bună, apoi pentru îndeplinirea datorilor de cetățean și om, față de societate, pentru fiecare este absolut necesară. Dela votul universal oricare cetățean major este chemat să aleagă pe parlamentari și este știut că fericirea și viitorul țării atârnă de aceste aleși: Vor fi ei oameni serioși cu dor de muncă și drag de țară, va fi bine pentru toți, de nu; nu! Și reprezentanții buni vom avea atunci când oamenii vor ști ei singuri cine-i bun, și cine-i rău și asta se află din gând.

Dar afară de asta ia să ne gândim și să vedem ce rău e pentru un gospodar de frunte care veni la vot, fiindcă nu știe carte, va fi nevoit să ceară sfatul celui dinăspălat, care își va da aere că este doborât de înțelepciune?

Și acum, fără să mai vorbim de alte multe foloase pe care ni le dă cartea, să vedem cum am îndreptat acest rău.

Primul drum ar fi mergerea regulată la cursurile de adulți, înființate de Ministerul Școalelor, unde se învață a citi și apoi fiecare își va căpăta cunoștințele de care are nevoie, fiind singur. Astfel de cursuri se țin la toate școlile primare.

Al doilea este înființarea în fiecare sat a unei case de sfat și citire cu bibliotecă. Aceste să fie conduse de către preoți, învățători și fruntași satului. Acolo se vor citi cărți, reviste, gazete, etc. de către cei cari citesc mai bine, apoi s'ar vorbi asupra nevoilor satului și locuitorilor; s'ar pune la cale resturile de ale gospodăriei și tot odată s'ar ocoli cârciumile căci gospodarul ar merge în zilele de sărbătoare la casa luminei și nu la casa pierzaniei. — Tot în aceste case s'ar putea face sezători și altele. Astfel de case au început să se înființe la sate de către „Fondația Principele Carol“ din București, și de către dl profesor Nicolae Iorga.

Al treilea mijloc, care pus la îndemână celor două ar da rezultate foarte bune este presa, dar cu durere trebuie să spunem că la noi nu există așa ceva. Gazete avem noi destule, poate chiar prea multe, dar ele din cauza că fac politica de partid, nu pot aduce cine știe ce foloase sâtenilor noștri.

Dintre puținele gazete care se ocupă numai cu educația poporului, este și gazeta „Cultura Poporului“, care este și cea mai răspândită. În această gazetă omul găsește articole care vorbesc despre țara noastră și despre strămoșii noștri; găsește articole cari vorbesc despre știință și minunile ei, despre agricultură și meserii; găsește apoi știri din toată lumea și diferite sfaturi. Tot în ea găsim de tot felul și cântece; cu un cuvânt se găsește tot ce trebuie unui gospodar bun și înțelept.

Am încrederea că sătenii noștri, și aici mă adresez mai ales celor mai tineri cari au văzut și auzit atâtea cu prilejul războiului, dacă vor citi regulat numărul cu număr această gazetă și dacă vor urma sfaturile ce le vor găsi în ea, vor ajunge ca într'un scurt timp să se mire ei singuri de progresul ce au făcut pe calea culturii.

VASILE FAVEL

Stănțe pentru Nyna

Troenele de flori de ghiață m'au stăvilat să vin
[la tine
De ziua numelui, iubito, să-ți fac urările de bine
Și fiindcă nu-s pesar de perle — ce'n largul
[apelor se-avântă
Voiu încerca să prind în slove florul care mă
[înfierbântă,
Strângându-ți un mănunchiu în versuri din
[toate florile naturii,
Încet, roșindu-le, — să-ți pară că simți aroma
[n cerul gurii ...

II
Încep eu floarea de eisoare — albastră ea și ochii tăi —
Și firava cum este-o rugă în ale pieptului bății.
Alături la mănunchiul fraged și pe candida isonomie —
Care revarsă prin mireasma-i nostalgice melancolie
Ce-o simt adesea matoșii năntea unui naufragiu
Când le apare — în elipa morții — mireasa lor ca n tr'un miragiu ...

III
Alături de ea voi pune o jerie de lăcrămioare,
Asemeni boabelor de rouă — încremenite de o boare.
Nu voi uita în dulcea grabă să leg și-un pumn de asfoale,
In ale cărora corolă urzi-voiu gândurile mele:
Gingășea tihnă și nădejdea și fiesiorelnia sfîire,
Ce-o vei simți citind aceste ritmate semne de iubire ...

IV
Leg la buchet eu-o panglică deasupra și un simince,
Care-o să-ți spuie n fir dea părul de ce rămas-am eu pe loc,
Dar ce-ai năntea troicii mi-au stat — ca digurile — nămeții
Nu a fost chip să mă opreză să nu ți scriu stănțe frumuseții ...
Cu altă lăudă, drept în mijloc — lega-voiu blândețe petimii, —
Ce au atâtea-osemănare cu zămbetul de ceară-al lumii ...

V
București l'voi găsi, iubito, și eu n' belșug de trandafiri,
Să-ți fie fiecare roză un gingaș cub de amintiri:
Ti-o spune una, când o dată, ea n' vis — tu mi-ai zămbit întâi —
Și m'ai nimit ea aurora într-o orgie de vâpăi;
Iar alta ti-o sopti n' surdina, când sub albastra bolții plasă
Ti-am spus eu vorbe tremurate să-mi fi a inimii mireasă ...

VI
O, floarea aceasta de-i ghie-o — să o așezi între ferestre,
Căci ti-o svoni că buzu-ți suflet îmi este cea mai scumpă zestre
Și că trăind în lumea asta — ca pe un dâmb pleșuv de stâncă:
Nu am pe nimeni să m'aline în suferința mea adăncă ...

VII
Ti-oiu mai prinde încă, iubito, și un mănunchiu de busuioc:
Să-l așezui doar năptea n' perne și-o să-ți poarte el noroie ...
Și un fricel năvăleat din vestitul magheran, —
Să-ți vrăjească spre iubire bolul tău cel marmorean.
Și-ți mai pui și snăltăciile și trufase erizanteme —
Ce vor învăța de dragu-ți, cum te cheamă, să te chemo.

VIII
Și-am să n'fing — spre armonie — mai la urmă și un crin:
Nu l'ar lua nici Nibelungi cu tot aurul din Rin,
Și n' s'arșit — sacra solie — prind și-o floare de iacint, —
Ce-l trimet să-ți jure sincer că nici când n'am să te miut.
Voiu împănui bucheul — o adevărată salbă —
Cu-o năfrână înflorită de petale mici de nalbă.

IX
Și cum este obiceiul — Poiu lega strâns cu un ram
De mlație lămâit — ca la dar de-deptălm ...
Să nu-mi iei în rău anume și de fel să nu te mire,
Căci am grijă peste seamă, — deși nu sunt încă mire,
Totuș scotese că nu e vorba — aicea de fereală:
Și-am să leg întreg buchetul cu trei fire de beteală ...

Te mai rog, iubito, încă să nu-mi faci vreo mustrare,
Căci de n'are strălucire versul meu, cum are-o floare
Voiu imprumuta la stele poate-o pubere mărunță,
Ca să fie ca n' poveste darul meu ales de nuntă ...

CESAR TITUS STOICA

La sănul tău m'ai legănat,
O, dulce Patrie de flori,
Și mi-ai zămbit și mi-ai cântat
De-atâtea ori, de-atâtea ori ...

În umbra crângurilor tale
Ca pe-un copil m'ai alintat,
Povești și doinele de jale
La sănul tău le-am învățat.

Și n' serile târzii de vară
Trădător am fost și am gustat
Răcoarea dulcelor isvoare
De pe prundișul argintat.

În visurile mele clare
O, dulce Patrie de flori —
Te văd mai dulce, sfântă, mare
De-atâtea ori, de-atâtea ori ...

C. DEDU

Unirea la fapte bune

Într'un adevărat iad ne frământăm, căci viața a ajuns așa de scumpă și grea, și lumea aleargă ca un furnicar pentru cele trebuitorii unuia trai omeneș, înăd, pare că nu mai are vreme nimeni, să se gândească la datorile ce le are față de toți oamenii.

Al doilea este înființarea în fiecare sat a unei case de sfat și citire cu bibliotecă. Aceste să fie conduse de către preoți, învățători și fruntași satului. Acolo se vor citi cărți, reviste, gazete, etc. de către cei cari citesc mai bine, apoi s'ar vorbi asupra nevoilor satului și locuitorilor; s'ar pune la cale resturile de ale gospodăriei și tot odată s'ar ocoli cârciumile căci gospodarul ar merge în zilele de sărbătoare la casa luminei și nu la casa pierzaniei. — Tot în aceste case s'ar putea face sezători și altele. Astfel de case au început să se înființe la sate de către „Fondația Principele Carol“ din București, și de către dl profesor Nicolae Iorga.

Al treilea mijloc, care pus la îndemână celor două ar da rezultate foarte bune este presa, dar cu durere trebuie să spunem că la noi nu există așa ceva. Gazete avem noi destule, poate chiar prea multe, dar ele din cauza că fac politica de partid, nu pot aduce cine știe ce foloase sâtenilor noștri.

Dintre puținele gazete care se ocupă numai cu educația poporului, este și gazeta „Cultura Poporului“, care este și cea mai răspândită. În această gazetă omul găsește articole care vorbesc despre țara noastră și despre strămoșii noștri; găsește articole cari vorbesc despre știință și minunile ei, despre agricultură și meserii; găsește apoi știri din toată lumea și diferite sfaturi. Tot în ea găsim de tot felul și cântece; cu un cuvânt se găsește tot ce trebuie unui gospodar bun și înțelept.

Am încrederea că sătenii noștri, și aici mă adresez mai ales celor mai tineri cari au văzut și auzit atâtea cu prilejul războiului, dacă vor citi regulat numărul cu număr această gazetă și dacă vor urma sfaturile ce le vor găsi în ea, vor ajunge ca într'un scurt timp să se mire ei singuri de progresul ce au făcut pe calea culturii.

VASILE FAVEL

Stănțe pentru Nyna

Troenele de flori de ghiață m'au stăvilat să vin
[la tine
De ziua numelui, iubito, să-ți fac urările de bine
Și fiindcă nu-s pesar de perle — ce'n largul
[apelor se-avântă
Voiu încerca să prind în slove florul care mă
[înfierbântă,
Strângându-ți un mănunchiu în versuri din
[toate florile naturii,
Încet, roșindu-le, — să-ți pară că simți aroma
[n cerul gurii ...

II
Încep eu floarea de eisoare — albastră ea și ochii tăi —
Și firava cum este-o rugă în ale pieptului bății.
Alături la mănunchiul fraged și pe candida isonomie —
Care revarsă prin mireasma-i nostalgice melancolie
Ce-o simt adesea matoșii năntea unui naufragiu
Când le apare — în elipa morții — mireasa lor ca n tr'un miragiu ...

III
Alături de ea voi pune o jerie de lăcrămioare,
Asemeni boabelor de rouă — încremenite de o boare.
Nu voi uita în dulcea grabă să leg și-un pumn de asfoale,
In ale cărora corolă urzi-voiu gândurile mele:
Gingășea tihnă și nădejdea și fiesiorelnia sfîire,
Ce-o vei simți citind aceste ritmate semne de iubire ...

IV
Leg la buchet eu-o panglică deasupra și un simince,
Care-o să-ți spuie n fir dea părul de ce rămas-am eu pe loc,
Dar ce-ai năntea troicii mi-au stat — ca digurile — nămeții
Nu a fost chip să mă opreză să nu ți scriu stănțe frumuseții ...
Cu altă lăudă, drept în mijloc — lega-voiu blândețe petimii, —
Ce au atâtea-osemănare cu zămbetul de ceară-al lumii ...

V
București l'voi găsi, iubito, și eu n' belșug de trandafiri,
Să-ți fie fiecare roză un gingaș cub de amintiri:
Ti-o spune una, când o dată, ea n' vis — tu mi-ai zămbit întâi —
Și m'ai nimit ea aurora într-o orgie de vâpăi;
Iar alta ti-o sopti n' surdina, când sub albastra bolții plasă
Ti-am spus eu vorbe tremurate să-mi fi a inimii mireasă ...

VI
O, floarea aceasta de-i ghie-o — să o așezi între ferestre,
Căci ti-o svoni că buzu-ți suflet îmi este cea mai scumpă zestre
Și că trăind în lumea asta — ca pe un dâmb pleșuv de stâncă:
Nu am pe nimeni să m'aline în suferința mea adăncă ...

VII
Ti-oiu mai prinde încă, iubito, și un mănunchiu de busuioc:
Să-l așezui doar năptea n' perne și-o să-ți poarte el noroie ...
Și un fricel năvăleat din vestitul magheran, —
Să-ți vrăjească spre iubire bolul tău cel marmorean.
Și-ți mai pui și snăltăciile și trufase erizanteme —
Ce vor învăța de dragu-ți, cum te cheamă, să te chemo.

VIII
Și-am să n'fing — spre armonie — mai la urmă și un crin:
Nu l'ar lua nici Nibelungi cu tot aurul din Rin,
Și n' s'arșit — sacra solie — prind și-o floare de iacint, —
Ce-l trimet să-ți jure sincer că nici când n'am să te miut.
Voiu împănui bucheul — o adevărată salbă —
Cu-o năfrână înflorită de petale mici de nalbă.

IX
Și cum este obiceiul — Poiu lega strâns cu un ram
De mlație lămâit — ca la dar de-deptălm ...
Să nu-mi iei în rău anume și de fel să nu te mire,
Căci am grijă peste seamă, — deși nu sunt încă mire,
Totuș scotese că nu e vorba — aicea de fereală:
Și-am să leg întreg buchetul cu trei fire de beteală ...

Te mai rog, iubito, încă să nu-mi faci vreo mustrare,
Căci de n'are strălucire versul meu, cum are-o floare
Voiu imprumuta la stele poate-o pubere mărunță,
Ca să fie ca n' poveste darul meu ales de nuntă ...

CESAR TITUS STOICA

La sănul tău m'ai legănat,
O, dulce Patrie de flori,
Și mi-ai zămbit și mi-ai cântat
De-atâtea ori, de-atâtea ori ...

În umbra crângurilor tale
Ca pe-un copil m'ai alintat,
Povești și doinele de jale
La sănul tău le-am învățat.

Și n' serile târzii de vară
Trădător am fost și am gustat
Răcoarea dulcelor isvoare
De pe prundișul argintat.

În visurile mele clare
O, dulce Patrie de flori —
Te văd mai dulce, sfântă, mare
De-atâtea ori, de-atâtea ori ...

C. DEDU

Unirea la fapte bune

Într'un adevărat iad ne frământăm, căci viața a ajuns așa de scumpă și grea, și lumea aleargă ca un furnicar pentru cele trebuitorii unuia trai omeneș, înăd, pare că nu mai are vreme nimeni, să se gândească la datorile ce le are față de toți oamenii.

Al doilea este înființarea în fiecare sat a unei case de sfat și citire cu bibliotecă. Aceste să fie conduse de către preoți, învățători și fruntași satului. Acolo se vor citi cărți, reviste, gazete, etc. de către cei cari citesc mai bine, apoi s'ar vorbi asupra nevoilor satului și locuitorilor; s'ar pune la cale resturile de ale gospodăriei și tot odată s'ar ocoli cârciumile căci gospodarul ar merge în zilele de sărbătoare la casa luminei și nu la casa pierzaniei. — Tot în aceste case s'ar putea face sezători și altele. Astfel de case au început să se înființe la sate de către „Fondația Principele Carol“ din București, și de către dl profesor Nicolae Iorga.

Al treilea mijloc, care pus la îndemână celor două ar da rezultate foarte bune este presa, dar cu durere trebuie să spunem că la noi nu există așa ceva. Gazete avem noi destule, poate chiar prea multe, dar ele din cauza că fac politica de partid, nu pot aduce cine știe ce foloase sâtenilor noștri.

Dintre puținele gazete care se ocupă numai cu educația poporului, este și gazeta „Cultura Poporului“, care este și cea mai răspândită. În această gazetă omul găsește articole care vorbesc despre țara noastră și despre strămoșii noștri; găsește articole cari vorbesc despre știință și minunile ei, despre agricultură și meserii; găsește apoi știri din toată lumea și diferite sfaturi. Tot în ea găsim de tot felul și cântece; cu un cuvânt se găsește tot ce trebuie unui gospodar bun și înțelept.

Am încrederea că sătenii noștri, și aici mă adresez mai ales celor mai tineri cari au văzut și auzit atâtea cu prilejul războiului, dacă vor citi regulat numărul cu număr această gazetă și dacă vor urma sfaturile ce le vor găsi în ea, vor ajunge ca într'un scurt timp să se mire ei singuri de progresul ce au făcut pe calea culturii.

VASILE FAVEL

Stănțe pentru Nyna

Troenele de flori de ghiață m'au stăvilat să vin
[la tine
De ziua numelui, iubito, să-ți fac urările de bine
Și fiindcă nu-s pesar de perle — ce'n largul
[apelor se-avântă
Voiu încerca să prind în slove florul care mă
[înfierbântă,
Strângându-ți un mănunchiu în versuri din
[toate florile naturii,
Încet, roșindu-le, — să-ți pară că simți aroma
[n cerul gurii ...

II
Încep eu floarea de eisoare — albastră ea și ochii tăi —
Și firava cum este-o rugă în ale pieptului bății.
Alături la mănunchiul fraged și pe candida isonomie —
Care revarsă prin mireasma-i nostalgice melancolie
Ce-o simt adesea matoșii năntea unui naufragiu
Când le apare — în elipa morții — mireasa lor ca n tr'un miragiu ...

III
Alături de ea voi pune o jerie de lăcrămioare,
Asemeni boabelor de rouă — încremenite de o boare.
Nu voi uita în dulcea grabă să leg și-un pumn de asfoale,
In ale cărora corolă urzi-voiu gândurile mele:
Gingășea tihnă și nădejdea și fiesiorelnia sfîire,
Ce-o vei simți citind aceste ritmate semne de iubire ...

IV
Leg la buchet eu-o panglică deasupra și un simince,
Care-o să-ți spuie n fir dea părul de ce rămas-am eu pe loc,
Dar ce-ai năntea troicii mi-au stat — ca digurile — nămeții
Nu a fost chip să mă opreză să nu ți scriu stănțe frumuseții ...
Cu altă lăudă, drept în mijloc — lega-voiu blândețe petimii, —
Ce au atâtea-osemănare cu zămbetul de ceară-al lumii ...

V
București l'voi găsi, iubito, și eu n' belșug de trandafiri,
Să-ți fie fiecare roză un gingaș cub de amintiri:
Ti-o spune una, când o dată, ea n' vis — tu mi-ai zămbit întâi —
Și m'ai nimit ea aurora într-o orgie de vâpăi;
Iar alta ti-o sopti n' surdina, când sub albastra bolții plasă
Ti-am spus eu vorbe tremurate să-mi fi a inimii mireasă ...

VI
O, floarea aceasta de-i ghie-o — să o așezi între ferestre,
Căci ti-o svoni că buzu-ți suflet îmi este cea mai scumpă zestre
Și că trăind în lumea asta — ca pe un dâmb pleșuv de stâncă:
Nu am pe nimeni să m'aline în suferința mea adăncă ...

VII
Ti-oiu mai prinde încă, iubito, și un mănunchiu de busuioc:
Să-l așezui doar năptea n' perne și-o să-ți poarte el noroie ...
Și un fricel năvăleat din vestitul magheran, —
Să-ți vrăjească spre iubire bolul tău cel marmorean.
Și-ți mai pui și snăltăciile și trufase erizanteme —
Ce vor învăța de dragu-ți, cum te cheamă, să te chemo.

VIII
Și-am să n'fing — spre armonie — mai la urmă și un crin:
Nu l'ar lua nici Nibelungi cu tot aurul din Rin,
Și n' s'arșit — sacra solie — prind și-o floare de iacint, —
Ce-l trimet să-ți jure sincer că nici când n'am să te miut.
Voiu împănui bucheul — o adevărată salbă —
Cu-o năfrână înflorită de petale mici de nalbă.

IX
Și cum este obiceiul — Poiu lega strâns cu un ram
De mlație lămâit — ca la dar de-deptălm ...
Să nu-mi iei în rău anume și de fel să nu te mire,
Căci am grijă peste seamă, — deși nu sunt încă mire,
Totuș scotese că nu e vorba — aicea de fereală:
Și-am să leg întreg buchetul cu trei fire de beteală ...

Te mai rog, iubito, încă să nu-mi faci vreo mustrare,
Căci de n'are strălucire versul meu, cum are-o floare
Voiu imprumuta la stele poate-o pubere mărunță,
Ca să fie ca n' poveste darul meu ales de nuntă ...

CESAR TITUS STOICA

La sănul tău m'ai legănat,
O, dulce Patrie de flori,
Și mi-ai zămbit și mi-ai cântat
De-atâtea ori, de-atâtea ori ...

În umbra crângurilor tale
Ca pe-un copil m'ai alintat,
Povești și doinele de jale
La sănul tău le-am învățat.

Și n' serile târzii de vară
Trădător am fost și am gustat
Răcoarea dulcelor isvoare
De pe prundișul argintat.

În visurile mele clare
O, dulce Patrie de flori —
Te văd mai dulce, sfântă, mare
De-atâtea ori, de-atâtea ori ...

C. DEDU

Unirea la fapte bune

Într'un adevărat iad ne frământăm, căci viața a ajuns așa de scumpă și grea, și lumea aleargă ca un furnicar pentru cele trebuitorii unuia trai omeneș, înăd, pare că nu mai are vreme nimeni, să se gândească la datorile ce le are față de toți oamenii.

Al doilea este înființarea în fiecare sat a unei case de sfat și citire cu bibliotecă. Aceste să fie conduse de către preoți, învățători și fruntași satului. Acolo se vor citi cărți, reviste, gazete, etc. de către cei cari citesc mai bine, apoi s'ar vorbi asupra nevoilor satului și locuitorilor; s'ar pune la cale resturile de ale gospodăriei și tot odată s'ar ocoli cârciumile căci gospodarul ar merge în zilele de sărbătoare la casa luminei și nu la casa pierzaniei. — Tot în aceste case s'ar putea face sezători și altele. Astfel de case au început să se înființe la sate de către „Fondația Principele Carol“ din București, și de către dl profesor Nicolae Iorga.

Al treilea mijloc, care pus la îndemână celor două ar da rezultate foarte bune este presa, dar cu durere trebuie să spunem că la noi nu există așa ceva. Gazete avem noi destule, poate chiar prea multe, dar ele din cauza că fac politica de partid, nu pot aduce cine știe ce foloase sâtenilor noștri.

Dintre puținele gazete care se ocupă numai cu educația poporului, este și gazeta „Cultura Poporului“, care este și cea mai răspândită. În această gazetă omul găsește articole care vorbesc despre țara noastră și despre strămoșii noștri; găsește articole cari vorbesc despre știință și minunile ei, despre agricultură și meserii; găsește apoi știri din toată lumea și diferite sfaturi. Tot în ea găsim de tot felul și cântece; cu un cuvânt se găsește tot ce trebuie unui gospodar bun și înțelept.

Am încrederea că sătenii noștri, și aici mă adresez mai ales celor mai tineri cari au văzut și auzit atâtea cu prilejul războiului, dacă vor citi regulat numărul cu număr această gazetă și dacă vor urma sfaturile ce le vor găsi în ea, vor ajunge ca într'un scurt timp să se mire ei singuri de progresul ce au făcut pe calea culturii.

VASILE FAVEL

Stănțe pentru Nyna

Troenele de flori de ghiață m'au stăvilat să vin
[la tine
De ziua numelui, iubito, să-ți fac urările de bine
Și fiindcă nu-s pesar de perle — ce'n largul
[apelor se-avântă
Voiu încerca să prind în slove florul care mă
[înfierbântă,
Strângându-ți un mănunchiu în versuri din
[toate florile naturii,
Încet, roșindu-le, — să-ți pară că simți aroma
[n cerul gurii ...

II
Încep eu floarea de eisoare — albastră ea și ochii tăi —
Și firava cum este-o rugă în ale pieptului bății.
Alături la mănunchiul fraged și pe candida isonomie —
Care revarsă prin mireasma-i nostalgice melancolie
Ce-o simt adesea matoșii năntea unui naufragiu
Când le apare — în elipa morții — mireasa lor ca n tr'un miragiu ...

III
Alături de ea voi pune o jerie de lăcrămioare,
Asemeni boabelor de rouă — încremenite de o boare.
Nu voi uita în dulcea grabă să leg și-un pumn de asfoale,
In ale cărora corolă urzi-voiu gândurile mele:
Gingășea tihnă și nădejdea și fiesiorelnia sfîire,
Ce-o vei simți citind aceste ritmate semne de iubire ...

IV
Leg la buchet eu-o panglică deasupra și un simince,
Care-o să-ți spuie n fir dea părul de ce rămas-am eu pe loc,
Dar ce-ai năntea troicii mi-au stat — ca digurile — nămeții
Nu a fost chip să mă opreză să nu ți scriu stănțe frumuseții ...
Cu altă lăudă, drept în mijloc — lega-voiu blândețe petimii, —
Ce au atâtea-osemănare cu zămbetul de ceară-al lumii ...

V
București l'voi găsi, iubito, și eu n' belșug de trandafiri,
Să-ți fie fiecare roză un gingaș cub de amintiri:
Ti-o spune una, când o dată, ea n' vis — tu mi-ai zămbit întâi —
Și m'ai nimit ea aurora într-o orgie de vâpăi;
Iar alta ti-o sopti n' surdina, când sub albastra bolții plasă
Ti-am spus eu vorbe tremurate să-mi fi a inimii mireasă ...

VI
O, floarea aceasta de-i ghie-o — să o așezi între ferestre,
Căci ti-o svoni că buzu-ți suflet îmi este cea mai scumpă zestre
Și că trăind în lumea asta — ca pe un dâmb pleșuv de stâncă:
Nu am pe nimeni să m'aline în suferința mea adăncă ...

VII
Ti-oiu mai prinde încă, iubito, și un mănunchiu de busuioc:
Să-l așezui doar năptea n' perne și-o să-ți poarte el noroie ...
Și un fricel năvăleat din vestitul magheran, —
Să-ți vrăjească spre iubire bolul tău cel marmorean.
Și-ți mai pui și snăltăciile și trufase erizanteme —
Ce vor învăța de dragu-ți, cum te cheamă, să te chemo.

VIII
Și-am să n'fing — spre armonie — mai la urmă și un crin:
Nu l'ar lua nici Nibelungi cu tot aurul din Rin,
Și n' s'arșit — sacra solie — prind și-o floare de iacint, —
Ce-l trimet să-ți jure sincer că nici când n'am să te miut.
Voiu împănui bucheul — o adevărată salbă —
Cu-o năfrână înflorită de petale mici de nalbă.

IX
Și cum este obiceiul — Poiu lega strâns cu un ram
De mlație lămâit — ca la dar de-deptălm ...
Să nu-mi iei în rău anume și de fel să nu te mire,
Căci am grijă peste seamă, — deși nu sunt încă mire,
Totuș scotese că nu e vorba — aicea de fereală:
Și-am să leg întreg buchetul cu trei fire de beteală ...

Te mai rog, iubito, încă să nu-mi faci vreo mustrare,
Căci de n'are strălucire versul meu, cum are-o floare
Voiu imprumuta la stele poate-o pubere mărunță,
Ca să fie ca n' poveste darul meu ales de nuntă ...

CESAR TITUS STOICA

Transilvania în anul 1859

III
Așa ajunserăm la cea dintâi poștă unde se afla vama austriacă. Cam de acolo începe scoborâșul Carpaților, pe o minunată sosea, pe când înainte umblam pe pământul gol.

În loc să urcăm cumințește coasta, cum e obiceiul pe la noi, am mers tot în galop, până la creasta pasului care se află la o înălțime de 6000 de picioare. Aspectul acestor munți are oarecare asemănare cu cele dintâi trepte ale Alpiilor noștri, deși cel mai înalt pic alpin nu are mai mult ca 8000 de picioare. Numai codri și păduri, alături de coama munților unde, din pricina vânturilor de iarnă, vegetația nu poate crește.

Pe vârful pasului se afla vama valahă; grănicerii austriaci sunt înșirați pe linia de frontieră, în gherete în formă de cotețe de porumbel. La vama valahă, pe lângă funcționarii, trei văzuși și niște milițieni într-o ținută amintind pe turci.

Ce port, ce înfățișare, doamne! Bravii, lansqueții și condottierii trebuie să fi fost îngrii lui Dumnezeu, pe lângă aceștia. Cu picioarele goale, o pușcă fosilă în mână, cu haine găurite și niște chipuri de diavoli prăjiți, în mijlocul cărora sticleau niște ochi! Să înfricoșeze și pe Cel-de-sus! Numi venia bine, când mai priveau și mi se pare că mai la socoteală mi-ar fi, aflându-mă singur într-o pădure, să întâlnesc un tigru, decât astfel de ființe.

Formalitățile fiind îndeplinite, am luat-o iar la goană, la scoborâș.

Drumul serpuia într-un gât care se făcea din ce în ce mai adânc. Noaptea sosi și o limpeziș de lună spori fantasticul și măreția de forme ale înălțimilor înconjurătoare, ale pământului svârcoșilor, ale codrilor, stâncilor și prăpăstiorilor.

Poștele se urmau cu țieală și numărul calilor s'a mărit până la doisprezece care ne trăgeau pe șoseaua minunată și de curând săvârșită, aruncată cu îndrăzneală pe coastele munților și mărginită de abisuri foarte adânci. În fund curgeau puhoiae, al căror șogmot nu se auzea de șogmotul diligenței noastre.

Într-un loc, deodată ne-am oprit; tocmai adormisem și oprirea fără de veste mă deșteptă. Și călătorii și conducătorul s'au făcut nevăzuți; n'au rămas decât caii și surugii cari stau de vorbă. Neputând roști vre-un cuvânt în limba lor, holbai ochii, doar voi ghici taina; dar nu zări de cât o mânăstire grecească, pe un deal vecin; ne aflam la poalele unor munți foarte înalți, într-o vale strâmtă. După câteva clipe, toți călătorii se înalțară, împreună cu un călugăr, care se adăpostii și el în diligență. Toți mi se părură cam băuți, cu deosebire vizitului care, de sigur, prea se închinase lui Bacus. Cu mult spirit de observație, Guillardom descrie bătaia ce se învinge, în urmă, între omul diligenței afumat și surugii. Apoi:

„În sfârșit călăram cete din urmă trepte ale munților unde șoseaua cea bună se curmă și câmpia ni se înfățișă, în revărsatul zorilor, dar o câmpie nemărginită, netedă ca o masă și prelungindu-se până la Dunăre. Goni-am razna pe pajiste”.

Ritter observă, cu drept cuvânt, într-o notă, că aceste rânduri au o valoare istorică. Cine ar recunoaște în chipșii grăniceri de astăzi pe neapătați dorobanți care păziau pe atunci granița! Samănă oare, cătuși de puțin, modesta mânăstire Sinaia din 1859, clădită în pustietate, cu falnică mânăstire de astăzi, care are în preajmă-i reședința regală și prin împrejur minunate sate! Ce mirare ar fi pe Guillardom, de ar revedea acum aceste locuri și ar putea călători pe calea ferată Predeală—București, de sigur fără farmecul pitorescului ce oferea diligența, dar și cu un confort ce nu se putea visa în 1859.

Să notăm că Guillardom este unul din rarii călători străini care au intrat în Muntenia prin Predeal, pasul obișnuit de trecere fiind Căinenii (Turnul Roșu).

Pe cât știu, din acești rari călători străini prin valea Prahovei, nu au lăsat scris impresiile lor decât: germanii Krickel (1828), Döbel (1830), Christman (1833), Quitzmann (1846) și mai recent francezii Grille (1878). Guillardom, care a străbătut valea Prahovei în 1859, tocmai bine se așază între Quitzmann și Grille; el se deosebește de ceilalți călători, oameni de rând (Döbel a fost un simplu caretaș) sau de mentalitate fără relief, prin sensibilitatea și puterea de observație a artistului.

TABLOURI PITOAREȘTI

Nu de geaba Guillardom este pictor; pe unde trece, el este fermecat de scenele pitorești ce i-se înfățișază și, fără a ști mânu, în chip deosebit, condeiu, isbutește să prindă și să traducă expresiv, color și mișcări.

Minunată este descrierea ce face a iarmarocelor și a hergheliilor de cai sălbatici.

Iată descrierea întoarcerii vitelor dela pășune, în amurg:

„În timpul verei, de dimineață, vite sunt duse la pășune; porci, bivoli, vite alcătuite în mai multe cirezi, sub supravegherea câtorva păzitori. Seara, se întorc în sat. Porcii, cei dintâi aleargă, mici și mari, la trap, gâindu-se pe toate glasurile, și merg, fără să greșească, drept la casele stăpânilor, strecurându-se prin porțile, de zor, căci știu că-i așteaptă strachina cu bunătăți.

Vin apoi bivoli grămadă, greoi, pășind rar, cu botul înainte și răgând fioros, parcă a păguba. Ce straniu, ce fantastice șiruri de dobitoace cărânte, cu coarnele lăsate pe spate, cu chipuri de demoni; fioroși, dar blânzi, dacă nu-i suferi.

Prin educație s'au pus bazele metafizice ale existenței și prin ea s'au intrupat operele mari ale lumii. Prin ea poezia s'au format epoele. Educația e revelația divinității și conștiința adevărului. Prin ea s'au stăruim.

Dați-ne școli, dați-ne lumină!

Un dor ferbinte am avut în viață, să văd România integrată și cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns această fericire. Azi visul este împlinit, dar mai avem o datorie cu toții: trebuie să ajutăm la îndreptarea relelor ce ne-au rămas ca moștenire în urma urgiei trecute.

Un gând greu, m'a chinuit ziua și noaptea văzând frământările și mai cu seamă luptele politice ce să dau între frați, la care noi țărani din tinerurile desrobite nu ne-am așteptat.

Slova scrisă pentru noi era sfântă; dacă am crede însă cele ce scriu ziarele din capitală, atunci nu se mai găsește om cinstit în țara românească. O spun aceasta cu durere, dar nu am pierdut speranța, am știut că avem oameni luminați cu inima nobilă și iubitoare de neam, care au ridicat steagul einstei și omeniei prin „Cultura Poporului” și dorul lor de mai bine pornind din inimă curată a pus capăt presei de scandal. „Cultura Poporului” servește spre laudă conducătorilor și face cinste slovei românești.

„Un glas mai am să strig...! „Românii din patru unghuri” „Uniți-vă în cuget uniți-vă în simțiri”.

Lăsați ceterle și neînțelegerile politice cu noi după șicării politice am otat noi, ci după adevăr și lumină a înțeles sufletul nostru. Destul, domnilor cu politica, deoarece ne cutropesc străinii cari stau în cultură și stare materială mult mai bine decât noi.

Aduceți-vă aminte de chinurile și umilirile strămoșilor noștri cari au suferit o mie de ani; ori eu neînțelegerile acestora voii să ajungem iarăși în jugul în care am fost?

Ne amintim cu groază de toate acestea, noi cari am trăit și îndurat amarul domniei străine...! Desprețuiți-vă, domnilor, până nu-i încă prea târziu.

Dați-ne școli, dați-ne lumină; închideți erămele și deschideți în fie care sat câte o „Casă Națională” numai una în fiecare sat pentru cultură, întărirea și înaintarea neamului!

Aureliu Novac, țăran econom

„Cultura Poporului”

Avântul ce l'a luat îndată după răboi, a patra putere a statului, presa, prin neatenția apariției de ziare și reviste de tot felul, ar trebui să ne bucare. Judecând însă lucrurile nu numai la suprafață, putem constata că această multă tipăritură de hârtie, nu numai că nu aduce nici un folos cititorilor, dar le otrăvește sufletul. Cercetând eprinsul majorității ziarelor zilnice, ce apar în capitala țării, vedem înșirate pe cele 2—8 pagini: omoruri, hoții, înșelăciuni și tot felul de afaceri necurate, care fapte ai crede că sunt surse în gazetă pentru a ști și alții cum să spargă o casă de bani, sau cum să scoată punga din buzunarul tovarășului de drum. Este lucru știut că un furt sau o crimă făptuită într-un mod original, sunt imitate de alții, după descrierea făcută de ziarele educatoare.

Și dacă în unele orașe de provincie, intelectualii se grupează în vre-o societate culturală și cu mari sacrificii seot vre-o revistă culturală, acea revistă moare curând din cauza nepăsării publicului care preferă gazetele cari-și face cuprinsul curmura sau sinucidera din stradă.

Am înaintat o asemenea ziar, ce apare săptămânal într-un oraș din Moldova (Reformatul din Piatra-N). Având o existență de 5 ani, apărând în două pagini și vânzându-se tot de 2 lei ca și cele care apar în 4 sau 8 pagini, citit mult atât în județ, cât și în județele vecine.

Nu mai vorbesc de gazetele politice, care adesea se impart gratuit la sate, otrăvind sufletul țăranilor săpând prăpastia între diferitele categorii de locuitori ai aceluiași țări.

Ziarele care eu adevărat își îndeplinesc menirea de educatoare ale poporului, sunt puțin răspândite, pentru motivul că neavând fonduri secrete de sprijin, nu se pot împărți gratis.

O astfel de gazetă s'a arătat în ultimul timp „Cultura Poporului” din Cluj, în jurul căreia sau grupat toți acei ce și-au făcut și alt scop în viață, decât acela de a se îmbogați fără muncă.

Mărturisesc că am rămas surprins acum câteva luni, când primind acest ziar, despre a cărui existență nu știam, am văzut că e ceva deosebit de alte ziare: în loc de crime și hoții, aici se arată fapte bune, în loc de fotografie criminalilor cari au omorât oamenii ca muștele, aici văd chipurile oamenilor de bine, în loc de înțepături politice, aici sfaturi pentru gospodari.

Un semn bun este acesta și acum când gazeta pășește în al patrulea an, nu-i putem dori decât viață lungă, pentru a duce mai departe ficia culturi pe care o poartă cu eiște și demnitate.

I. S. SAVINESCU, învățător, Văntori, Neamț.

ȚARA MEA

Vântule, i-a spune mie, tu ce bați fără 'necetare Colindând întreg pământul, toată lumea asta mare Si-ai văzut destul de multe: munți, cetăți și pustie... Întâlnit-ai tu vre-o țară, ca această Românie? Cu isvoare așa de limpezi și cu codri seculari Si cu holde mari bogate, cu munți deși nu's mari, Și închid în alor sănuri bogății nenumărate Si un cer atât de-albastru și câmpii catifelate?

Si ce doină mai plăcută, auzit-ai tu vre-odată, Care-ți face fără voie inima, în pept să-ți bată? De cât doina românească, decât doina țării mele Ce te'mbată cu seninul, ca scelipirele de stele. Ca un cer de primăvară, ca mireasma unui cânt

Ca o noapte înstelată, ca un vis frumos și sfânt? Si-ți aduce mii de doruri; dor de viață dor de muncă Iară sufletu-ți se'mbracă într-o liniște adăncă?

Si 'ncee loc și 'n care parte, pe acest pământ mai este Vreo țară care are, așa mândră de poveste? Ce-i cântată de zefiri și de murmur de isvoare. Si de Dunărea albastră și de Tisa și de Mare...?

Si cu hore așa măestre și cu cântec și joc Ce prindule, ca'n farmec, rămâi pironit pe loc?

Ca de-o dulce, sfântă vrajă, ce-ți inspiră în tăcere Cântec, vis, și poezie, tot ce inima ta cere?

Si cu'n port și-o limbă dulce și-un trecut ce te uimește? Si un nume drag cu care, țara-mi se scumpă se mândrește?

O! zadarnic, niciodată, vânt pribeag, și chiar de-ai spune Cai mai întâlnit vreuna, eu, toamei de loc n'as pune Pe această vorbă goală spusă așa la 'ntâmplare.

Nu se poate, nu se poate; ai striga în gura mare. Vorba asta i-o minciună. Mortor iau pe Domnul Sfânt

Ca pe a făcut pe toate: cer și soare și pământ. Nu-i nici una mai frumoasă, decât țara românească.

Ori ce-ai crede, ori ce-ai spune: să trăiască; să nfiorească!

Bărlad

G. NEVELEA

Învățătorii și agricultura

În învățământul primar fără îndoială, că rolul de capetenie le revine învățătorilor dela sate.

Pe lângă elementele culturi generale ei mai împărtășesc tinerelor vârstare ale neamului și o parte din cunoștințe din agricultură, care va deveni ocupația principală a tineretului școlar dela sate.

Reușită acestui învățământ primar agricol depinde de o multime de factori.

Fără îndoială că un factor principal este pregătirea teoretică și practică a învățătorului în ale agriculturii. Pregătirea aceasta întrucât se mărginește numai la cunoștințele câștigate în școlile normale nu mai poate satisface nevoilor actuale.

Lumina în ale agriculturii trebuie transplantată cu toate mijloacele la sate, ori școala primară este focarul cultural, cel mai chemat și în această privință.

Se impune deci, ca învățătorul nostru dela sate să fie foarte bine inițiat în chestiile de agricultură. Aceasta și din cauză, că învățământul agricol se propune în gradul superior al învățământului primar, deci atunci când elevii sunt mai maturi și când încep a înțelege și ei mai bine rostul cărții. Ne trebuie prin urmare învățători specializați în ramurile agriculturii, ca în felul acesta școala primară se devină tot mai utilă pentru săteni și agricultura țării.

Specializarea aceasta este necesară cu deosebire la școlile primare cu mai mulți învățători, aici se află o grădina școlară sau, unde prin reforma agrară sau dat loturi mari mari, se poate îngheba o mică fermă, unde să se cultive în mod rațional cu elevii mai în vârstă ai școlii o samă de plante din culturile sătenilor.

Ba învățătorul fiind priceput în agricultură poate influența cu sfatul și exemplul său chiar și asupra gospodărilor mai deștepti și mai de înaltele.

Cum că un astfel de învățător își va crea o atmosferă favorabilă între săteni, de sine să înțelege. Ei recunosc în el un sfătuitor binevoitor și priceput în afacerile lor gospodărești, de unde apoi rezultă o încredere neîmărmuită în sfaturile și îndemnul lui.

Toate acestea însă depind în mare parte de priceperea și dibăcia învățătorului în ale agriculturii. Se impune deci o completare a cunoștințelor agricole câștigate în școlile normale.

Această completare s'ar putea face cu ușurință în lunile de vară la școlile de agricultură.

În acest timp învățământul primar este întrerupt, personalul didactic dela școlile agricole deosebite este disponibil, iar lucrările la fermă sunt în epoca cea avansată, deci toate împrejurările sunt favorabile.

Chestia cea mai grea ar fi sepele împreunare cu aceste cursuri, dar și în privința aceasta situația este ușurată, întrucât școlile agricole pretindându-se au internate.

Dealtfel în trecut aceste cursuri se țineau regulat vara, deci trebuie reluat din nou firul întrerupt.

Rezultatele practice ale acestor cursuri de completare sunt indisecutabile din punct de vedere al progresului agricol, cu deosebire astăzi, când toată forța noastră agricolă rezidă în brațele și priceperea țăranului.

Credem, că factorii conducători ai învățământului nostru agricol vor da atenția cuvenită acestei probleme de o importanță capitală pentru progresul agricol al țării și evaluarea acestor cursuri se va face cât mai degrabă.

I. Ojoiu, prof. agronom

Lugojul de altădată și de acum

Problema naționalizării comerțului este de sigur una din cele mai arzătoare, ce interesează de aproape viitorul acestei țări, pe lângă cea industrială. Acum când unitatea națională s'a înfăptuit; lupta ni-s'a ușurată, așa în cât greutatea de ordin material cari ne mai stau în cale se pot lesne înlătura prin încercarea comerțului român

din partea cărmuitorilor, a instituțiilor bancare române și îndeosebi a consumelor români. Ca fiu al acestui orașel din Banat, să-mi fie îngăduit a face o scurtă reprivire asupra istoricului dezvoltării comerțului român din Lugoj.

Încă pe timpul venirii Turcilor în orientul Europei, noi Românii aveam în Balcani, un element negustoresc destul de puternic, pe acel al fraților Macedo-Români, format — după toată probabilitatea — în urma influenței comerțului levantin foarte dezvoltat pe coastele mărilor Adriatice și Egee. Mai târziu, o parte din aceștia din cauza deselor prigoniri îndurate din partea popoarelor conlocuitoare, cu deosebire din partea Grecilor, au fost siliți să-și părăsească vatra lor strămoșască, căutând alte țărâmurii mai prielnice activității lor. Așa unii s'au așezat pe teritoriile Principatelor Române, iar alții au trecut și Carpații, așezându-se pe meleagurile Banatului și Transilvaniei, practicând mai departe comerțul. Ca dovadă n'am decât să amintesc faptul — cunoscut aproape de toți Românii — că fruntași ai neamului, ca de pildă fericitul Mitropolit Andrei Șaguna, marele organizator al bisericii ortodoxe române din Ardeal și Banat, și familia Mocioni, marele bărbat politic și mecenat, sunt vrednici urmași ai negustorilor Macedo-Români, pripășiți pe aici.

Și în orașul Lugoj, s'au așezat pe la mijlocul veacului trecut un mănunchi de negustori români, cari apoi au influențat spiritul comercial și Românii bătâșinași. Aceasta deci le putem mulțumi în mare parte de prinderea Românilor de-aci cu comerțul. De reținut, că pe atunci populația era compusă în majoritate din români, iar firmele comerciale asemenea în majoritate românești. Așa avem în secolul trecut în centrul orașului firmele românești: Rațiu, Udrea, Iova, Popovici, Popovița, Paciur, Catrusca etc. ceace pe atunci, reprezenta foarte mult.

IOSIF POPESCU

INDEMN SATENILOR

Între puținele foi, de cultură pentru popor, putem număra și pune în locul de frunte foaia „Cultura Poporului” din Cluj.

Toți oamenii de inimă și cu simțire aleasă din cuprinsul României Mari, având dorul de a ridica poporul — pârghia statului nostru reîntregit cu atâtea jertfe — s'au strâns în jurul acestei foi și-și astern pe hârtie gândurile și vederile lor, pentru întărirea sufletescă, economică și morală, a neamului nostru. Începând cu M. S. Regina Maria, mama bună și blajină, care a fost mângăierea și alinarea durerilor truștii și sufletului, a tuturor fiilor Ei, în timpuri de restrînte și de grea cumpănă pentru țară și Prea Sfinții Mitropoliți și Episcopi, reprezentanți ale celor Dumezești pe pământ, precum și profesorii universitari, secundari, învățători și preoți, până și plugarii cu carte scriu... — scriu pentru răspândirea și pătrunderea culturii, în straturile cele mai adânci ale poporului.

„Cultura Poporului” propagă: binele, dreptatea și adevărul și arată omului calea de urmat, în acest subucium de clootire a spiritelor înăsprițe și nemulțumite de starea și împrejurările în care ne găsim, împrejurări cari sunt o urmare firească a războiului, ce încă se mai resimte în sângele ce curge prin vinele noastre.

Clipele de multumire sufletească, în aceste timpuri de strângere de comori pe pământ, și de goană nebulă spre îmbogățire — chiar prin mijloace necinstite, nu le puteți avea, de cât stând de vorbă cu un om înțelept, sau răsfoind o carte. Și cartea cea mai potrivită și care o puteți avea la îndemână orișicând și întotdeauna cu știri

Ca să evidențiez stadiul de progres al comerțului și a îmbărbățării acestei ramuri de activitate de către tinerii români la noi în Lugoj, să-ți amintesc, că pe la 1900 aveam în Lugoj cam 10 comercianți români și vreo 15 angajați români. De atunci numărul lor a sporit, așa că astăzi numărul firmelor comerciale românești se urcă la 53, din totalul de circa 250, iar a angajaților români la 50, din totalul de circa 300, la o populație românească de circa 9000-10.000 din cele vre-o 24.000 cât numără în total azi orașul Lugoj. Reese deci un progres însemnat la comercianții români.

O mare piedică în dezvoltarea actuală însă este problema locuințelor, unde se izbesc de concurența streinilor, cari oferă mai mult și față de cari, materialicește Românii sunt — inferiori. Unde mai punem, că sunt chiar proprietari români — institute și particulari — cari n'au la inimă întâiu interesul național general și apoi pe cel particular. Așa se întâmplă în multe cazuri, că străinii, — cari fiind izgoniți de furia nației dela sate în timpul revoluției — le ocupă locul românilor, la orașe. Deși este înăbușător faptul, că la sate s'au înpușinat străinii, nu este mai puțin adevărat, că ei au năpădit ospitalierele orașe ale României-Mari și dacă ne gândim și la cei invadați după război din Rusia, Ucraina, Galiția, Polonia, Serbia, Ungaria, etc. atunci lucrul ne dă de gândit. De aceea este absolută nevoie, ca Statul, prin toate mijloacele ce-și la îndemână, împreună cu institutele noastre financiare și publicul român consumat să pună umăr la umăr pentru propășirea comerțului român. Atunci orașele — cu aspect atât de străin acum — își vor schimba înfățișarea.

Paralel cu sprijinul comercianților români, trebuie dată o atenție deosebită formării tineretului, care să ocupe această ocupațiune rentabilă. În această privință se și văd unele măsuri bune luate de cărmuitorii, înființarea la insistența unor deputați bănățeni, pe lângă alte școli secundare și profesionale în întreg județul nostru, și o școală elementară de comerț în orașul Lugoj.

Poporul nostru trebuie îndemnat cu toate ocaziunile binevenite, de a-și deschide orizonturi mai largi la alegerea carierei copiilor săi, căci trebuie desrădăcinată din mintea lui marea păcat de a-și dedica negoțului și meseriei numai pe acei copii, cari n'au atrageră pentru carte. Avem nevoie de comercianți deștepti și bine pregătiți, cari să poată face față cu succes celorlalți concetățeni.

Frați țărani! Faceți cât mai mulți negustori din copiii voștri!

Români! Sprijiniți negoțul român!

Ioan Mardare, învățător

Pentru „Cultura Poporului“

În județul Muscel zăru „Cultura Poporului“ este foarte răspândit. Mă bucură acest fapt, de oarece pe buzele tuturor aud că e foaia cea mai bună. Și în adevăr e foaia cea mai folositoare după război încoace. Cu prilejul împlinirii a trei ani de viață, doresc atât conducătorului ei și tuturor cari-gi pun suflet în scris în jurul foaiei, cât și acestor publicații mereu tot înainte. Întinerul se ridică încet de prin sate și prin lumina cărții aduce o viață fericită în rândurile acelor cari formează temelia acestui popor.

GHITESCU
Dir. revistei „Glasul Tării“

Știință și divinitate

Pentru ce la toate popoarele, oameneii ridică ochii la cer în momentele solenne ale vieții, în clipele de pasiune, ca și în svârcoarele de durere?

Pentru ce muribunzii chiar, către cer își îndreaptă ultimele lor priviri?

Această tendință universală de a îndrepta privirea noastră către spațiile cerești, când suntem sub stăpânirea acestor înălțămări, este o intuiție despre existența unui autor suprem, a unui ordonator suveran, care regulează ca toate mișcările complicate ale diferitelor sisteme cerești, să se împlinească cu o perfectă ordine, fără ca vre-o dată stelele să se ciocnească între ele; cu alte cuvinte ca infinitul să existe nu numai în întindere, ci și în ordine, armonie și în echilibrul mișcărilor.

Unde însă în univers se poate fixa sediul acestui suveran, acestei divinități, care după tronul său să poată comanda infinitul?

Observațiile astronomice recente și precise, arată că soarele nu este imobil, ci că împreună cu planetele sale, cu sateliții și cometele din sistemul său, zboară în nemărginirea spațiului, cu o viteză de 23 kilometri pe secundă, adică cam 2 milioane de kilometri pe zi, către punctul Apex în apropiere stelei Vega.

Sistemul solar pare astfel că descrie o orbită a cărei unul din focare este către Apex; și ceace este adevărat pentru sistemul nostru solar, este adevărat și pentru ceilalți 75 milioane de Soari, pentru celelalte stele, adică toate sunt animate de o mișcare de translație, către un punct necunoscut a cerului.

Toate aceste orbite, descrise de milioanele de sisteme solare, trebuie să aibă un focar comun; tot furnicarul acesta de corpuri cerești, trebuie să se învârtăască împrejurul unui punct, unui focar de atracție.

Și atunci cine poate spune că divinitatea nu locuiește în acest focar general, acest centru matematic al universului, de unde divinitatea comandă și prezidează mișcările milioaneilor și milioaneilor de stele, pe care imaginea noastră le poate concepe.

Această soluție multumește și corpul și sufletul, satisface și imaginația și judecata, consolează și întărește pe cei slabi, consacreză ideea divinității nedetronată de știință, căci noi mâine vom muri, corpul nostru împreună cu pânza depe ochi se va descompune în elemente care se vor perde în mările rezervorului a naturii, în aer, în apă; dar avem mângăierea că sufletul nostru care a palpitat de fericire sau durere, de dragoste sau ură, de mîile de agitații ale vieții, se va înălța către divinitatea supremă, pentru judecata din urmă.

Inginer HOISESCU, Cluj

Cronica bucureșteană

În aceste clipe de sărbătoare ale „Culturii Poporului“, când în haine mândre pășește într-un nou an de viață, îmi restrâng și eu „Cronica“ la o scurtă privire în trecut și o lungă privire spre viitor.

Am căutat în „Cronica“ mele, să îmbrățișez cât mai mult mișcarea culturală din „Cetatea lui Bucur“, care nu e așa de „stricată“, după cum se crede peste Carpați.

Oameni de bine s'au străduit să răspândească binefacerile culturii, cât mai mult, în popor; cu toate aceste cartierele mărginașe zac încă pradă întinerului neculturi, la bunul plac al cârciumarilor, ale căror localuri sunt „căminele de cultură“ ale poporului, — în zilele „votului universal“.

Ne place să credem însă, că lupta culturale împotriva întinerului neștiinței va afla pe viitor mai mult răsunet în sufletele intelectualiilor, cari își vor jertfi o parte din prețiosul timp al profesiunii lor pentru „cultura poporului“. Și mai ales, ce bine ar fi dacă oficialitatea li-ar sări în ajutor.

TRAIAN G. STOENESCU

UN PAS SPRE PROGRES

Youngstown, Ohio,
2 Martie 1924

Azi, la 2 Martie, s'a reînființat în orașul nostru „Societatea femeilor române ortodoxe“. În adunarea de azi s'a ales comitetul să conducă această societate: d-na H. Moldovan-Florescu președintă; d-na D. M. Roman secretară și d-na Nan casieră. Această societate are menirea să îngrijească de sf. noastră biserică „Sf. Treime“; și cel mai mare scop și mărț ar fi adunarea unui fond pentru clădirea școlii românești din localitate. Niciodată o altă organizație românească nu și-a avut un scop mai însemnat ca înființarea școlii românești de unde copilașii noștri vor putea învăța limba mamei și limba țării noastre, precum și religia noastră strămoșească.

Doresc deci din suflet ca planul și munca luată să ducă la un bun rezultat, putându-ne mândri față de streini, și față de frații noștri din patria mamă; doresc ca d. nelo care s'au angajat pentru marea muncă să fie încălzite de dragostea de a munci și a duce la progres această menire. Cred că frunții noștri din localitate și organizațiile de aici vor sta în ajutor pentru acest fapt, atât cu munca cât și cu materialul necesar pentru ca să putem vedea o școală românească în colonia noastră.

M. T. R

MIHAIL T. ROMAN,
originar din Seitin (Arad), notar public, casierul corporației „Românul“, membru în comitetul executiv al Asociației „Liga și Ajutorul“ din Youngstown și redactorul foaiei „Cultura Poporului“.

D-NA DORA M. ROMAN,
originară din Galați (Bistrița-Năsăud), secretară „Societății Femeilor Române ortodoxe“ și soția redactorului nostru M. T. Roman din Youngstown, Ohio.

PREOTUL GRIGORIU COSTE
redactorul nostru în orașul St. Paul, Minnesota.

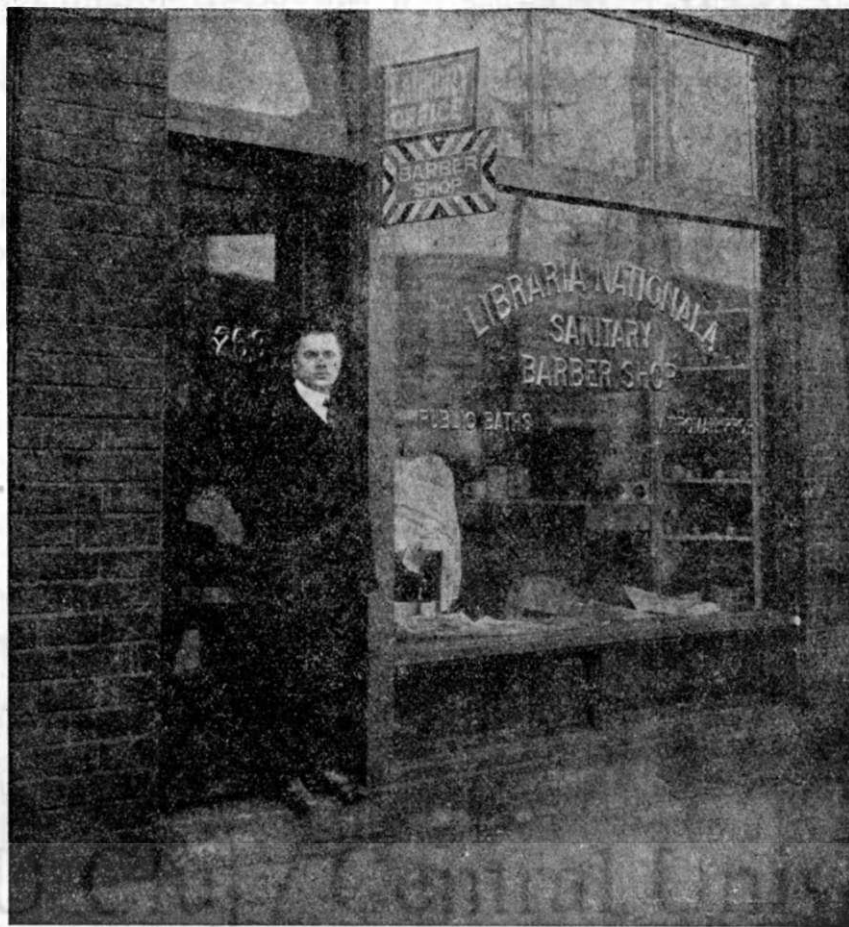

NICOLAE TECUȘAN
originar din Vaad (Târnava-Mare). Casierul Asociației „Liga și Ajutorul“ și veteranul organizațiilor românești din Youngstown.

DE LA REDACȚIILE NOASTRE DIN AMERICA

Interiorul redacției „Cultura Poporului“ din Youngstown, Ohio. Redactorul nostru dl M. T. Roman, la masa-i de scris.

Redacția ziarului nostru în Youngstown, Ohio, 263 E. Front.

Din Detroit, Mich

1 Martie 1924

În ziua de azi sunt mulți oameni rătăciți, cari sunt ca pietrele și zic că nu este Dumnezeu. Și nu cred în nimic. Dacă însă, ar deschide ochii cât de puțin în jurul lor, ar vedea că trebuie să fie ființa aceia,

care a făcut cerul și pământul și toate câte sunt în lume. Dar să întrebăm noi pe cei necredincioși, că: cine a făcut cerul și pământul și toate câte sunt în lume? Cine umple livezile cu flori; cine a făcut paserile să zboare și să cânte prin văzduh; cine a făcut animalele și pe om? Ei vor zice că: pământul. Dar cine a făcut pământul, cine a împodobit cerul cu stele, cuminațul soare și frumoasa lună? Cine a întocmit rostul minunat al vremii ca să se schimbe întineric cu lumină, primăvara cu vară, toamna și cu iarna?

Toate acestea sunt faptele mărilor unei ființe, care se numește Dumnezeu, și care e atotputernic, atotdrept, atotînțelept și atotștiutor. De căutam la orice lucru neînsemnat vedem că acela de mână omenească nu s'ar fi putut face, ci numai de Dumnezeu. Trupul nostru e întocmit cu atâta măiestrie încât mintea ne stă în loc văzând minunata lui întocmire. Care om ar fi în stare să-și facă un ochi, un nas, o ureche, un deget, un fir de păr sau un fir de iarbă? Nimeni altul ci numai singur Dumnezeu, care toate acestea le-a croit și le croește zi de zi. Priviți la tainele pământului, ce lucruri minunate; priviți la roadele minții omenești și atunci veți recunoaște că este o ființă, mare și sfântă, adică Dumnezeu.

Toate se vor schimba și ca o haină se vor învechi dar Tu, Doamne,

acelaa rămâi și anii Tăi niciodată nu se vor împuțina.

Nu numai frumusețea și ordinea cea bună ce domnește în lume și univers, ci și boalele, necazurile, zilele de întristare și nenorocirile ce vin asupra noastră, încă ne fac să cunoaștem că este Dumnezeu, care într-o clipă poate schimba întreg rostul vremilor. De câteori ne apasă năcazuri, boale, lipsuri, neplăceri în viața noastră, totdeauna ne înălțăm în minte la cer și cerem de acolo, dela Tatăl cel cereser ajutor și mângăiere. Ne îndreptăm rugăciunile către tronul lui, către doctorul sufletelor noastre, zicând:

Doamne, mântuiește-mă. Dumnezeu a fost, este și va fi în vece; iar noi suntem ca roua dimineții, care floarea câmpului: nu știm când ne vom topi, nu știm când ne vom usca, nu știm când apunem în mormânt. Toate se sting, singur Dumnezeu rămâne în vece.

Popoarele cari au stăpânit odinioară pământul acesta, azi dorm somnul de vece, azi alte popoare vor fi în locul nostru; numai singur Dumnezeu cel mare și bun rămâne același din veac în vecinicie. Pe acest Tată cereser să-l iubim din tot sufletul nostru, pentru că atunci, El ne călăuzește în căile noastre și cu sfințenie ne vom îndeplini datoria noastră în lume, iar porțile fericirii deschise ne vor sta. La acest părinte să ne rugăm ca să ne curețe sufletul nostru de ispită răului și prin aceasta să deschidă neamului nostru românesc porțile unor vremi senine, pline de fericire, de înaintare, de glorie și de veșnică mîrire. Amin.

Preotul GHEORGHE BRĂNUȚIU

Scrisoare din Youngstown (Ohio)

3 Martie 1924

Faptele unui popor reoglindesc fidel gradul lui de cultură.

O cultură adevărată nu poate fi înădușită de nimeni. Poporul nostru a fost împilăt sute de ani de arăndul și chiar în acel timp când toate celelalte popoare și-au luat avântul cultural; cu toate acestea însă i-a fost de ajuns mai puțin de un veac de aer liber ca el să înainteze cu pași repezi și să întrecă multe alte neamuri cari n'au întâmpinat nici un obstacol în drumul lor cultural.

Cea mai mare nenorocire, pentru trecutul cultural al poporului nostru, a fost faptul că el nu a avut conducători destul de abili, care să-l ducă înainte, pentru că regimurile nefaste de adințoare s'au îngrijit să nu lase să răsară asemenea conducători. Și chiar când au început să răsară conducători aceștia au fost izolați de masele populare.

Privim în cartea trecutului nostru, aici, în America, și trebuie să recunoaștem că s'a făcut prea puțin, pe lângă ce se putea face dacă aveam conducători pregătiți și cu experiență. Tărani și muncitorii români ajunși aici, fără un pic de independență în arta de a conduce viața socială a romanilor, au înfăptuit multe lucruri frumoase, dar cu prea mari greutăți.

Ei au înființat societăți, biserici, biblioteci, așa cum au știut ei. Și e foarte lăudabil; dar, dacă aveam dela început, aici, conducători cu experiență și mai multă carte, desigur că făceam cu mult mai mult. A trebuit să treacă peste douăzeci de ani, de când românii sunt în un număr mai mare aici ca, ei să îmbrățișeze serios chestia școlilor. Azi se formează școlile una după alta, în mai multe colonii românești pentru că după experiența de ani mulți avem conducători

VASILE LAPADAT
originar din Topârcea (jud. Sibiu). Administratorul ziarului „Românul“ și membru în comitetul executiv al Asociației „Liga și Ajutorul“ din Youngstown, Ohio.

D-NA HERSILIA MOLDOVAN-FLORESCU
profesoară, originară din Pecica (Arad), președinta Societății Femeilor Române ortodoxe din Youngstown, Ohio.

VASILE URS
originar din Budacul-Român (jud. Bistrița-Năsăud). Președintele Asociației „Liga și Ajutorul“ din Youngstown, ales pentru a trei oară. D-sa e un aprig luptător pentru binele acestei asociațiuni.

RUDI NAN
originar din Arpașul-de-sus (jud. Făgăraș), ajuns în America un simplu muncitor, iar prin însușirile s'a ridicat într-un mod neobișnuit. În timpul războiului a fost înaintat plutonier al artileriei în armata americană. Refractor din război a fost ales membru în consiliul orașului E. Youngstown, iar astăzi este ajutorul de primar al aceluia oraș, președintele corporației „Românul“ și al bisericii „Sf. Treime“.

ȘTEFAN FLORESCU
originar din Barghiș (Târnava-Mică), farmacist și președintele societății „Frația Română“ din East Youngstown, Ohio.

eseți din sânul poporului, conducători cari știu ce înseamnă școala națională pentru popor, împresurat de atâtea alte națiuni, cari toate tind să-și răspândească cultura lor.

Românii de aici, văzându-se fără conducători firești, pe cari li avea în țară, a trebuit singur să se trezească la datorie ce o au față de neamul lor și față de limba mamei lor; și avem probe că azi toți românii de aici sunt gata a aduce cele mai mari jertfe pentru ca, coloniile să poată ridica școli românești și să-și educe copiii în cultura lor națională.

În avântul cultural pe care îl ia neamul nostru atât între granițele lui etnice cât și aici în America, un rol deosebit de important îl are gazeta „Cultura Poporului“, care deși are o vechime de abia trei ani, este un far luminos, care dă cititorilor ei nu politica urâtă, ci picurătură cu picurătură din cultura adevărată și românească. O gazetă ca „Cultura Poporului“ nu poate să nu aibă sprijinul ori căru român, și sunt sigur că îl are și acasă, cum îl va avea în cea mai largă măsură și aici, în America. Noi, de aici ne vom da toată simlînța ca frații noștri s'o cunoască și s'o sprijinească, așa după cum merită. Cu prilejul sărbătoririi a treia dela nașterea ei, doresc din inimă, ca „Cultura Poporului“ să trăiască în vece, să înflorească așa după cum o dorește vredniciei ei alcătuitori, spre progresul cultural al românilor de pretutindeni și spre mândria neamului românesc.

M. T. ROMAN

PREOTUL G. BRĂNUȚIU
redactorul nostru din Detroit, Mich.

LA TREI ANI

„Cultura Poporului“ este singura foaie românească dela care lumea, în special, dela sate, are multe de învățat. Ni se umple inima de bucurie, tuturor cari dorim ridicarea acestei țări prin cultură, când vedem că din Ardeal pornește un curent sănătos în publicistica de la noi. Și acest fapt era de așteptat. Să dea Dumnezeu viață lungă acestei fol. Dorința tuturor e să ajungă zilnică.

PETRE. V. TANVUUA

Negustori români

Emil Pop

Românul cu greu poate să ajungă la o situație mai răsărită chiar între ai săi; totuși dl Emil Pop, prin priceperea, hărnicia și cinstea sa a putut învinge toate greutățile și astăzi să se bucure și să fie cel dintâi ne-

gustor în ramura ferului, pe întreagă Valea Jiului din Ardeal; — vale care să știe că e cotoplită de negustori străini, hrăpăreți.

Di Emil Pop, e fecior de preot, și după ce a terminat ucenicia într-o prăvălie, a plecat în America, unde a muncit din greu, având prilejul să capete multe cunoștințe practice și folositoare. Din America s'a întors sărac.

După ani de muncă încordată astăzi e mare negustor și se bucură de o cinste deosebită fiind cel dintâi conducător în orașul Petroșeni. Suflet bun, când e vorba de ajutoare culturale, naționale, binefaceri, dl Pop, e foarte darnic; numai în vara trecută a făcut la biserica din oraș, grilaj (gard) de fier, în valoare de peste treizeci de mii de lei și nu se înfăptuește o faptă bună ca să nu fie în frunte.

Lată ce poate face un negustor român și de aceea, el, să fie pildă de urmat și pentru alții.

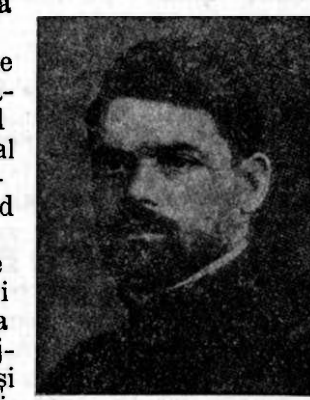
A. B.

Impotriva rachiului și a tutunului

Din inițiativa căminului cultural „Sf. Împărați“ din Jorăști s'a început o vie propagandă contra celor arătate mai jos: rachiul și tutunul. Ideea a prins și semnăturile urmează cu însușirea. Dăm mai jos procesul verbal încheiat de cei ce au luat inițiativa.

PROCES-VERBAL

Noi, mai jos iscăliți, locuitori ai comunei Jorăști, județul Covorlui, în urma

celor sfătuite la Căminul Cultural și ascultând mai multe vorbiri asupra primejdiilor urmarilor alcoolului și tutunului, în urma celor arătate de preotul Petru Gh. Savin parohul parohiei Jorăști și președintele căminului cultural „Sf. Împărați“ și dl președinte al comisiei interimare, ne obligăm pe cuvânt de onoare, a nu mai fuma tutun și a nu mai bea rachiul și la caz de călcare contra amendă pentru întâia oară a 200 lei, amendă în folosul Căminului Cultural, la a două oară pentru îndoirea acestei taxe, iar pentru a treia oară pentru înlăturarea acestei persoane care a dat dovadă că nu este om de caracter, ci pătimaș și stăpânit de viciu.

Oree constatare se va face de către doi membri în L. A. N. (Liga contra Alcoolului și Nicotinei) și care sub dresare de proces-verbal în fața membrilor „Căminului Cultural“, vor face actele și hotărârile necesare.

Drept care am dresat prezentul proces-verbal astăzi 15 Martie 1924. Pr. P. Gh. Savin, preot-paroh; V. C. Dobu, președintele comisiei interimare; Gh. N. Velichu, notar; Alex. C. Vasilache, casier-contabil Banca Pop.; N. I. Munteanu, învățător; Gh. C. Butura, comerciant; Iord. P. Caranfil, președ. cooperativelor „Unirea“; Hoist. Dobu, pădurar al statului; Const. Butura, episcop bisericii; Preot. C. Beldie, preot ajutător; Iord. St. Frunză, episcop bisericească; Gh. M. Podasea, secretar cont. Banca Pop.; Dr. Gv. Doru, agricultor.

Ar fi de dorit ca pilda aceasta să fie urmată și în alte părți.

Preot P. GH. SAVIN

CREDITUL RURAL

București, Strada Colței No. 27

Consiliul de Administrație al Creditului funciar rural transformat conform noii legi și statutelor sale, a hotărât să facă o emisiune de acțiuni în valoare de Lei: 100.000.000 în 200.000 acțiuni nominative a 500 lei fiecare.

Subscrierea va fi deschisă la sediul Creditului rural București, Strada Colței No. 27 și la toate sucursalele și agențiile Băncii Naționale din județe dela 25 Martie până la 10 Apr. a. c.

Se va cere ca prim vârsământ la subscriere câte 100 lei de fiecare acțiune de 500 lei și 20 lei pentru cheltuielile de emisiune, timbre și taxa Statului.

Vârsămintele ulterioare vor fi hotărâte de Consiliul de Administrație al Societății. Ele nu vor avea însă loc înainte de realizarea recotei anului 1924.

Sunt admisi să subscrie toți cei ce au o proprietate rurală precum și Societățile și Asociațiile agricole; mai sunt admisi să subscrie și acei care nu mai sunt proprietari rurali, însă al căror capital social se află reținut și azi la Societate.

Creditul Rural dispune de un prim capital, compus din numerar, diferite efecte și imobile, care se poate evalua astăzi la una sută milioane lei.

El va face operațiuni de împrumut pe gaj și de bancă numai cu acționarii săi.

O lămurire

Din pricina cheltuielilor prea mari ce le avem cu tipărirea foaii, hărta fiind foarte scumpă și mâna de lucru asemenea, suntem nevoiți să ridicăm cu ceva în adans abonamentul.

Abonamentul normal este 200 lei anual, însă, urmărind ținta noastră de popularizare a culturii românești cât mai adânc în masele populare, s'a introdus și abonamente de 150. Acestea sunt sub cost, și ca s'a putem ieși cu cheltuielile rugăm pe acei cari au de unde, să ne înțeleagă opera pozitivă ce o înfăptuim și să ne sprijine în înțelesul plătit abonamentului de 300 lei. Astfel acei ce au vor contribui ca să cîștigească efortul cărților satele. În cursul anului ce s'a sfârșit acum la 1 Aprilie, ni-au rămas în urmă de plată foarte mulți abonați, așa că-i rugăm stăruitor, să ne achite datoria, deoarece o clipă nu ne putem gândi la reana bunăvoință din partea dlor, aducându-ne pagube cari stinghiresc mersul foaii.

Cărturari, înțelegeți, că trebuie să sprijiniți serisul cultural românesc și că fără hrana sufletească a cărții vă uideți înec înec pe voi.

Înțelegeți voi toți cetățenii cari formați țara, că trebuie prin voi, prin sprijinul vostru, să luați parte la răspândirea culturii în popor, dacă din altă parte parca există un bir pe cultură.

„Cultura Poporului”.

Rolul Cooperativelor

Deosebim două feluri de cooperative: cooperative de credit, numite bănci populare și cooperative de producție și consum.

Vom aminti în treacăt scopul ce urmărește fiecare din aceste instituții.

Prima, are tendință de satisfacerea creditului de care populația suferă și a doua, să intensifice și să exploateze producția țării, oferindu-i adevărată valoare, cât și nevoile de consum în alimente, îmbrăcăminte, lucruri de gospodărie, unelte și instrumente agricole.

După principiile Roschdal cooperativele (cooperația) nu sunt altceva decât niște instituții de interes general, adică binele public, cari înfrumesc masele la muncă, și la câștig pentru ridicarea lor culturală, materială și morală.

Am zis, unire la muncă și la câștig, fiindcă mai este și alt gen de cooperative, prin asocierea muncitorilor constituiți în cooperative, cu scopul de a munci, nu remunerați de capital, cu un egal de consumație și de trai, ci, de a lua tot câștigul muncii, fiindcă lucrătorii din fabricile particulare, ori cât de bine ar fi plătiți, fabrica tot mai are un plus, ceea ce se numește „câștig”. Pe aceste baze ființează mai mult cooperativele din Anglia, unde se înfăptuiește adevărată unire la muncă și la câștig, din a căror tovarășii de lucrători reiese cooperative mari și puternice de consum — Dacă populația ar fi conștientă de rolul acestei mari opere sociale (cooperația) care tinde să organizeze, producția, consumul și munca, atunci capitalul cu adevărat ar rămâne sluga muncii.

Lucrul e astfel: Când se organizează cooperativele naționale, adică o cooperare radicală, atunci samșarii, cămătarii, comisionarii, currierii, intervenții și speculanții etc.... trec la muncă!

Atunci, cine produce mănâncă și din prisos dă numai celui ce muncеște. Se vede dar, că eforturile noastre și înălțarea speculei ilicite, nu s'ar înfăptui, nici nu este în funcție de valută, decât numai prin cooperative, fără de care o națiune tinde să piară.

Rolul cooperativele deci, ar fi îmbogățirea membrilor ca suflet și ca material prin eforturile vieții.

Muncitori de orice fel, funcționari de orice grad, profesioniști de orice categorie și săteni din toate colțurile României îndreptați-vă către cooperative, spre a ajunge la viața cu adevărat normală.

GH. C. BRANIȘTE
controlor Centrala Cooperativele
de Producție și Consum

Starea materială a mocanilor seceeni odinioară și astăzi

Săcelele (7 sate), situate la poalele Carpaților într-o poziție minunată sunt locuite de așa numiții „mocani” sau vieri seceeni.

Mocanii seceeni după cum se știe, din timpurile cele mai vechi, s'au ocupat cu păstoriul sau cu economia de vite.

Modul de viață al mocanilor seceeni era pe cât de simplu pe atât de frumos și idilic. Ei toată vara trăiau în munți cu oile lor. Băieții de cum împlineau 12—13 ani erau dați de părinții lor, mai totdeauna, la oi și nu se mai întorceau acasă decât când erau luați în armată, sau când se însurau.

Mocanul odată căsătorit, din cioban ce era până atunci, devine stăpân de oi, întovărășit cu tatăl său, cu rudeniile sale și mai rare ori cu străinii, formând astfel o așa numită „tărlă”. Astfel că orice băiat dus odată la oi, nici nu știa când se pomenia mocan bogat, având tărlă lui, compusă din mii de oi. Cu toate că seceenii erau sub dominațiune maghiară trăiau mult mai bine ca ei, cari erau pe la anul 1500 și chiar după 1500 slugi pe la mocanii seceeni. Mocanii seceeni pot afirma, că în privința stării materiale stăteau mult mai bine ca celelalte popoare vecine. În privința aceasta nu duceau nici o grije. Că intrădevăr Românii seceeni stăteau bine în trecut, este ridicarea școalelor, bisericilor și tuturor așezămintelor menite să înalte cultura românească, zidite cu banii tuturor mocanilor. Aceste așezăminte face fală și astăzi țării, prin faptul că sunt ridicate într-un timp când românii din Transilvania li se interzicea totul de către guvernele maghiare și că sunt construite într-un stil frumos bizantin. Mai ales bisericile din Săcele, prin înălțimea și frumusețea lor, pot sta alături cu cele mai frumoase biserici din țară. Astăzi cu totul altfel ni-se prezintă starea materială a mocanilor seceeni.

În urma războiului, ei, au ajuns într-o stare de plâns. Au fost nevoiți aproape toți să se lase de oierit, meseria care au moștenit-o dela moși-strămoși și pe care au iubit-o mai mult. Imediat ce ei s'au lăsat de oierit au început să dea înapoi, să sărăcească. Ei nu mai pot să îmbrățișeze cu drag alte meserii, din care cauză o duc foarte greu și sunt tot triști. Am avut ocazia după război, să văd pe un mocan din Săcele plângând ca un copil, pentru că își perduse toate oile. Tocmai această stare de plâns a mocanilor seceeni am căutat să o scot în lumină. Totodată ni-am gândit la soluțiile ce ar trebui să le facă rost mocanilor să și cumpere din nou oi, cari oi să le plătească în rate.

Dacă mocanii sunt ajutați de stat, cu destoinicia lor, ei pot repede să se refacă și să aducă mari foloase țării.

Însă, statul se pare că nici nu se gândește la acești români cari pe vremuri au fost adevărați apostoli ai neamului nostru. Ei au fost aceia cari timp de secole întregi au ținut piept tuturor piedicilor puse de Unguri, păstrându-și limba, obiceiurile și portul lor strămoșesc.

Și tocmai acești români să fie uniți de țară? Puținii mocani din Săcele cari au mai rămas cu oi sunt și ei pe cale de a le vinde din cauza greutăților ce le întâmpină zi cu zi. Mai întâiu ei nu mai au terenuri pentru a păște oile.

Statul a expropriat pământul, fără să se gândească la bieții mocani cari nu mai au unde să păască oile. Zadarnice au fost cererile lor adresate guvernului român. Aceasta este cauza cea mai principală care li face pe mocani să-și vândă oile lor. Imi spunea un mocan mai deunăzi, că iarna trecută a cheltuit de oale 150 lei și și-a scos pe vară numai 130 de lei de oale. Vedem deci în ce situație gră se află seceenii. Dacă statul nu va lua măsuri rapazi în această privință, oieritul de sigur că se va pierde, constituind astfel o mare pagubă națională.

Am scris aceste rânduri isvorite din sufletul mocanului seceean. În credința că ei li drept vor lua măsuri pentru îndreptarea acestor lucruri de plâns.

GHEORGHE GHICA.

Făina

cal. superioară de vânzare numai cu vagonul, cereți probe

la Federală „Muntenia” Ploiești

MARELE ATELIER DE DOGĂRIE

Nicolae Săvulescu

absolvent al școlii de meserii din comuna Iașoia (jud. Muscel)

execută ori ce fel de comenzi relative la această branșă, ca

Buți, Butoaie, Putini, Vedre, Hârdaie, etc. din material ales și uscat.

Execuție promptă
Prețuri convenabile.

Pentru comenzi și informații a se adresa: NICOLAE SĂVULESCU, satul VALEA STĂNIU No. 44 (prin gara Clucereasa, jud. Mureș). — Adresa telegrafică: SĂVULESCU Clucereasa

CETIȚI ȘI ABONAȚI

CULTURA POPORULUI

EUGEN BĂRDOS

AU BON GOUT

Cluj, Piața Unirii 4

Încunoscîți-vă onor, sa clientelă că a sosit pentru sezonul de primăvară cele mai frumoase, mai fine și incomparabile

Costume, Paltoane, Stofe și Mătăsuri,
ultimile senzațiuni de modă,

cari sunt exclusiv noutățile firmei. Vânzarea a început cu prețurile cele mai convenabile.

Mare alegere permanentă în zefiruri, delinuri, pânză și șifoane.

Rămășițe cu prețuri foarte efine s'a pus în vânzare.

BANCA CRISSOVELONI

TELEFON 427.379,62

Capital 200 milioane L

EFFECTUEAZĂ OPERAȚIUNI DE DEVIZE ÎN CONDIȚIUNILE CELE MAI AVANTAGIOASE

»Atlantica«

PRP. PETRU POP

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

ESTE RECONOSCUT DE TOATĂ LUMEA CA CEL MAI MARE DEPOZIT CU CELE MAI BUNE CAFELE CRUDE ÎN TOT TIMPUL PROSPETE PRĂITE CAFELE TURCEȘTI ȘI TOT FELUL DE COLONIALE, CU PREȚUL CEL MAI REDUS SE AFLĂ LA FIRMA „ATLANTICA”

Secția mașinelor

Societăți de Agricultură Săsească din Ardeal

SIBIU, STRADA SĂREI 22

Cicoronto: BODENKREDITANSTALT, SIBIU

SUCURSALA:

MEDIAȘ, Piața Cazărmei Nr. 15. — SIGHIȘOARA Str. Baier Nr. 47. — BRAȘOV, Strada Mihail Weiss Nr. 17.

Mare depozit de utilități tehnice pentru mașini agricole

Furnizăm prompt de la magazie:

Curele piele de transmisii — Curele Balata
— Curele de cusut și legat — Unelte de morari
Roate de curele — Aparare de uns și uleiat —
Roate circulare — Uleiuri de mașini — Ulei special și de cilindru — Grăsimi de Tăvotte
— Unelte de măsurat — Pluguri — Seceri —
Coase — Mașini de cosit — Mașini de înlățit
— Motoare Deutzer — Butoaie de unt — Frământar de unt — Cane de transportat lapte
— Stropitori de viță — Piatră vânată, etc. etc.

Preț curent și prospecte la cerere gratis!
Observați în interesul D-voastră depozitele noastre!

Urgent de vânzare!

1 Motor de benzină, orizontal, fabricat Deutz, 10 cai putere L 50.000
1 Motor de benzină, orizontal, fabricat Deutz, 8 cai putere L 40.000
1 Motor de benzină, orizontal, fabricat Deutz, 8 cai putere L 40.000
1 Motor de gaz, orizontal, fabricat Deutz, 1/2 cai putere L 36.000
1 Batoză (mașină de treierat) fabricat Wichterle, 800 mm. L 40.000
1 Batoză (mașină de treierat) fabricat American, 720 mm. L 32.500
1 Dynamo, mașină de electricitate 115 Volt 64 Ampere L 16.500
1 Mașină de fereastră (Bandsäge) L 3.500
1 Mașină de fereastră circular cu mașina de fier L 2.500

În caz de cumpărare a tuturor mașinilor, se dă un rabat mai mare.

Inginer

TEODOR HOFFMANN

Cluj, Str. Regina Maria 38

La magazinul

E !! S U Z G A E B N O

CLUJ

Cal. Regele Ferdinand 5.

A sosit un mare transport cu mărfuri ultimile creațiuni pentru sezonul de primăvară

Se atrage atențiunea Onorat. public asupra prețurilor favorabile de mai jos:

1 metru Carton . . . 26 L
1 metru șifon spălat 33 „
1 metru delain de spălat, calitate de tot bună 37 „
Crepoane pentru haine de casă, cu modele 39 „
Crepp noted, în toate culorile . . . 37 „
Stofă de lână curată, de 140 cm. lățime 175 „
Stofă pentru costume bărbătești, lățimea 140 cm. 195 „
Stofe engleze, lățime de 140 cm. 370 „
Stofe covercot pentru paltoane și haine 330 „

Extraordinar de mare asortiment în ultimele noutăți de stofe engleze pentru paltoane și costume, mătăsuri pânze de in, garnituri pentru masă, precum și alte specialități de modă, neînșirate aici.

Telefon interurban 479.

PREFECTURA JUDEȚULUI DOLJU
PUBLICAȚIUNE.

Se publică spre cunoștință generală că în ziua de 29 Mai 1924, ora 11 a. m. se va ține la prefectura jud. Dolju, licitație publică cu oferte scrise și închise fără drept de supra licitație pentru vânzarea unui automobil marca „Mercedes”, în bună stare de funcționare, cu caroseria închisă și deschișă.

Valoarea dela care va începe licitația este de lei 300.000.

Concurenții la pre-entarea ofertei vor depune și garanție de 10 la sută la valoarea automobilului în numerar sau efecte garantate de Stat.

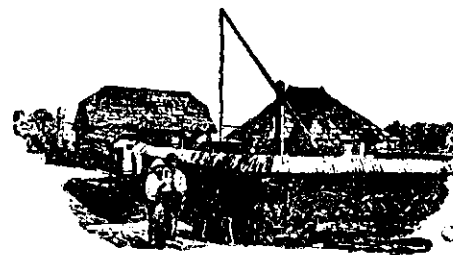
Dnii concurenți pot vedea automobilul în orice zi dela orele 8—12 a. m. și dela 3—5 p. m.

D-nul concurent asupra căruia s'a aprobat rezultatul licitației este dator ca în termen de 15 zile de comunicare să depună întreaga valoare rezultată și să ridice automobilul, în caz contrariu va pierde garanția.

Dispozițiile art. 72—83 din legea Contabilității Publice, sunt aplicabile și acestei licitațiuni.

p. prefect: M. Leoveanu.

Șeful Serv. Contabilității: F. Târnavanu

Magazinul de manufactură și mode

RENAISSANCE S.A.

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAD NR. 15

In totdeauna bine asortat. — Zilnic sosesc mărfuri noi de primăvară și vară.

Mare asortiment de stofe pentru Domni și Doamne

Marocain în toate culorile. MARCHIZETURI, ALBITURI, PERDELE, etc. Mare depozit de COVOARE, PREȘURI ȘI LINOLEUM.

Vânzarea cu prețuri de Engros la Detail.

TRISKA I.

CLUJ, STRADA ȘAGUNA Nr. 14
 Cel mai vechi depozit de pianе al
 României Mari
 TELEFON 419 TELEFON
 Fondat 1870 Fondat 1870

Reprezentă cele mai renumite
 fabrici Förster, Stieglitz, Virth

Se poate comanda: Bösendorfer, Ibach,
 Steinweg, etc., etc.

Se află în depozit: Pianе și Pianine

Intreprinde: Renoveri speciale, acordări, trans-
 portări, împachetări și predări pe căile ferate.

Se poate primi neamărate scrisori de recunoa-
 ștere. — Acordatorul Conservatorului, Operei
 Române, Institutului „Marianum” precum și
 alferanții tuturor instituțiilor de Sine.

Katz & Bernat

COLONIALE FRUCTE ȘI DELICATESE
 SECȚIA ENGROS ȘI DETAIL
 CEL MAI EFTIN IZVOR
 DE CUMPARARE
CLUJ

TUNGSRAM
 CEL MAI BUN BEC

„ALBINA“

INTREPOZITE ȘI SOCIETATE COMERCIALĂ ANONIMĂ
 CLUJ, PIATA GĂRII. EXPORT!
 TELEFON NO.: 5-71.

CAPITAL SOCIAL 6.000.000 LEI

LINE PROPRIE DE GARAJ. — INMAGAZINEAZĂ TOT FELUL DE
 MĂRFURI. — ACORDĂ ÎMPRUMUT PE GAJ DE MĂRFĂ. — FI-
 NANȚEAZĂ AFACERI COMERCIALE ȘI INDUSTRIALE.

Tesătoră Ardeleană Societate Anonimă

TELEGRAM: **Fabrica de Textile** TELEFON NO.:
 FATEX. Cluj, Piața M. Viteazul 19. 7-41.

PRODUCE: Pânză țărănească, Pânză pentru cearceafuri,
 Pânză românească (dela calitatea cea mai simplă până la cea
 mai fină), Pânză românească cu efecte de eponjuri și
 matase, Pânză creponată alb și colorată, Stofe
 de vară pentru domni din bumbac mereci-
 zat, Eponjuri de modă, Eponjuri cu
 mătase, Mătăsuri, Prosoape, Fețe de
 masă, Pânză ripsată. Driluri etc.

PRIMA FABRICA DE UNT PRESAT,
 CAȘURI SPECIALE ȘI BRÂNZETURI

IOAN VLAD

CLUJ, PIATA MIHAI VITEAZUL 40.
 FABRICA: CALEA REG. FERDINAND 42.
 DEPOZIT DE SLĂNINĂ, VIN, SPIRT
 ȘI LICHEORURI. :: TELEFON 9-20.

RADOS & Co.
 mare magazin de vopsele
 Cluj, Cal. Regele Ferd. 21

TELEFON
 692.

Cel mai bine asortat și
 mai ieftin ca oriunde.

Industria Sârmei S.A.

Cluj

Fabrica: GHIRIȘ (Județul Turda)

FABRICĂM:

Sârmă laminată pentru fabricile de
 cue :: Fer de beton :: Scoabe :: Cue
 de tot felul :: Sârmă arsă, arămită,
 tare :: Sârmă de oțel :: Arcuri de
 mobilă :: Sârmă ghimpată :: Agrafe

Cereți ofertă dela singurul încredințat cu vânzarea
 produselor noastre:

TELEFON NO.: **FERARIA S. A.** ADR. TELEGR.:
 4-40, 3-47. Cluj, Calea Victoriei No. 29. „FERARIA” CLUJ

**SENZAȚIA
 CLUJULUI!!**

pentru
**sezonul de
 primăvară**
 sunt mărfașurile fru-
 moase și bune sosite
 la Magazinul

**M
 I
 S
 S
 I
 R**

Str. Memorandului 11
 (fostă Unio-u.)

și puse în vânzare cu
**prețuri
 excepțional
 de eftine**

Stofe,
 Mătăsuri,
 Marchiseturi,
 Zefiruri,
 Shifoane,
 Stofe pt. Mobile,
 Covoare,
 Linoleum.

**Încălțăminte
 fină**
 ultimele noutăți.

Cele mai frumoase cadouri găsiți la marele
MAGAZIN DE BIJOUTERIE

Fenyő & Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 15.

Care este cel mai bine asortat în per-
 manență cu totfelul de bijuterii fine,
 ceasornice de precizie, argintarie.

Prețurile cele mai moderate.

Telefon interurban 6-43

„ATELIERUL“

SENDICATUL PANTOFARILOR ȘI CIZMARILOR ROMÂNI DIN CLUJ.

CONFECTIONEAZĂ BOCANCI PENTRU ARMATĂ, MUN-
 CITORI ȘI ȚĂRANI CU PREȚURILE CELE MAI REDUSE

„LABOR“

FABRICĂ DE ÎNCĂLȚĂMENTE S. A. SUB CONDUCEREA TEHNICA
 A SINDICATULUI PANTOFARILOR ȘI CIZMARILOR ROMÂNI

Cluj, Strada Regina Maria No. 51.

CONFECTIONEAZĂ LA COMANDĂ GHETE PENTRU DAME
 ȘI DOMNI PE LÂNGĂ PREȚURILE CELE MAI REDUSE
 SERVICIUL PROMT! — MARFA CALITATE SUPERIOARĂ!

Ocazie excepțională pentru sezonul de primăvară!

Trebuințele de pălării și modă de domni
 le puteți procura mai bine dela

Regele Pălărilor

CLUJ, PIATA UNIRII No. 24

GEAMANTANE SPECIALE NECESSARE
 ȘI ALTE OBIECTE PENTRU CADOURI
 CRAVATE, ALBITURI, GHETE, DESTRADĂ
 ȘI DE CASA. ROCURI DE CASĂ ȘI PYJAMA
 SINGURUL DEPOZIT DE PALĂRII HABIG
 MARE ASORTIMENT ÎN TOATE
 SOIURILE DE PALĂRII

CĂMAȘI PT. FRAC
 ÎN EXECUȚIA CEA
 MAI FINĂ
 ECHIPAGIURI DE BAL
 MĂNUȘI DE PIELE,
 BLANȘI ȘI PĂR DE
 CĂMILĂ. CIOARAȘI
 PT. VÂNĂTORI, GALOȘI
 ȘI ȘOȘONI

Prețuri de model:
 PALĂRII CAL. I. MĂTASĂ VELOUR DELA 400 L ÎN SUS
 PALĂRII LODEN I-A .. DELA 180 L ÎN SUS

MĂNUȘI PT. VÂ-
 NAT. PLOIERE,
 BASTOANE, RAG-
 LANE ȘI PLAIDURI
 ENGLEZE VERITA-
 BILE. SPECIALITĂ-
 ȚI DEATĂ ȘI FLOR-
 ZO CNI. BRETELE
 SPECIALE

I. NACHT

Societate în nume colectiv

CENTRALA: București, Str. C. A. Rosetti 7.

FILIALE: Arad, Brașov, Galați, Timișoara,
 Wien.

Cluj, Str. Memorandului 20.

Telefon interurban: Adresa telegrafică:
 653. Metalnacht.

Fier, tablă, țevi, șuruburi și tot felul
 de articole tehnice en gros!

Eftin! Elegant! Durabil!

CELE MAI FRUMOASE ȘI ELEGANTE

HAINE

ULTIMILE MODELE PENTRU SEZONUL DE PRIMĂVARĂ
 confecționate în atelierele proprii
 din stofe fine Engleze și Franceze.

LA MAGAZIN

SZÁNTÓ & KOMLÓS

Sub conducerea lui OTTO STIEF

CLUJ, PIATA UNIRII No. 14.

Toată lumea care vrea să se îmbrace bine și eftin,
 să noteze adresa de mai sus.

IMPORT ȘI EXPORT IMPORT ȘI EXPORT

INTERNATIONAL de GHETE

CLUJ

STRADA REGINA MARIA 7

INTREPRINDEREA COMERCIALĂ
 ȘI DEPOZITUL DE COLONIALE

PASCU

CLUJ, STR. REG. FERDINAND 26.

TELEFON: 4-68.

ADRESA TELEGR. „COLONIALE PASCU”
 CEL MAI EFTIN IZVOR DE CUMPARARE

O RECLAMA folositoare se face în „CULTURA POPORULUI”

care se tipărește în 56 mii de exemplare

PENTRU FUNCIONARI DE STAT CIVILI ȘI MILITARI, LA PREZENTAREA LEGITIMAȚIEI MAGAZINUL „MISSIR” DIN CLUJ

Str. Memorandului (Unio-n.) 11

FACE REDUCERE DE 10%

LA TOATE MĂRFURILE DE MANUFACTURĂ

GOSPODARI! Cu venirea primăverii să ivesc la porci diferite boale; la vitele cornute aprindere de plămâni și boala de gură; la oi boala de fiat; pentru aceasta gospodarii să nu aștepte până ce li se îmbolnăvesc vitele, deoarece cu o îngrijire mai ușoară și cu cheltuieli mai puțin, cu mult mai avantajos se pot

apăra conta tuturor boalelor de vite, decât să-și îngrijească vitele sale când deja acele s-au îmbolnăvit. GOSPODARI! Încă atunci să vă luați sub îngrijire vitele când sunt încă sănătoase nutrindele cu sarea antisepică nutritoare sunt încă sănătoase vitele, deoarece cu o îngrijire mai ușoară și cu cheltuieli mai puțin, cu mult mai avantajos se pot

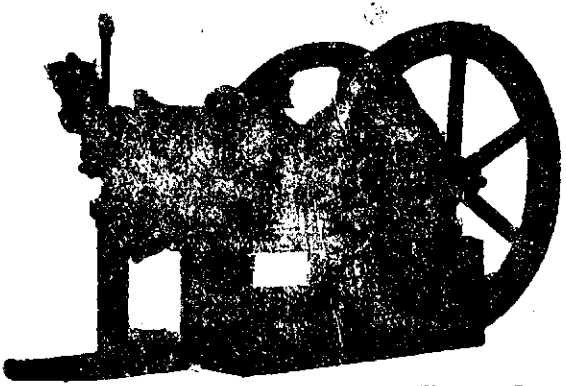
DESINFECTOR care este conștient de lege și așa noul nu va mai exista la porci boala, la vitele cornute aprindere de plămâni și boala de gură, la oi boala de fiat — Această întărește organele animalelor și asigură la fiecare gospodărie vite mai ușor îngrijite și prăsi de vite sănătoase.

Aceste materii de apărare se pot găsi la toate prăvăliile și cooperativele din fiecare comună. Un pachet de 1/4 kgr împreună cu instrucție asupra modului de întrebuințare, costă 20 lei. Pentru comercianți și cooperative în pachete de 20 bucăți a 1/4 kgr. trimite contra sumei de lei 300, trimisi înainte sau 310 lei cu ramburs în toată țara. Reprezentantul general pentru toată România firma

SOÓS & COMP.
T-MUREȘ, TRANSILVANIA
Str. Principesa Maria No. 2

La comenzi rugăm a indica punctuos adresa exactă (jud. posta ultimă)

Ferestraie cu motoare și motoare din Deutz

Curele din piele bună

Articole de cauciucuri și tehnice se află permanent în depozit

HANN & Co. mașini și tehnice
Cluj, Strada Regina Maria No. 11.

ASTRA

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

A B A D

Adresa telegrafică: VAGONASTRA ARAD

SECȚIA MOTOARE:

Autobuse
pentru circulație în orașe, stabilimente de băi, și pentru circulație inter-urbană.

Camioane
cu transmisie prin cardan, sau lanturi. Încărcătură 3 tone.

Automobile-cisterne
pentru transportul de ulei, benzină, și petrol. Capacitatea 3550 litri.

Motoare de benzină
de 6, 14, 45, 60 și 90 HP.

Strunguri de precizie
pentru tăierea de ghevin-duri Withworth, sau milimetrică. Distanță între vârfuri 1000—1200 și 1600 mm.

Presă cu excentric
cu cursă de 30 mm. presiune de 8 tone.

Piese de automobile
pentru automobile de lux și camioane de orice marcă

Piese pentru motoare de benzină
de orice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magazinele de distribuție mai jos notate:

ARAD: Intreprindere de Mașini și Automobile, Str. Alexandri 6.
BRAȘOV: „Silvania” Intreprindere Tehnică S. A., Piața Beller 7.
CERNĂUȚI: „Mecano” S. A., Piața Unirii 2.
CLUJ: Biaga Emil, Piața Ștefan cel Mare 2.
LUGOJ: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj.
ORADEA-MARE: „Economia” S. A. Comerț și Indust., P. M. Viteazul
SĂTMAR: Frații Prinț, Turnătorie de Fier și Fabrică de Mașini.
TÂRGU-MUREȘ: Biró E., Ing. meș. cu dipl. Intreprinderes tehnice, Str. Ștefan Voda 1/a.
TIMIȘOARA: Schwäbische Landwirtschaftsverein, Goroș-gara 5.

La magazinul

EUGENOB

CLUJ
Cal. Regele Ferdinand 5.

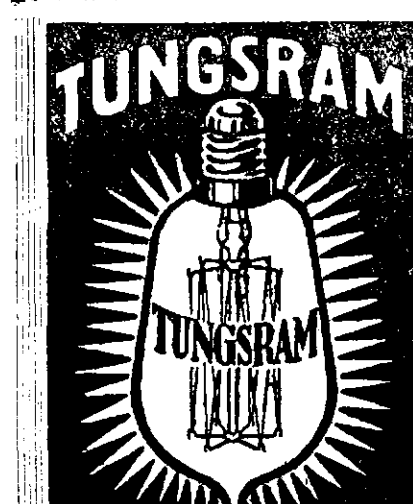
A sosit un mare transport cu mărfuri ultimile creațiuni pentru sezonul de primăvară

Se atrage atențiunea Onorat. public asupra prețurilor favorabile de mai jos:

- 1 metru Carton . . . 26 L.
- 1 metru șifon spălat . . . 33 „
- 1 metru delain de spălat, calitate de tot bună . . . 37 „
- Crepoane pentru haine de casă, cu modele . . . 39 „
- Crepp neted, în toate colorile . . 37 „
- Stofă de lână curată, de 140 cm. lățime . . . 175 „
- Stofă pentru costume bărbătești, lățime 140 cm. 195 „
- Stofe engleze, lățime de 140 cm. 370 „
- Stofe covercot pentru paltoane și haine . . . 330 „

Extraordinar de mare asortiment în ultimele noutăți de stoffe engleze pentru paltoane și costume, mătasuri pânze de in, garnituri pentru masă, precum și alte specialități de modă, neînșirate aici.

Telefon interurban 479.

Adolf Gutfried, Cluj

MAGAZIN LA BARZA

- Delain spălabil de bună calitate Dela Lei 39
- Crep de modă — — — — — „ 37
- Pânză pentru albituri — — — — — „ 32
- Șifon spălat — — — — — „ 36

MARE ASORTIMENT ÎN PALTOANE, COSTUME ȘI NOUȚĂȚI DE MODĂ.

Calea Reg. Ferdinand 11.

INTREPRINDERILE FORESTIERE ROMÂNE CLUJ

Calea Regele Fedinand 88.

Capital social Lei: 65.000.000

Exploatare de păduri, industrializarea și comerțul lemnului, finanțare de întreprinderi similare.

UZINE: Coroești, Leșnic, Cloșani, Coșnea, Valea Drăganului, (gara Poieni) și Săndrești.

Prețuri estine senzaționale!

LA MAGAZINUL

PARISIEN

CLUJ, Calea Reg. Ferd. 12

TELEFON 5-92

Cel mai bine asortat cu articole de mode pentru sezonul de primăvară

Cămași indispensabile, Pălării moderne, Șepci, Batiste, Cravate, Ghețe pentru bărbăți Lei 145, Bastoane, Șaluri de mătăsă, Ciorapi, Jambiere, Gulere, Mănuși etc. etc.

PLUGURI

toate felurile ca: pluguri cu o brazdă și pluguri schimbătoare cu grindei de lemn, sau întregi din fier, pluguri cu două brazde, și cu trei brazde, fiere de plug cu o brazdă și de plug schimbător, plazuri de plug și alte piese pentru pluguri.

GRAPE

și anume: grape de ogor, grape pentru sămănături, grape pentru fânăse, gilaie de fânăse, mașini de sămănat, etc.

Garnituri de treerat

cu motoare de benzină, mici și mari, mașini de treerat pt. acționare cu cai, sau cu mâna, etc. Tot felul de mașini ca: motoare, triori, separatori de lapte, stropitoare de vii, tocătoare de nutreț, mori pentru uruit, greble de fân, etc. furnizează prompt, cu prețuri reduse

Departamentul Mașinelor al Reuniunii Agricole s. a. SIBIU, Str. Sărei 22. TÂRGU-MUREȘ, Piața Mihail-Viteazul.

Instalații electrice și de apaduct precum și repararea acestora le efectuează ieftin și conștientos

PALLOS & MARKO

INGINERI MECANICI DIPLOMAȚI

CLUJ STRADA N. IORGA NO. 7 CLUJ
TELEFON 650. TELEFON 650.

Preliminare de spese in mod gratuit!

Franzbrantwein

Este cel mai bun preparat pentru fricțiuni răcorește vindecă întinerește

„Transsylvania”

WILHELM HIENZ

CLUJ

AGENTURĂ COMERCIALĂ

Mare depozit permanent de generatoare electrice, dynamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. - Depozit în comision în toate orașele mai mari. Preliminare (devize) la cerere se trimite gratuit de către soc.

G A N Z

Soc. An. de Electricitate & Co.

CLUJ, STR. REGINA MARIA 16

Adresa telegrafică ALTERNCO. - Telefon 9-91.

Reprezentanța firmei GANZ & COMP. DANUBIUS, S. A. pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe, pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acestora, etc. etc.

MARE DEPOZIT CU MĂRFURI DELA FABRICILE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE!

Noutăți de primăvară a sosit:

Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Peturi de lână, Pături pentru voiaj, Peturi pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la

Engros! En detail!

SUCESORII SCHERER CAROL ȘI FIUL

Gromen & Herbert

SUCURSALA CLUJ A FABRICII DE POSTAV DIN SIBIU:

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 13

CASA FRĂȚII DEUTSCH TRANSPORTURI INTERNAȚIONALE

CLUJ
PIAȚA UNIRII 26.

FILIALE: BUCUREȘTI, BUDAPESTA, WIEN, BRAȘOV, ARAD, ORADEA-MARE, TÂRGU-MUREȘ, PASSAU, BERLIN ***